Gminny Program Rewitalizacji Gminy Ryki na lata 2023-2030

Diagnoza obszaru zdegradowanego

Ryki, 2022

Opracowanie:

Stowarzyszyszenie Wpiserania Inicjaty Gospodarczych DETLA PARNTER	Gmina Ryki
DELTA PARTNER STOWARZYSZENIE WSPIERANIA INICJATYW GOSPODARCZYCH	

Spis treści

1. Wprowadzenie 4

2. Podstawa prawna 5

3. Charakterystyka, portret gminy 6

4. Diagnoza obszaru zdegradowanego 8

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego 8

4.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze 10

4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego 14

4.2 Wskaźniki społeczne 17

4.3 Wskaźniki gospodarcze 37

4.4 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne 41

4.5 Wskaźniki środowiskowe 48

4.6 Wskaźniki techniczne 56

4.7 Podsumowanie 66

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji 68

Spis tabel i grafik 77

1. Wprowadzenie

Przedmiotowa diagnoza stanowi podstawowy element służący wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Ryki.

Według definicji zawartej w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2021 poz. 485) jako **obszar zdegradowany** rozumie się: *obszar gminy znajdujący się wstanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.*

Dodatkowo, by dany obszar mógł być uznany za obszar zdegradowany, musi również charakteryzować się występowaniem innych negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Grafika 1 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego

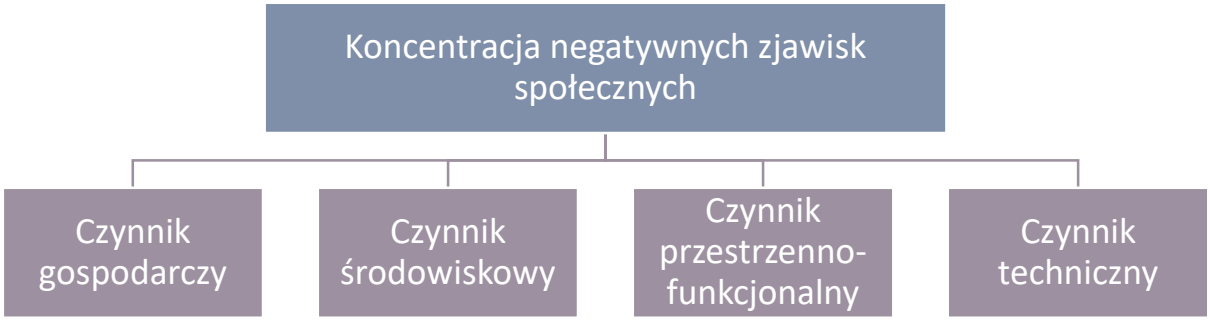

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zgodnie z art. 10. ust. 1 definiuje się, jako: *obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art.9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.*

Analiza została dokonana w oparciu o zaproponowaną metodykę i katalog wskaźników będących kryteriami delimitacji, przedstawionymi w rozdziale *Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego.* Zawiera przegląd wskaźników podzielonych na sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, swoim zakresem obejmujący jednostki funkcjonalne na terenie gminy Ryki. Szczególne znaczenie dla wyznaczenia obszaru zdegradowano odgrywa sfera społeczna,

w której koncentracja negatywnych zjawisk i występowanie kryzysu determinuje zasadność i możliwość prowadzenia rewitalizacji. Głównymi interesariuszami procesu rewitalizacji są osoby ze szczególnymi potrzebami, czyli takie, które ze względu na swoje cechy albo okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania w celu przezwyciężenia barier uniemożliwiających lub utrudniających im udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Są to więc nie tylko osoby niepełnosprawne, ale też, jak wskazuje uzasadnienie do ustawy, inne osoby niesamodzielne, ale też kobiety w ciąży, osoby starsze i rodzice z wózkami dziecięcymi[1]. Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji[2].

2. Podstawa prawna

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o zapisy ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2021, poz. 485). Sporządzenie diagnozy i wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji jest niezbędnym etapem prac poprzedzających opracowanie Programu Rewitalizacji. Dokument ten stanowi wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Przed opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Ryki na lata 2023-2030 przeprowadzono delimitację, czyli wyznaczono obszar zdegradowany, na podstawie szczegółowych badań oraz analizy czynników w różnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), mających wpływ na rozwój poszczególnych części gminy.

W efekcie przeprowadzonych prac dokonano ostatecznej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, uznając za obszar zdegradowany podobszary: **nr 3 Jarmołówka, nr 7 Królewska, nr 10 Stare Miasto (obszary miejskie) oraz nr 21 Krasnogliny (obszar wiejski)**. Następnie w wyniku analiz przestrzennych wyznaczono obszar rewitalizacji, który spełnia wymogi zawarte w ustawie[3].

1 Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Dz.U. 2019 poz. 1696
2 Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o rewitalizacji, Dz.U. 2021 poz. 485
3 ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni miasta) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących miasto).

3. Charakterystyka, portret gminy

Gmina Ryki położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego i graniczy z województwem mazowieckim. Samo miasto Ryki położone jest nad rzeką Zalesianką i jest zarazem stolicą powiatu ryckiego. Leży ok. 100 km na południowy wschód od Warszawy i 64 km na północny zachód od Lublina. Granica gminy stanowi jednocześnie granicę województwa lubelskiego z województwem mazowieckim. Gmina usytuowana jest w centralnej części powiatu Ryckiego. Gmina sąsiaduje:

- od wschodu z gminami Ułęż i Nowodwór,
- od południa z gminami: Puławy i Żyrzyn,
- od południowego zachodu z miastem Dęblin i gminą Stężyca,
- od północy z gminą Kłoczew,
- od północnego zachodu z gminą Trojanów (województwo mazowieckie).

Dominującym elementem warunkującym pozycję gminy Ryki jest położenie w węźle komunikacyjnym tras drogowych i kolejowych, przy czym szczególne znaczenie ma trasa Warszawa - Lublin - Hrebenne. Taka lokalizacja zwiększa możliwości rozwoju miasta i gminy dzięki ułatwionemu dostępowi do infrastruktury komunikacyjnej oraz obsługi ruchu tranzytowego.

Krótka charakterystyka gminy Ryki:

1) Powierzchnia - 161,76 km^2 z czego 15,67% to grunty leśne,
2) Liczba mieszkańców - 20 100 w tym:
    - obszar miejski – 9 498 (kobiet: 4 927, mężczyzn: 4 571),
    - obszar wiejski – 10 602 (kobiet: 5 281, mężczyzn: 5 321),
3) Położenie - północno-zachodnia część województwa lubelskiego granicząca z województwem mazowieckim,
4) Gmina i miasto Ryki objęte są w 100% miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Ryki,
5) Ryki to znaczący węzeł drogowy i komunikacyjny. Przebiega przez nie droga krajowa nr 17 Warszawa-Lublin, która stanowi połączenie ze stolicą kraju i województwem mazowieckim oraz stolicą województwa lubelskiego,
6) Struktura - gmina miejsko-wiejska (2 osiedla i 39 sołectw),
7) Większość podmiotów gospodarczych zajmuje się handlem i usługami, na terenie gminy Ryki dominują drobne gospodarstwa rolne nastawione na produkcję wielotowarową,
8) Największe zakłady gospodarcze:
    - KAMPOL-FRUIT Sp. z o.o. Zakład produkcyjny w Rykach,

- Spółdzielnia Mleczarska Ryki,
- Juwent s.c. - produkcja urządzeń klimatyzacyjnych i wentylacyjnych,
- Juwent sp. z o.o. - produkcja drzwi antywłamaniowych,

9) Najważniejsze zabytki:
   - Neogotycki Kościół pw. Chrystusa Zbawiciela (1908-1914),
   - XVIII wieczny pałac zbudowany z przeznaczeniem, na rezydencje Stanisława Poniatowskiego, - Zabytkowy cmentarz parafialny z grobami powstańców styczniowych oraz rodziny Leona Wyczółkowskiego,
10) Udział terenów podlegających prawnej ochronie na terenie gminy Ryki wynosi 2 460 ha (wg danych BDL GUS, Warszawa), co stanowi 15,2% powierzchni całkowitej gminy,
11) Gmina Ryki jest uboga w surowce mineralne. Obszary zasobowe występujące na terenie gminy związane są głównie z występowaniem złóż kruszywa oraz zasobami wód podziemnych,
12) Gleby występujące na obszarze gminy Ryki pod względem jakości zbliżone są do średnich na tle kraju i jednocześnie nieco słabsze w porównaniu do całego województwa lubelskiego, co potwierdzają wartości wskaźnika waloryzacji jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WjRpp) uwzględniającego ogół warunków środowiska przyrodniczego, tj.: glebę, agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne. Wartość wskaźnika dla gminy Ryki (66,2 pkt.) jest zbliżona do średniej dla kraju (66,6 pkt.), niższa niż średnio w woj. lubelskim (74,1 pkt.).

Podstawowym dokumentem regulującym stan prawny zagospodarowania przestrzennego gminy Ryki jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ryki. Studium określa politykę przestrzenną miasta, w tym również zasady zagospodarowania przestrzennego służące realizacji celów publicznych.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują swym zasięgiem obszar całej gminy Ryki w jej granicach administracyjnych. Spośród wszystkich obowiązujących planów cztery sporządzone zostały wg ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym – ich łączna powierzchnia stanowi ok. 90 % ogólnej powierzchni gminy Ryki. Pozostały obszar gminy pokryty jest planami stworzonymi na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego, należy stwierdzić, że znaczną powierzchnię gminy Ryki stanowią obecnie tereny otwarte, niezabudowane – ok. 91,92% (miasto - 82,45%, obszar wiejski – 94,55%). Największy udział w strukturze użytkowania zarówno w mieście jak i na obszarze

wiejskim mają użytki rolne, które stanowią ok. 75,2% powierzchni całej gminy Ryki. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią z kolei 5,3% powierzchni gminy[4].

4. Diagnoza obszaru zdegradowanego

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Ryki na lata 2023-2030 stanowi dokument strategiczny o charakterze lokalnym. Spośród zaprezentowanych podobszarów został wyodrębniony obszar rewitalizacji, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w gminie Ryki, zakładała w głównej mierze oparcie się na mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Opracowanie diagnozy delimitacyjnej przebiegało na kilku etapach. Pierwszy z nich polegał na przeprowadzeniu tzw. analizy danych zastanych, która opierała się na zgromadzeniu materiałów i danych statystycznych, które zostały w następnie poddane analizie. Kolejny etap obejmował selekcję kluczowych informacji a następnie przeprowadzenie właściwej analizy, obejmującej w głównej mierze dokumenty i źródła danych zidentyfikowanych i uznanych za istotne dla procesu badawczego. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie i przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. W ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych.

Celem opracowanie gminnego programu rewitalizacji jest identyfikacja obszarów, na których koncentrują się negatywne zjawiska, po to, by móc podjąć skuteczne działania przyczyniające się do wyprowadzenia tych obszarów ze stanu kryzysowego oraz umożliwiające prowadzenie zaplanowanej interwencji rozwojowej. Obszary deficytowe zostały wyznaczone z uwzględnieniem zmiennych przede wszystkim z zakresu sfery społecznej, a w następnej kolejności zmiennych pozaspołecznych, tj. ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.
Delimitacja przeprowadzona w ramach opracowywania niniejszego dokumentu obejmowała następujące etapy:

1) Podział obszaru miasta na jednostki statystyczne (zmodyfikowane jednostki pseudonaturalne).
2) Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji.

[4] *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ryki na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku*

3) Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe). W jej wyniku wyodrębniono obszary o szczególnym nasileniu problemów społecznych (metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z Urzędu Miasta, Ośrodka Pomocy Społecznej w Rykach, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Miejskiej Policji, Miejskiego Zarządu Dróg Powiatowych w Rykach, Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.,), dokonano normalizacji danych zastanych (standaryzacja), a następnie opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.
4) Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analizę czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych przeprowadzono poprzez przedstawienie poszczególnych czynników zarówno w skali ilościowej, jak i jakościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
5) Wyodrębnienie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym.
6) Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni miasta) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących miasto).

Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział na obszary porównawcze, które wyznaczone zostały w oparciu o powiązania funkcjonalne, uwarunkowania historyczne oraz naturalne granice. Kolejnym etapem było przeprowadzenie analizy porównawczej w obrębie wyłonionych obszarów, co umożliwiło wskazanie obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, a także odnotowano współwystępowanie niepożądanych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Wyodrębniono następujące obszary porównawcze (jednostki urbanistyczne):

a) obszar miejski:

- 1 Działki
- 2 Jana Pawła
- 3 Jarmołówka
- 4 Julin
- 5 Karola Wojtyły
- 6 Kolonia Swaty
- 7 Królewska
- 8 Słowackiego Jednorodzinne
- 9 Słowackiego Wielorodzinne
- 10 Stare Miasto
- 11 Stawy Karasiówka
- 12 Wojtyły Spółdzielcze

b) obszar wiejski:

- 13 Bobrowniki
- 14 Brusów
- 15 Budki-Rososz
- 16 Chrustne
- 17 Edwardów
- 18 Janisze
- 19 Kazimierzyn
- 20 Kleszczówka
- 21 Krasnogliny
- 22 Kruków
- 23 Lasocin
- 24 Lasoń
- 25 Leopoldów
- 26 Moszczanka
- 27 Niwa Babicka
- 28 Nowa Dąbia
- 29 Nowy Bazanów
- 30 Nowy Dęblin
- 31 Ogonów
- 32 Oszczywilk
- 33 Ownia
- 34 Podwierzbie
- 35 Potok
- 36 Rososz
- 37 Sędowice
- 38 Sierskowola
- 39 Stara Dąbia
- 40 Stary Bazanów
- 41 Swaty
- 42 Zalesie
- 43 Zalesie Kolonia

W efekcie przeprowadzonych prac dokonano ostatecznej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, uznając za obszar zdegradowany obszary nr 3 Jarmołówka, obszar nr 7 Królewska obszar nr 10 Stare Miasto (obszary miejskie) oraz obszar nr 21 Krasnogliny (obszar wiejski). Zgodnie z wymogami ustawowymi, z każdego z wyłonionych obszarów zdegradowanych wydzielono obszar rewitalizacji.

4.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze

W ramach prowadzonych prac posłużono się podziałem na jednostki pseudonaturalne i wyróżniono 43 obszary, które poddane zostały dalszej analizie. Podział obszaru gminy na jednostki urbanistyczne z uwzględnieniem powierzchni oraz liczby mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji

NUMER	JEDNOSTKA	POWIERZCHNIA				LUDNOŚĆ	
		AREA [m2]	AREA [ha]	AREA [km²]	udział %	Liczba	udział %
1	Działki	261 468	26	0,26	0,2%	378	1,9%
2	Jana Pawła	1 248 880	125	1,25	0,8%	809	4,0%
3	Jarmołówka	2 569 282	257	2,57	1,6%	892	4,4%
4	Julin	4 494 098	449	4,49	2,8%	457	2,3%
5	Karola Wojtyły	96 306	10	0,10	0,1%	937	4,6%
6	Kolonia Swaty	3 069 763	307	3,07	1,9%	385	1,9%
7	Królewska	6 048 115	605	6,05	3,7%	863	4,3%
8	Słowackiego Jednorodzinne	654 625	65	0,65	0,4%	739	3,7%

NUMER	JEDNOSTKA	POWIERZCHNIA				LUDNOŚĆ	
		AREA [m2]	AREA [ha]	AREA [km²]	udział %	Liczba	udział %
9	Słowackiego Wielorodzinne	412 830	41	0,41	0,3%	1625	8,0%
10	Stare Miasto	6 105 707	611	6,11	3,8%	1740	8,6%
11	Stawy Karasiówka	2 199 762	220	2,20	1,4%	293	1,4%
12	Wojtyły Spółdzielcze	62 855	6	0,06	0,0%	348	1,7%
13	Bobrowniki	8 820 137	882	8,82	5,5%	531	2,6%
14	Brusów	4 254 098	425	4,25	2,6%	314	1,6%
15	Budki-Rososz	1 971 412	197	1,97	1,2%	147	0,7%
16	Chrustne	4 138 461	414	4,14	2,6%	242	1,2%
17	Edwardów	1 947 532	195	1,95	1,2%	109	0,5%
18	Janisze	1 273 521	127	1,27	0,8%	37	0,2%
19	Kazimierzyn	1 056 491	106	1,06	0,7%	34	0,2%
20	Kleszczówka	3 516 353	352	3,52	2,2%	217	1,1%
21	Krasnogliny	1 038 828	104	1,04	0,6%	278	1,4%
22	Kruków	156 240	16	0,16	0,1%	36	0,2%
23	Lasocin	1 495 913	150	1,50	0,9%	265	1,3%
24	Lasoń	4 441 219	444	4,44	2,7%	75	0,4%
25	Leopoldów	11 771 818	1 177	11,77	7,3%	1443	7,1%
26	Moszczanka	3 592 787	359	3,59	2,2%	630	3,1%
27	Niwa Babicka	5 326 786	533	5,33	3,3%	367	1,8%
28	Nowa Dąbia	4 838 841	484	4,84	3,0%	424	2,1%
29	Nowy Bazanów	5 463 042	546	5,46	3,4%	371	1,8%
30	Nowy Dęblin	575 630	58	0,58	0,4%	129	0,6%
31	Ogonów	1 636 616	164	1,64	1,0%	99	0,5%
32	Oszczywilk	5 476 740	548	5,48	3,4%	411	2,0%
33	Ownia	9 030 274	903	9,03	5,6%	528	2,6%
34	Podwierzbie	5 024 845	502	5,02	3,1%	337	1,7%
35	Potok	2 132 476	213	2,13	1,3%	137	0,7%
36	Rososz	6 514 632	651	6,51	4,0%	764	3,8%
37	Sędowice	3 517 472	352	3,52	2,2%	223	1,1%
38	Sierskowola	5 058 729	506	5,06	3,1%	426	2,1%
39	Stara Dąbia	2 970 135	297	2,97	1,8%	260	1,3%
40	Stary Bazanów	6 609 254	661	6,61	4,1%	493	2,4%
41	Swaty	14 187 651	1 419	14,19	8,8%	982	4,9%
42	Zalesie	3 579 563	358	3,58	2,2%	296	1,5%
43	Zalesie Kolonia	3 122 051	312	3,12	1,9%	140	0,7%
	Gmina Ryki	**161 763 238**	**16 176**	**161,76**	**100,0%**	20211	

Źródło: opracowanie własne

Poniższa grafika prezentuje podział gminy na wskazane obszary porównawcze.

Grafika 2 Podział gminy na jednostki urbanistyczne

Źródło: opracowanie własne

Grafika 3 Podział obszaru miejskiego

Źródło: opracowanie własne

4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Delimitacja analizowanych obszarów oparta jest na doborze odpowiednich zmiennych, różnicujących je ze względu na wyniki danego wskaźnika. Ze względu na charakter obszarów gminy i występujących tam zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, konieczne było wypracowanie katalogu zmiennych, umożliwiających analizę na każdym poziomie wskazanym w Ustawie o rewitalizacji. Przyjęta metodologia w sposób jednoznaczny umożliwia określenie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i infrastrukturalnych na wysokim poziomie uszczegółowienia. W poniższej tabeli zaprezentowano kryteria delimitacyjne w oparciu o katalog i definicje w zakresie użytych zmiennych.

Tabela 2 Kryteria delimitacji

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej różnicę między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie w na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GUS, Urząd Miejski w Rykach
	Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na danym obszarze w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu bezradności na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę osób pobierających świadczenia z powodu bezradności na 1000 mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Rykach
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy - udziału osób długotrwale bezrobotnych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Rykach
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
	Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę dzieci korzystających z dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba uczniów niepromowanych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę uczniów niepromowanych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Rykach
	Liczba gospodarstw z zaległościami czynszowymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik gospodarstw z zaległościami czynszowymi w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba osób liczbę osób zarejestrowanych w OPS, mających problemy z alkoholem na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie pomocy społecznej, uwzględniający liczbę osób zarejestrowanych w OPS, mających problemy z alkoholem. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowychna 1000 mieszkańców. Źródło danych:Komenda Miejska Policji w Rykach
	Frekwencja w wyborach samorządowych – wybory na prezydenta miasta, wybory samorządowe 2018 r.	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności obywatelskiej mieszkańców danego obszaru, wyrażony frekwencją w wyborach lokalnych. Przyjęto liczbę wydanych kart do głosowania w wyborach na burmistrza gminy Ryki w 2018 roku. Źródło danych: Państwowa Komisja Wyborcza
	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: KRS rejestr stowarzyszeń
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych na 1000 mieszkańców Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców
Sfera	Dostępność do usług	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych.

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
przestrzenno-funkcjonalna	społecznych (banki, poczta, urząd, przychodnia) na 1000 mieszkańców	Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło: badania własne
	Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na km^2	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania przestrzeni publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami. We wskaźniku wzięto pod uwagę stopień dostosowania do osób z niepełnosprawnością toalet publicznych, miejsc parkingowych oraz przejść dla pieszych. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Poziom obsługi komunikacyjnej	Wskaźnik obrazujący poziom wykluczenia komunikacyjnego obszaru porównawczego. Wskaźnik określa liczbę obsługiwanych punktów linii transportu miejskiego realizowanego przez PKS, przebiegających przez dany obszar porównawczy. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Dostępność infrastruktury przystankowej	Wskaźnik obrazujący liczbę przystanków na danym obszarze porównawczym. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
Sfera środowiskowa	Ilość wyrobów azbestowych / mieszkańca	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi wyliczony został w oparciu o dane zawarte w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest. Wartość wskaźnika wyliczono na podstawie całkowitej masy wyrobów azbestowych w stosunku do liczby mieszkańców. Źródło: badania własne
	Masa wyrobów azbestowych na km^2	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi wyliczony został w oparciu o dane zawarte w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest. Wartość wskaźnika wyliczono na podstawie całkowitej masy wyrobów azbestowych w przeliczeniu na km^2. Źródło: badania własne
	Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni zielonych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów zielonych na danym obszarze. Źródło: dane GUS, badania własne
	Liczba pomników przyrody	Wskaźnik obrazujący liczbę pomników przyrody na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z utrzymaniem i ochroną tych obiektów.
	Pomniki przyrody na km^2	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie pomników przyrody na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z utrzymaniem i ochroną tych obiektów.
	Jakość powietrza	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi potrzebami środowiskowymi pod względem jakości powietrza. Zmienna skategoryzowana na podstawie danych przestrzennych WIOŚ. Źródło: WIOŚ
Sfera techniczna	Liczba zabytków na km^2	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie obiektów zabytkowych na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z konserwacją i modernizacją

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
		historycznych obiektów. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej	Wskaźnik określający liczbę obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km^2	Wskaźnik skupiający się na ocenie potrzeb związanych z termomodernizacją i wydajnością energetyczną obiektów użyteczności publicznej. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami do ogólnej liczby budynków użyteczności publicznej	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Udział budynków mieszkalnych zamieszkanych w ogólnej liczbie budynków	Wskaźnik określający udział budynków mieszkalnych zamieszkanych w ogólnej liczbie budynków. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Liczba budynków mieszkalnych na 1 km^2	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie obiektów mieszkalnych na poszczególnych obszarach, których obecność świadczy o występującej zabudowanie mieskzaniowej. Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik określający odsetek budynków mieszkalnych zamieszkanych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym Źródło danych: Urząd Miejski w Rykach
	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Wskaźnik określa dostęp do szerokopasmowego Internetu. Źródło: https://mapbook.uke.gov.pl

Źródło: opracowanie własne

Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach oraz szczegółowo omówione i przedstawione w formie graficznej.

4.2 Wskaźniki społeczne

W analizie sfery społecznej wykorzystano wskaźniki, które w sposób syntetyczny pokazują stan oraz poziom występowania problemów społecznych w poszczególnych jednostkach wyodrębnionych w gminie. Zgromadzone dane pozwalają na wyróżnienie następujących grup wskaźników:

- sytuacja demograficzna,
- pomoc społeczna,
- bezrobocie,
- bezpieczeństwo publiczne,
- zasoby ludzkie i kapitał społeczny.

Właściwa selekcja wskaźników umożliwiła analizę wyodrębnioncyh podobszarów gminy, w których koncentracja i natężenie negatywnych zjawisk jest najwyższe, co wskazuje na występowanie stanu kryzysowego. W analizie wykorzystano dane pozyskane z Urzędu Miasta oraz innych instytucji: Ośrodka Pomocy Społecznej w Rykach, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Komendy Miejskiej Policji.

Grafika 4 Saldo migracji na 1000 mieszkańców

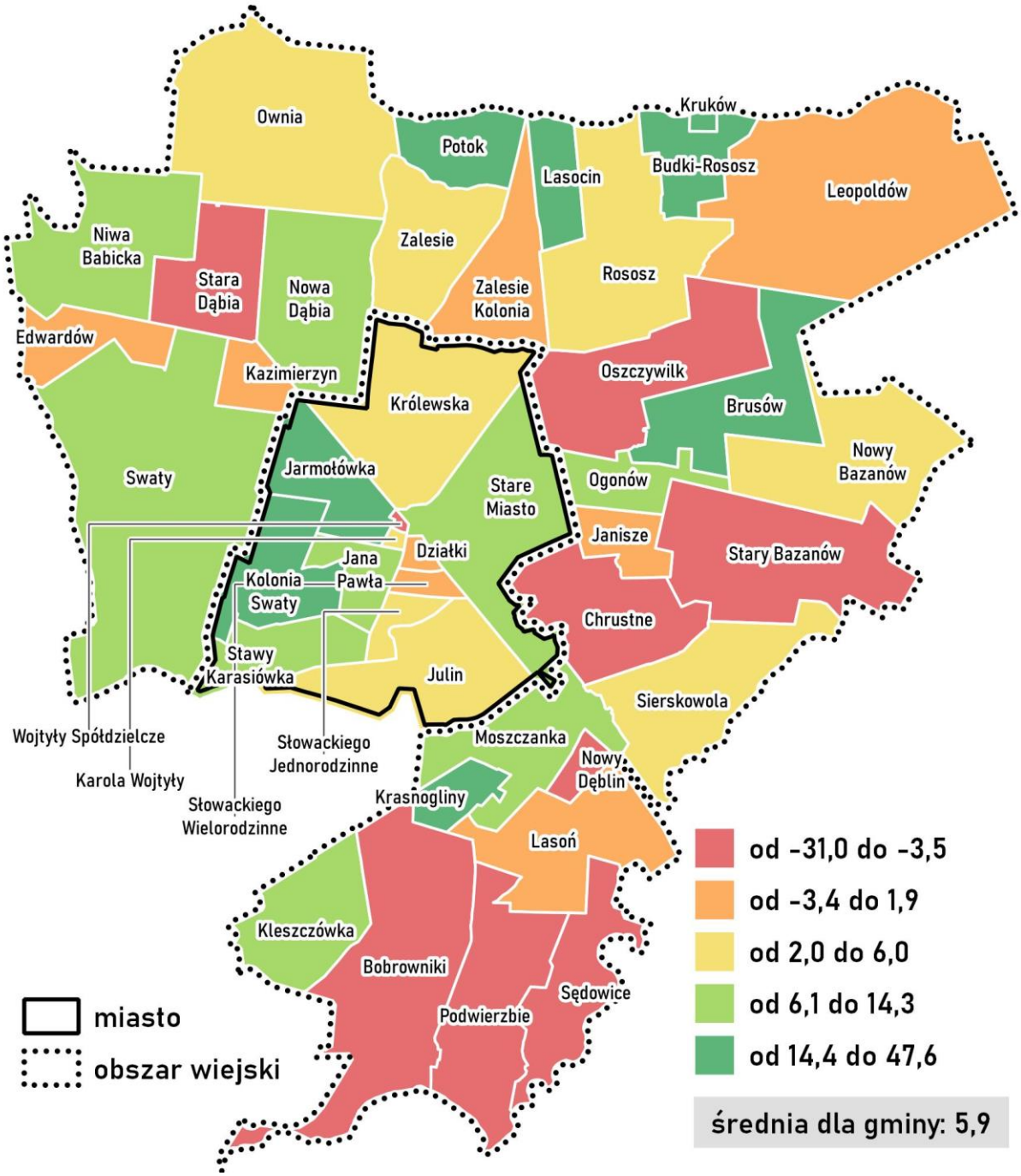

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Pierwszą analizowaną zmienną w ramach opracowywania sfery społecznej jest saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Zostało ono wyliczone na podstawie przyrostu/ubytku ludności dla danej jednostki administracyjnej w 2021 r. Wartość wskaźnika dla całej gminy była dodatnia.

Za jednostki o największym potencjale w tym zakresie należy uznać obszary: nr 15 Budki-Rososz, dla którego wartość wskaźnika wyniosła 47,6 oraz nr 6 Kolonia Swaty z wartością dodatnią na poziomie 44,2. Najmniej korzystną sytuację i ujemne saldo migracji na 1000 mieszkańców odnotowano na obszarach nr 31 Ogonów (-31) oraz nr 39 Stara Diąbia (- 11,5).

Grafika 5 Liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

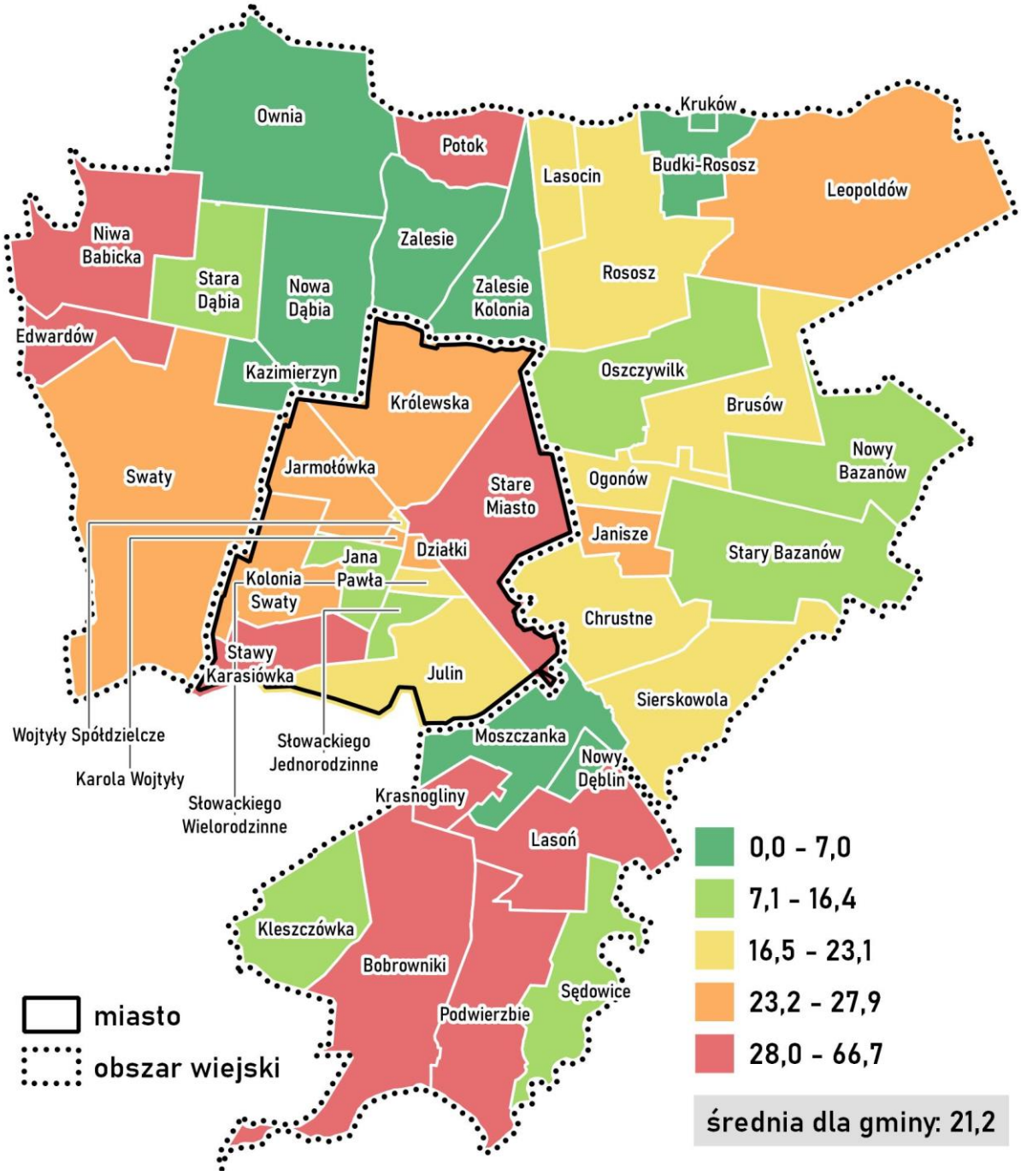

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, główną determinantą w zakresie prowadzenia działań rewitalizacyjnych jest występowanie kryzysu w sferze społecznej. Mieszkańcy borykający

się z problemami społecznymi i będący w trudnej sytuacji życiowej są kluczowymi interesariuszami działań rewitalizacyjnych. Kolejne wskaźniki obrazują zapotrzebowanie na usługi publiczne z zakresu pomocy społecznej świadczonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rykach. Jego pomoc jest skierowana do osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej przezwyciężyć wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W celu dokładnego zobrazowania poziomu realizacji działań, za które odpowiada OPS, na potrzeby niniejszej analizy wykorzystano następujące wskaźniki:

- Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców
- Liczba osób pobierających świadczenia z powodu bezradności na 1000 mieszkańców
- Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców
- Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny na 1000 mieszkańców
- Liczba osób pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców
- Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców
- Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców
- Liczba gospodarstw z zaległościami czynszowymi na 1000 mieszkańców

W 2021 r. pomocą społeczną w gminie Ryki objętych było 429 osób (około 2,12% ludności gminy). Wskaźnik liczby udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców w 2021 r. wynosił 14,2. Obszarami, na których zauważa się największą liczbę udzielanych świadczeń pomocy społecznej są: obszar nr 24 Lasoń (66,7), nr 21 Krasnogliny (64,7) oraz nr 17 Edwardów (64,2).

Grafika 6 Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców

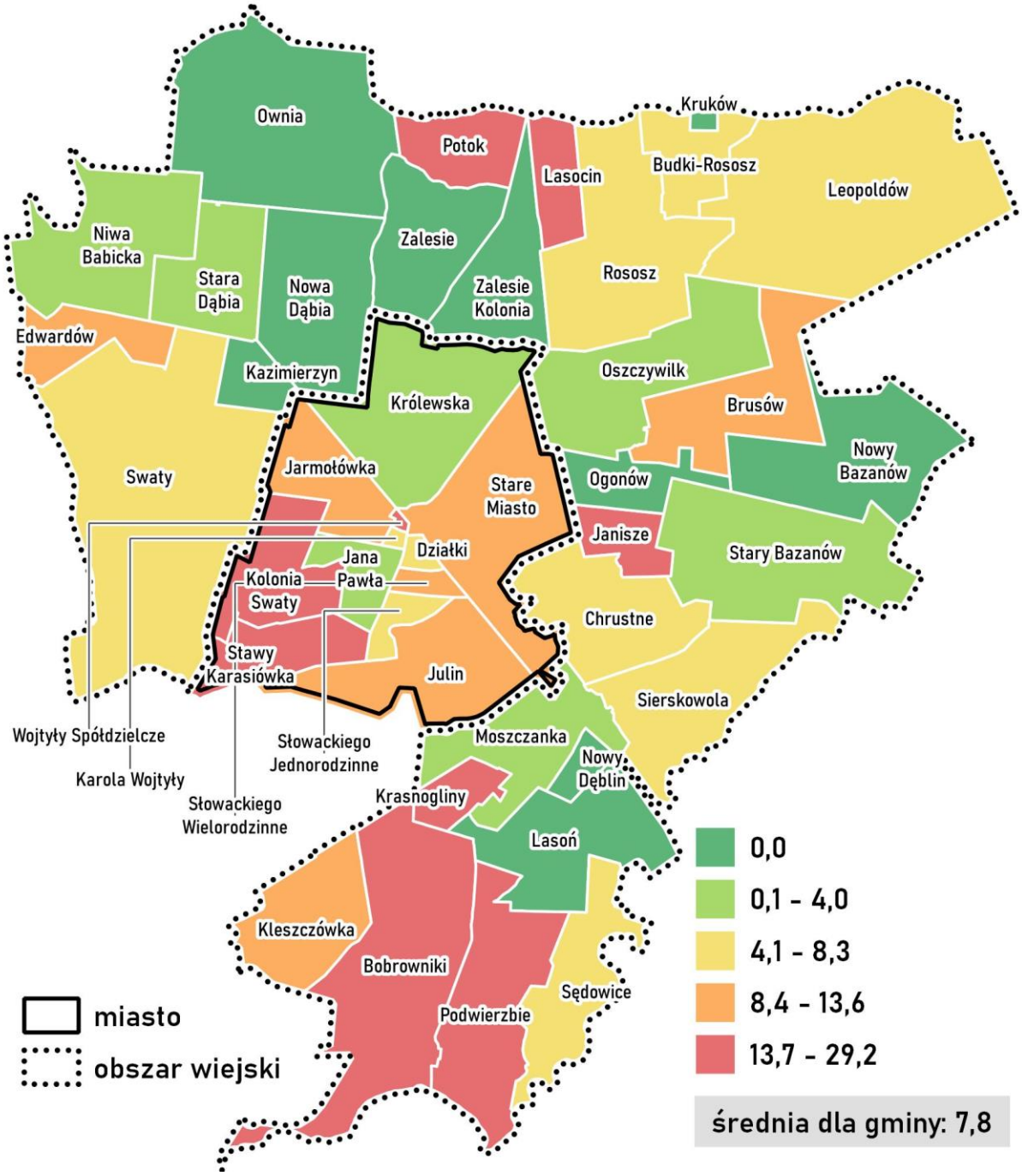

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Ważnym czynnikiem określającym skalę problemów społecznych jest liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców. Średnio dla gminy Ryki przywołany wskaźnik wynosi 47,2. Najwyższy jest notowany na obszarach: nr 35 Potok (29,2), nr 21 Krasnogliny (28,8), nr 18 Janisze (27) oraz nr 34 Podwierzbie (26,7).

Grafika 7 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców

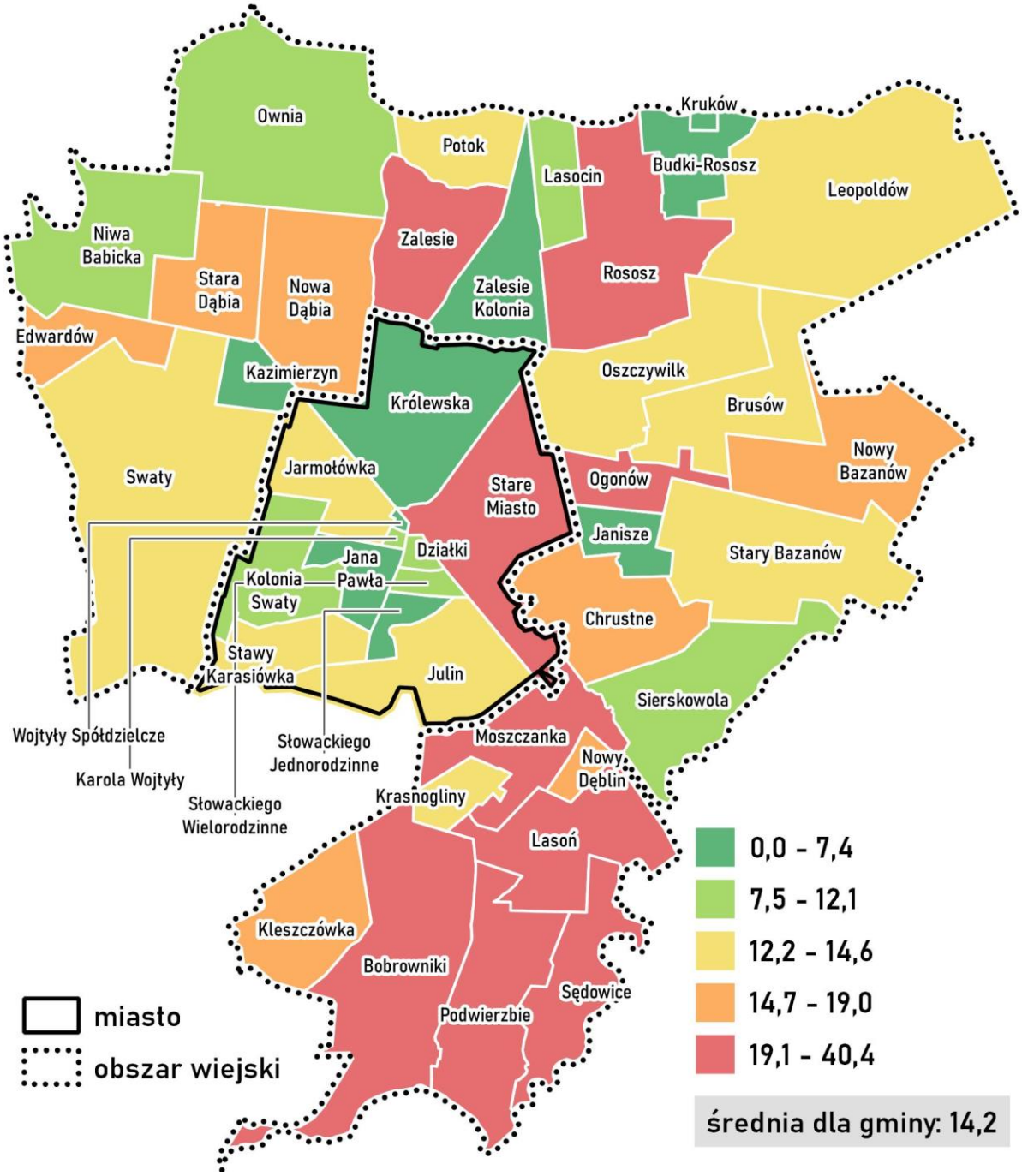

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Rykach

Według danych służb pomocy społecznej z 2021 roku, liczba osób pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu w Rykach wynosiła 79 osób. Pod względem ogólnej liczby osób, najbardziej negatywna sytuacja występowała na obszarze nr 25 Leopoldów (11% osób uzależnionych). Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców, wysoki wskaźnik odnotowano na obszarach: nr 18 Janisze (27,0), nr 23 Lasocin (18,9) oraz nr 21 Krasnogliny (18,0).

Grafika 8 Liczba osób pobierających świadczenia z powodu bezradności na 1000 mieszkańców

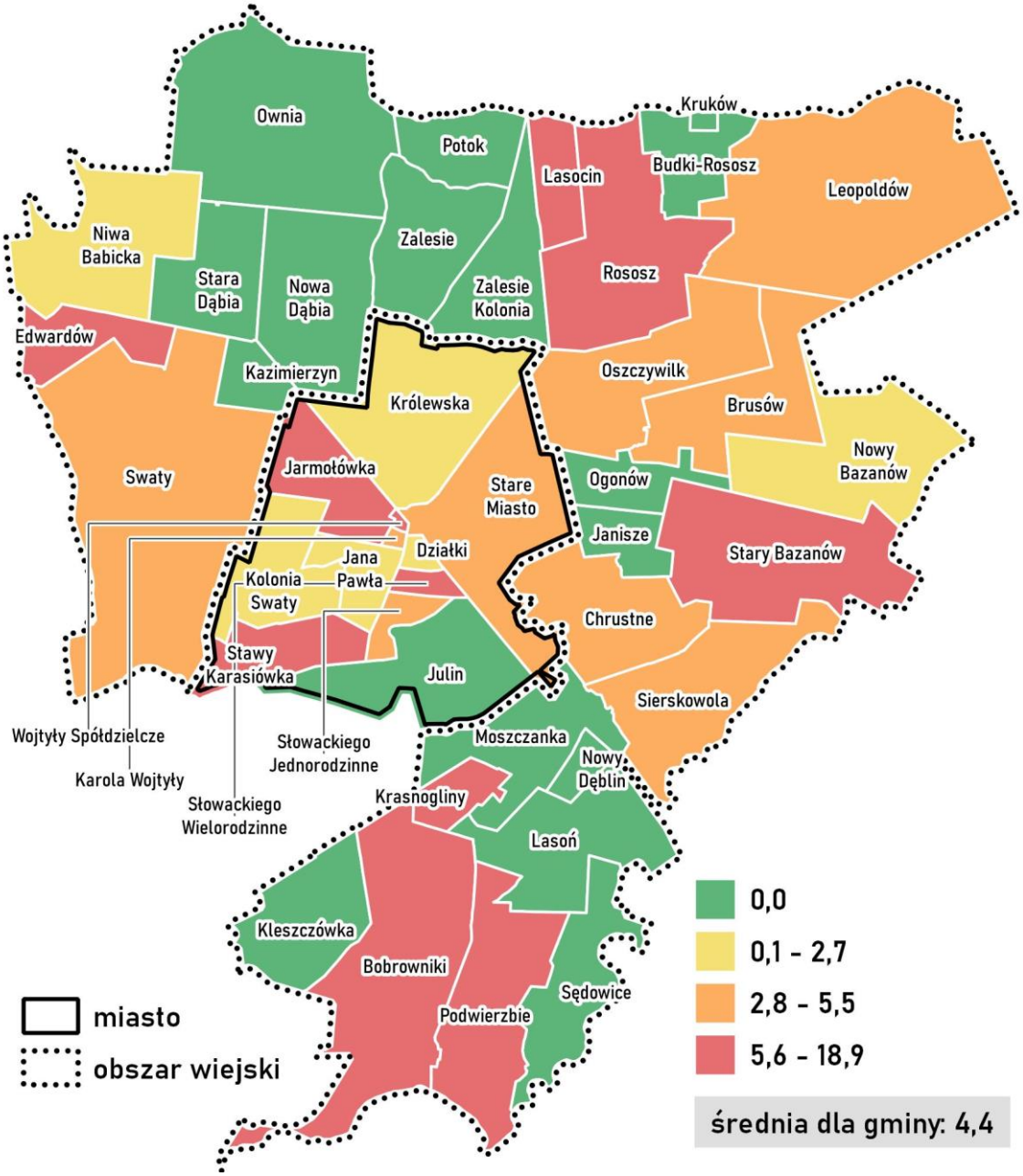

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Przeprowadzając analizę poziomu problemów społecznych dla danego obszaru, warto jest przedstawić także liczbę osób pobierających świadczenia z powodu bezradności na 1000 mieszkańców w 2021 r. Średni wskaźnik dla całej gminy wynosi 4,4. Najwyższa wartość wskaźnika, biorąc pod uwagę wszystkie analizowane obszary występuje w jednostkach: nr 23 Lasocin (18,9), nr 21 Krasnogliny (10,8), nr 9 Słowackiego Wielorodzinne (19,8) oraz nr 17 Edwardów (9,2).

Grafika 9 Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny na 1000 mieszkańców

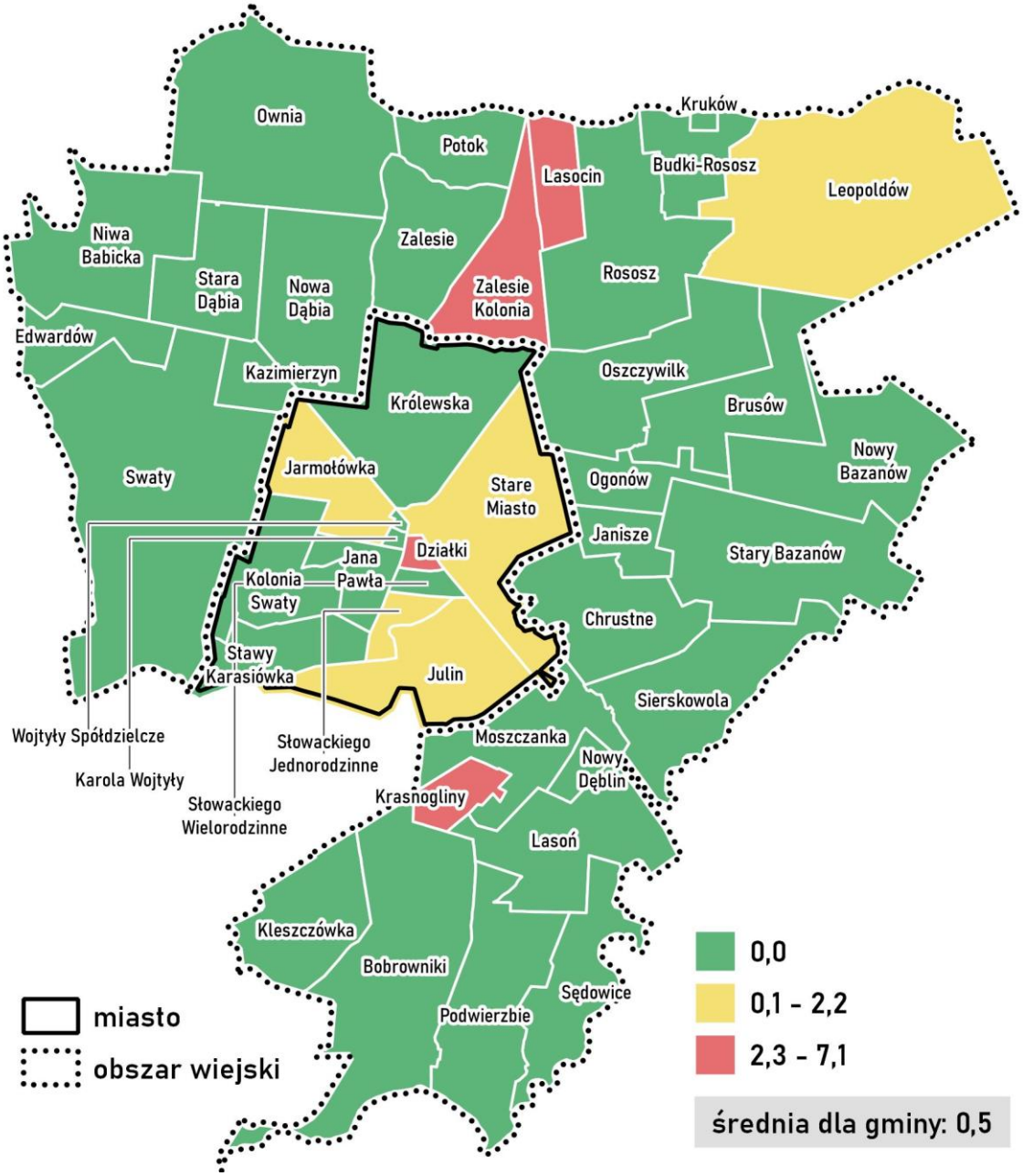

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Kolejnym wskaźnikiem z zakresu pomocy społecznej jest liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny na 1000 mieszkańców. Asystent wspiera rodzinę, aby samodzielnie mogła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w ich myśleniu, zachowaniu i otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Najwięcej rodzin w przeliczeniu na 1000 mieszkańców korzysta z pomocy asystenta rodziny na obszarach: nr 43 Zalesie Kolonia (7,1), nr 23 Lasocin (3,8) oraz nr 21 Krasnogliny (3,6).

Grafika 10 Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców

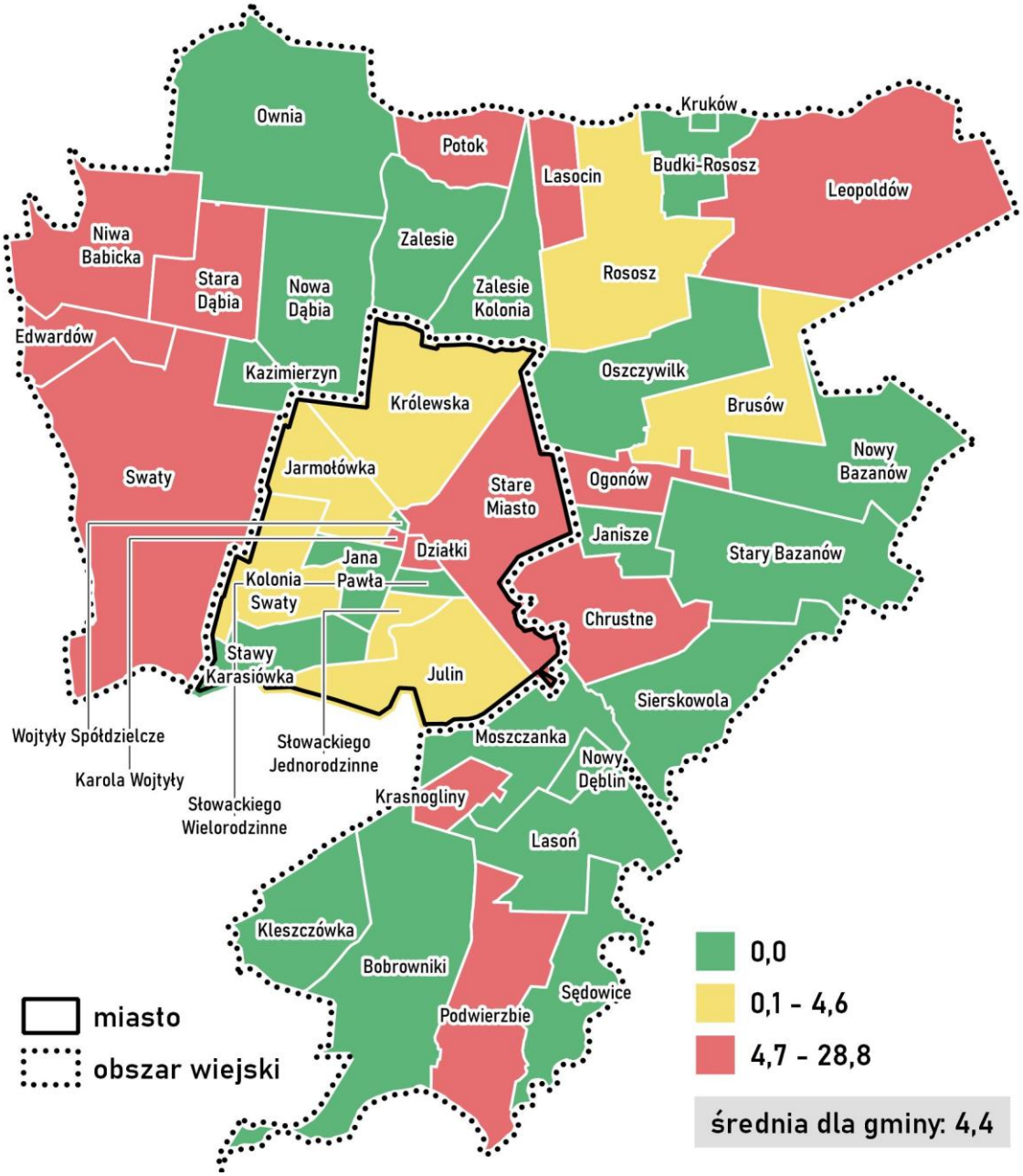

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Analizowane dane obejmują również liczbę dzieci korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców. Na terenie gminy Ryki z tego rodzaju świadczenia korzysta łącznie 88 dzieci. Średnia wartość przedmiotowego wskaźnika dla gminy wynosi 4,4. Najwięcej dzieci w przeliczeniu na 1000 mieszkańców korzysta z tej formy wsparcia na obszarach: nr 21 Krasnogliny (28,8), nr 31 Ogonów (20,2) oraz nr 17 Edwardów (18,3).

Grafika 11 Liczba gospodarstw z zaległościami czynszowymi na 1000 mieszkańców

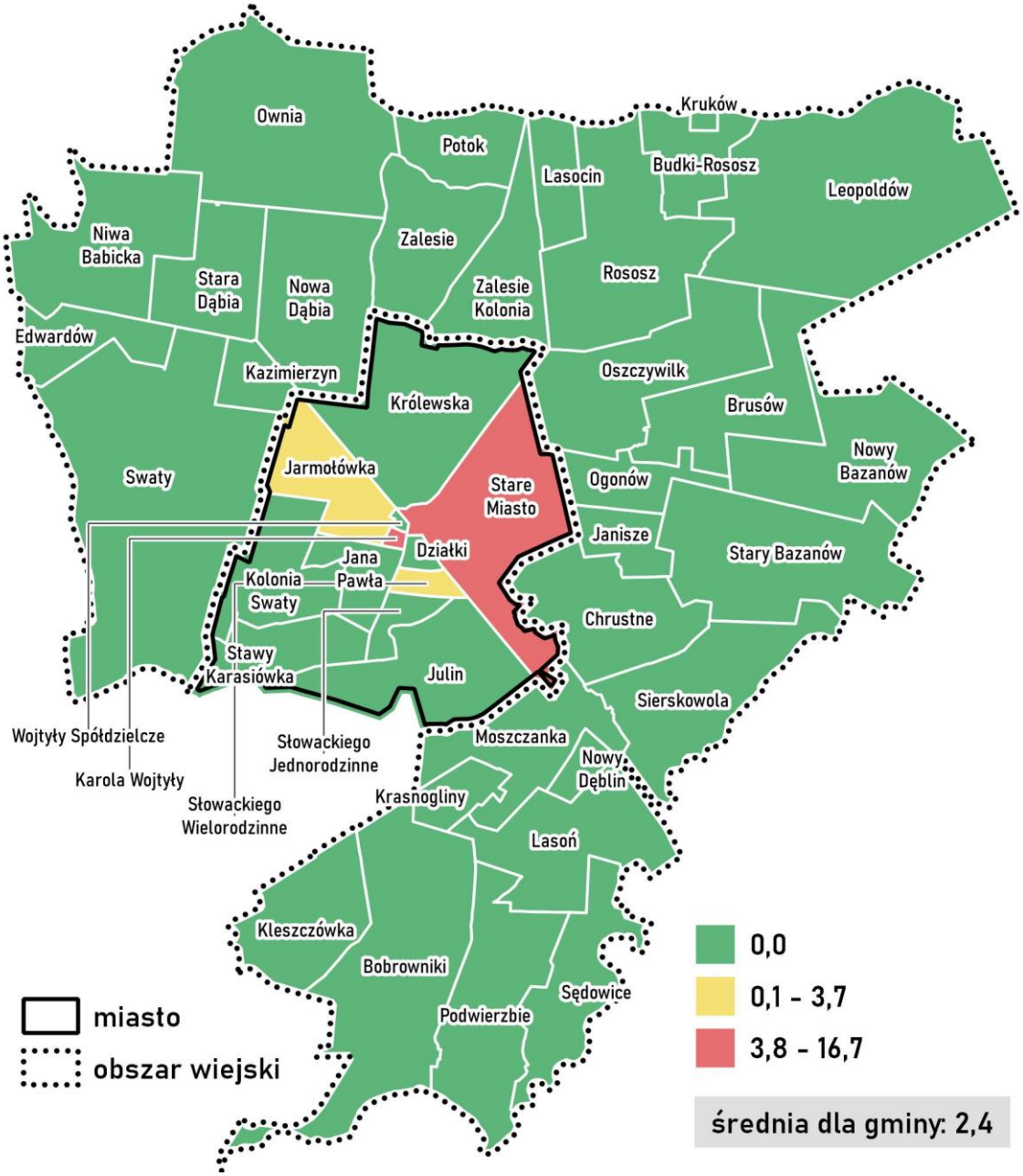

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Na obszarze gminy Ryki występuje łącznie 49 gospodarstw domowych z zaległościami czynszowymi. Analiza przywołanego wskaźnika w przeliczeniu na 1000 mieszkańców obrazuje skalę występowania zjawiska. Negatywnie pod tym względem wyróżniają się obszary nr 10 Stare Miasto (16,7) oraz nr 5 Karola Wojtyły (12,8).

Grafika 12 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców

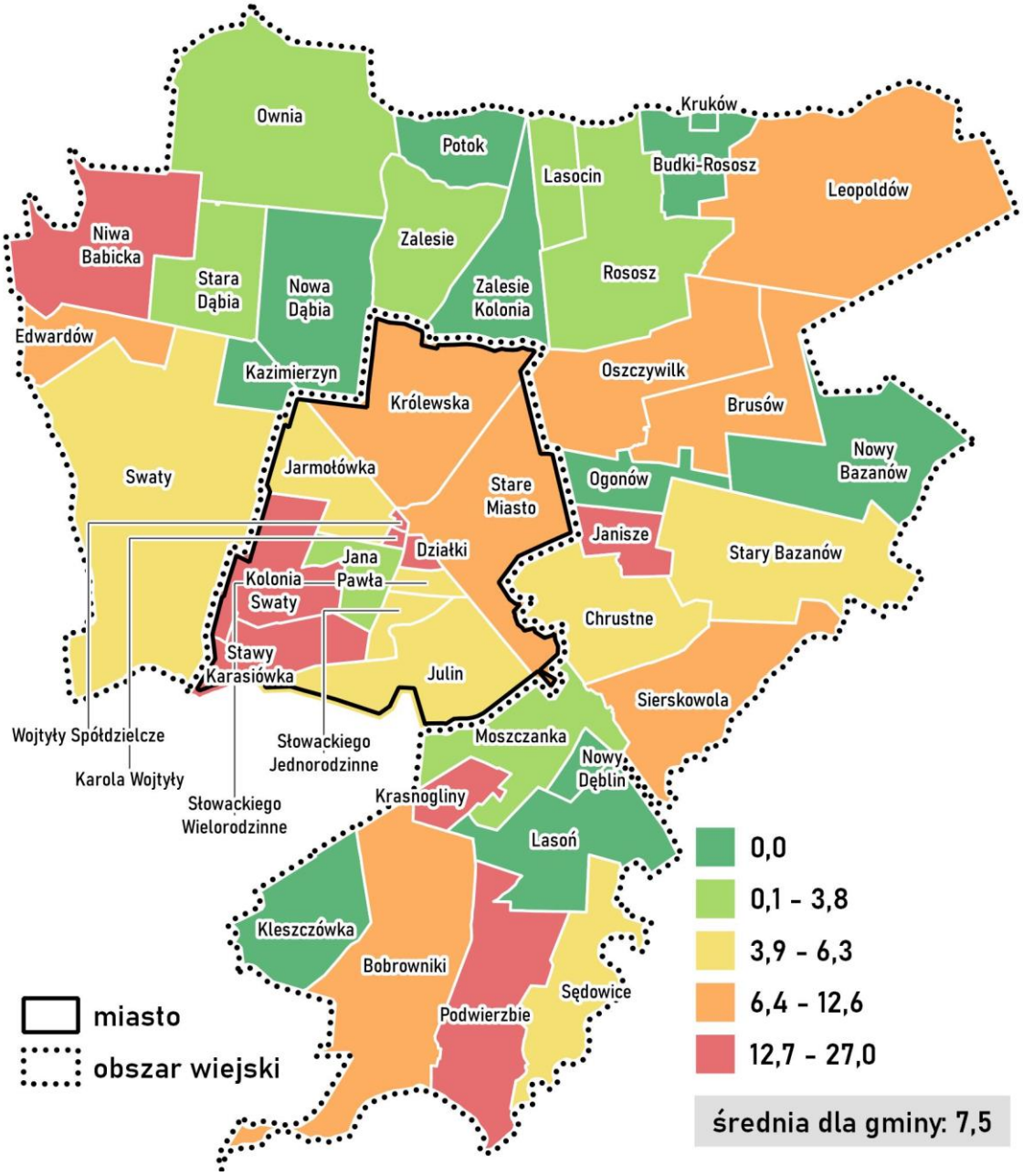

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Kolejny zaprezentowany wskaźnik w sferze społecznej dotyczy liczby osób z niepełnosprawnością na 1000 mieszkańców. Według pozyskanych danych, w 2021 r. w gminie Ryki liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność wyniosła 151 osób. Najwięcej osób z niepełnosprawnością, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, odnotowano na obszarach: nr 18 Janisze (27,0), nr 27 Niwa Babicka (24,5) oraz nr 34 Podwierzbie (20,8).

Grafika 13 Liczba uczniów niepromowanych na 1000 mieszkańców

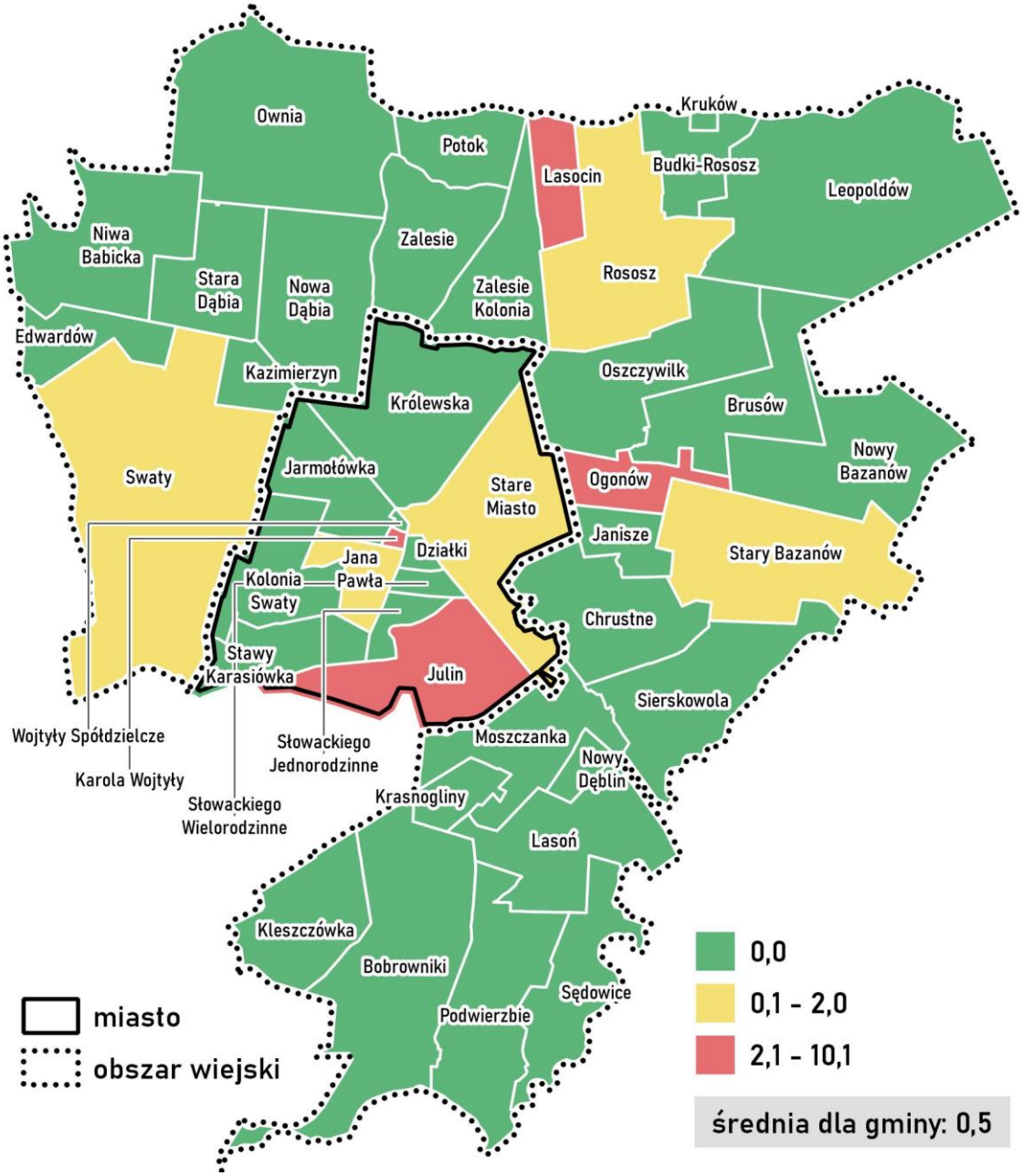

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Analiza społeczna w zakresie sytuacji rodzinnej dopełniana jest poprzez przedstawienie sytuacji zobrazowanej wskaźnikiem liczby uczniów niepromowanych na 1000 mieszkańców. Średnia wartość wskaźnika dla całej gminy Ryki wyniosła 0,5. Negatywnie pod tym względem wyróżniają się obszary nr 31 Ogonów oraz nr 23 Lasocin, gdzie wartość zmiennej znacznie przekracza średnią dla gminy (wynosi kolejno 10,1 oraz 3,8).

Grafika 14 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

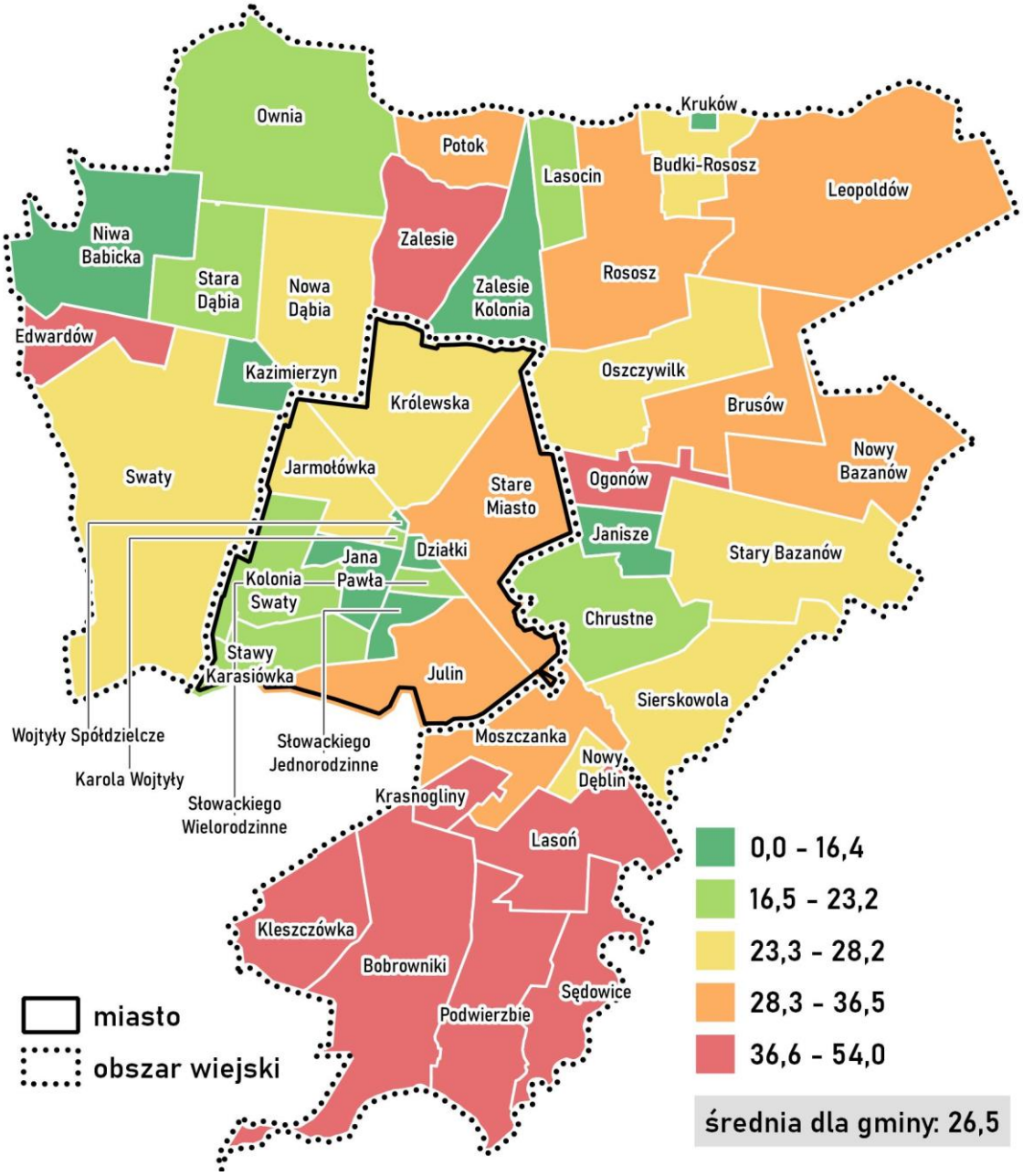

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Rykach

Analiza sfery społecznej obejmuje także dane związane z występowaniem bezrobocia na terenie gminy Ryki. W 2021 r. według danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach, liczba bezrobotnych wynosiła 535 osób, co stanowiło 2,65% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosił 26,5. Najmniej korzystną sytuację odnotowano na obszarach: nr 21 Krasnogliny (54,0), nr 37 Sędowice (53,8) oraz nr 24 Lasoń (53,3).

Grafika 15 Liczba osób pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców

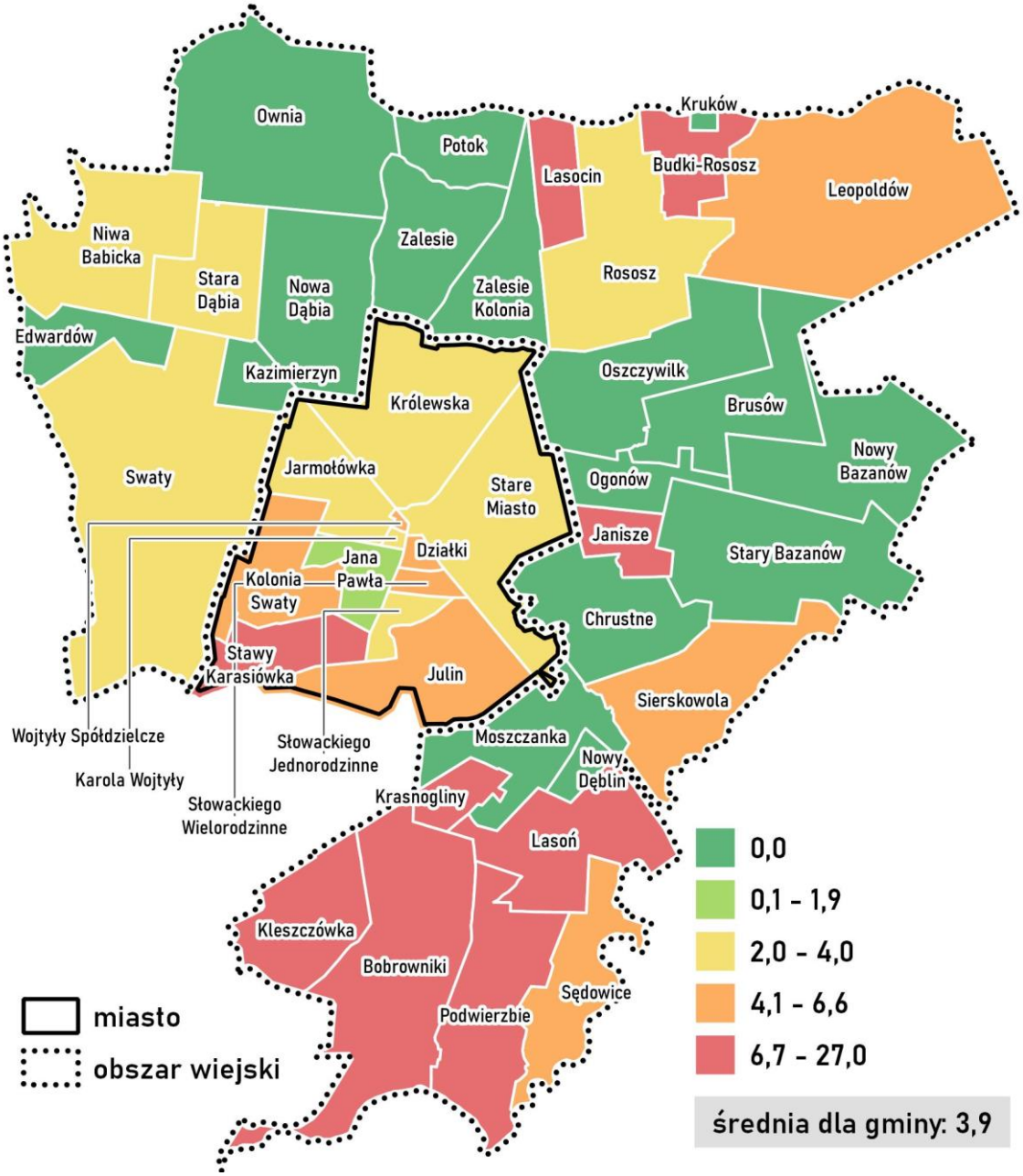

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Rykach

Wskaźnik liczby mieszkańców długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosił z kolei 14,2. Niekorzystną sytuację odnotowano na obszarach: nr 37 Sędowice (40,4), nr 42 Zalesie (27,0), a także nr 24 Lasoń (26,7) oraz nr 33 Ownia (26,7).

Grafika 16 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

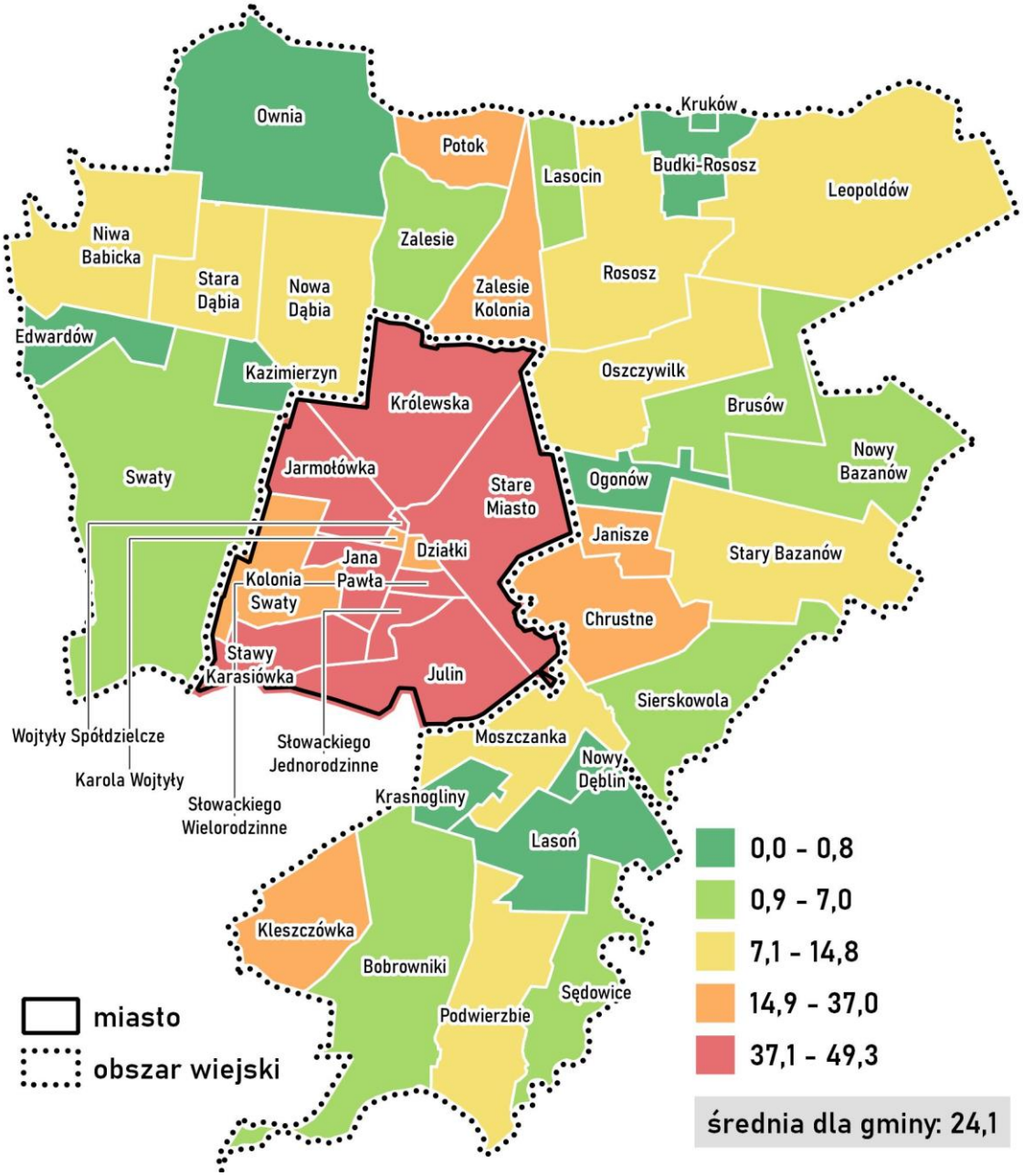

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Rykach

Wskaźnik bezpieczeństwa publicznego został zaprezentowany z wykorzystaniem danych pozyskanych z Komendy Miejskiej Policji w Rykach. Według statystyk, liczba przestępstw popełnionych w 2021 r. w mieście wynosiła 487, z czego najwięcej odnotowano na obszarze nr 10 Stare Miasto. Wartość referencyjna wskaźnika liczby przestępstw na 1000 mieszkańców w gminie Ryki wynosi 24,1. Najwyższe wartości odnotowano na obszarach: nr 3 Jarmołówka (49,3), nr 44 Stawy Karasiówka (47,8) nr 7 Królewska (46,3). Warto podkreślić fakt, iż zdecydowanie więcej przestępstw odnotowuje się na obszarze miejskim gminy.

Grafika 17 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców

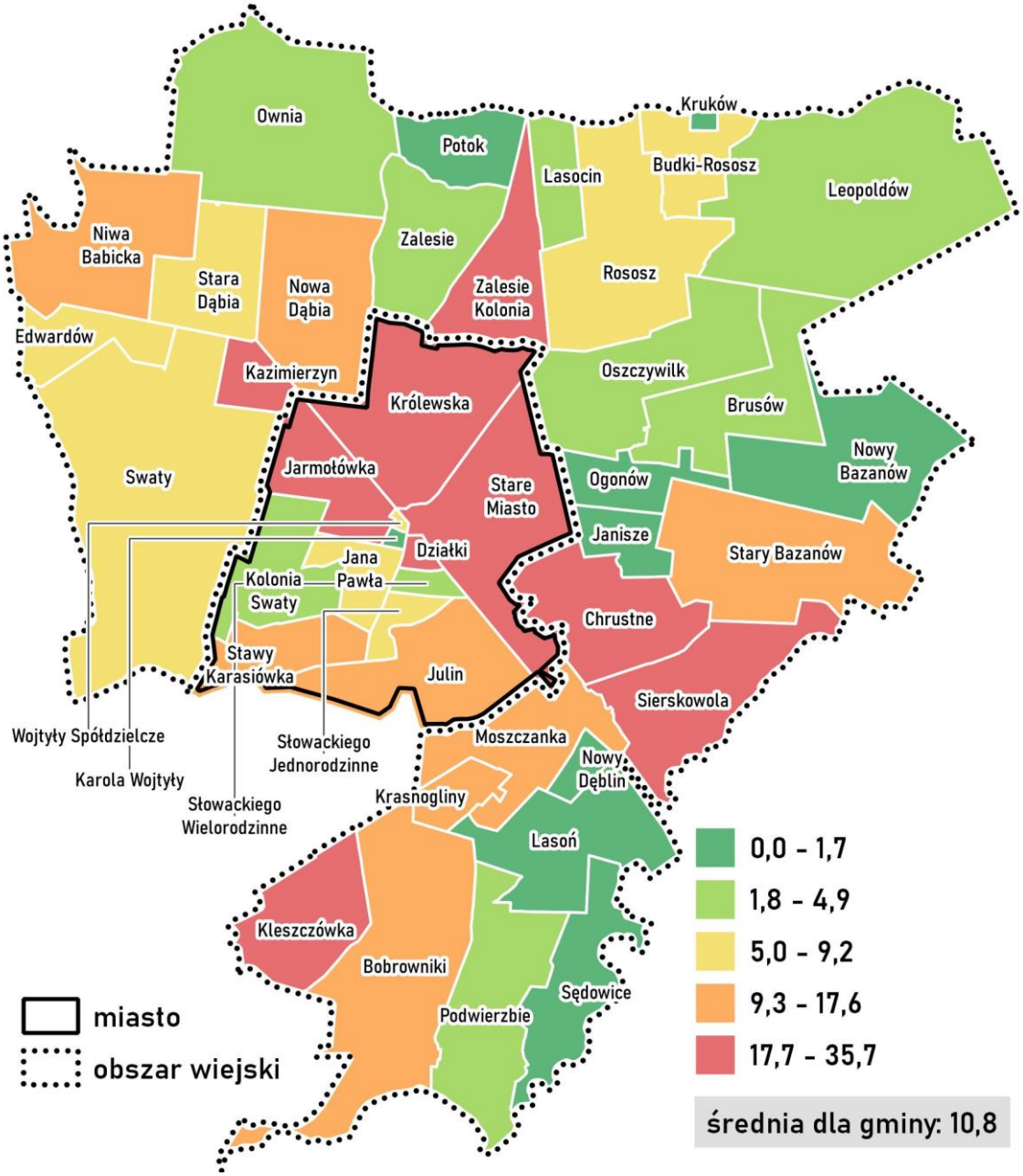

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KMP w Rykach

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem w zakresie bezpieczeństwa publicznego jest bezpieczeństwo w ruchu drogowym. W gminie Ryki w 2021 roku odnotowano łącznie 219 zdarzeń w ruchu drogowym[5]. Pod względem liczby wypadków zdecydowanie najgorsza sytuacja występuje na obszarze nr 10 Stare Miasto (48). W przypadku wskaźnika liczby zdarzeń drogowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, najwyższe wartości wystąpiły na obszarach: nr 43 Zalesie Kolonia (35,7), nr 19 Kazimierzyn (29,4) oraz nr 7 Królewska (27,8). Wpływ na taki stan rzeczy może mieć stan infrastruktury drogowej oraz funkcjonujący układ komunikacyjny.

[5] *W tym przypadku wypadków (zgodnie z definicją, wypadek drogowy - zdarzenie, gdzie oprócz strat materialnych są osoby poszkodowane biorące udział w zdarzeniu – kierujący, pasażerowie, piesi).*

Grafika 18 Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

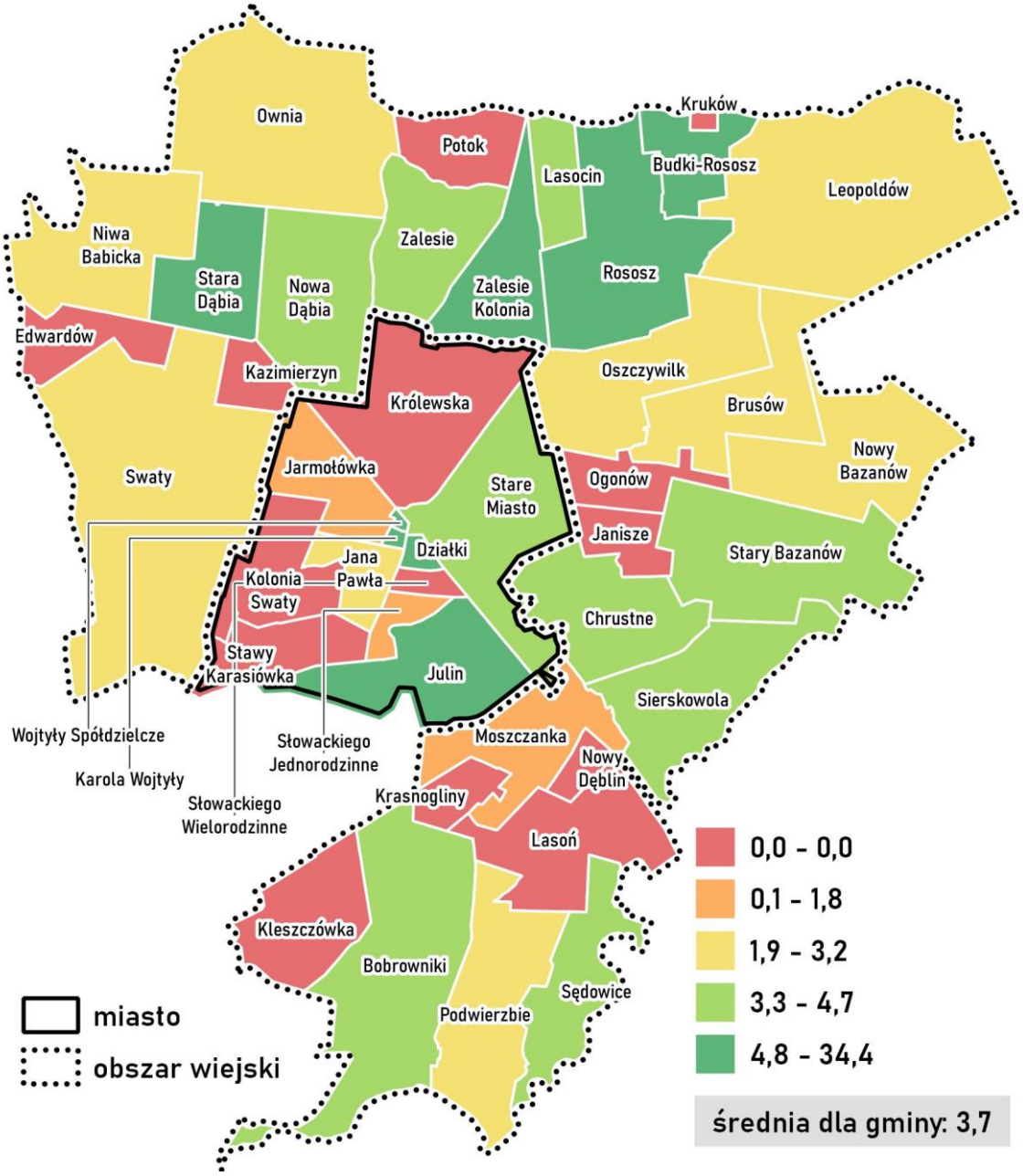

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KRS

Kolejną analizowaną zmienną w obszarze społecznym jest aktywność mieszkańców, wyrażona za pomocą liczby organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców oraz wskaźnikiem frekwencji w wyborach samorządowych. Na terenie gminy Ryki zarejestrowanych jest łącznie 75 organizacji pozarządowych (podając za KRS), co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik 7,4. Na 14 obszarach nie odnotowuje się działalności organizacji pozarządowych: Kolonia Swaty, Królewska, Słowackiego Wielorodzinne, Stawy Karasiówka, Edwardów, Janisze, Kazimierzyn, Kleszczówka, Krasnogliny, Kruków, Lasoń, Nowy Dęblin, Ogonów, oraz Potok. Najwięcej organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano na obszarze nr 1 Działki (34,4).

Grafika 19 Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku

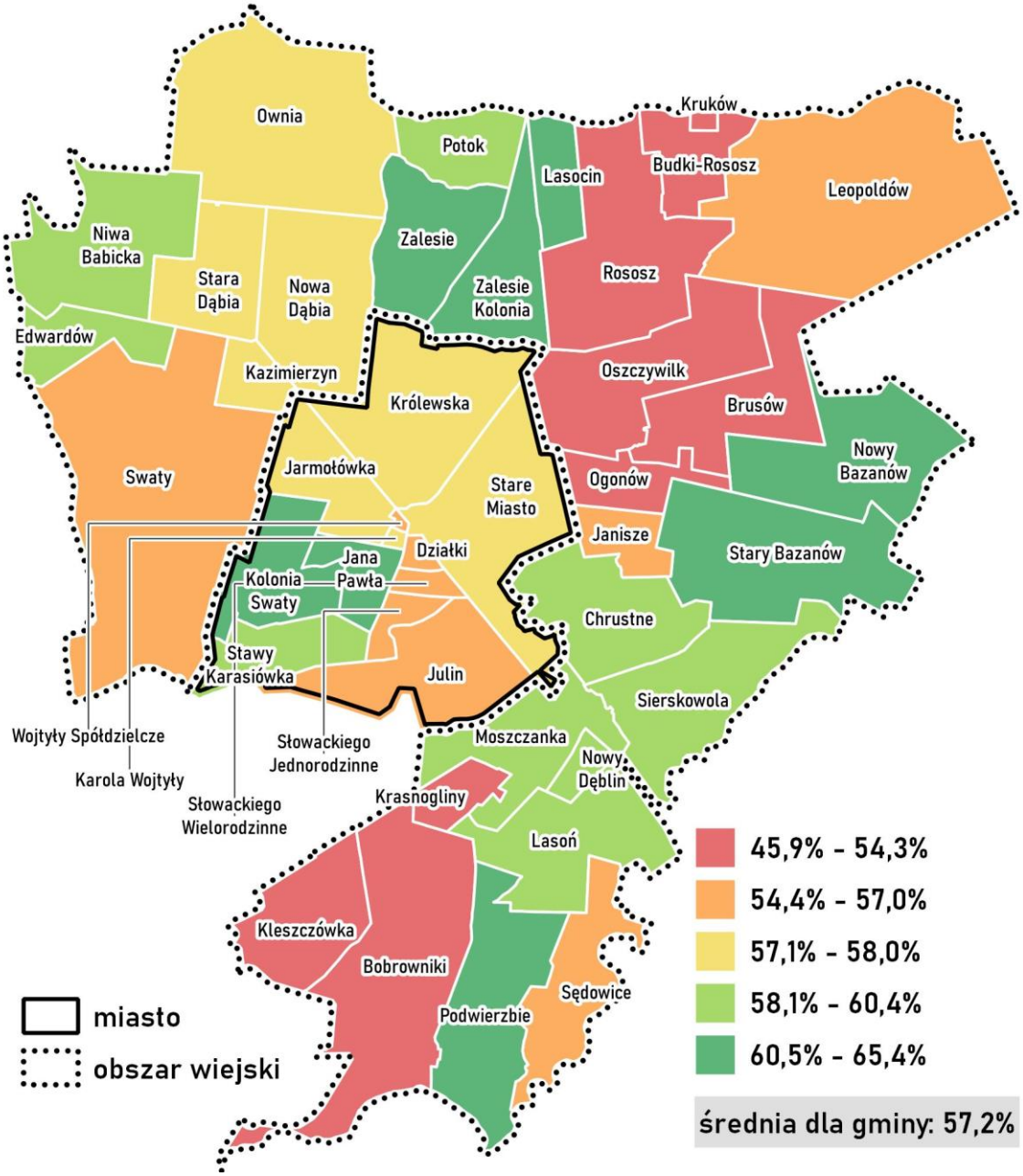

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Według danych Państwowej Komisji Wyborczej, uprawnionych do głosowania, w wyborach samorządowych, w gminie Ryki w 2018 roku, było łącznie 16 789 mieszkańców, oddano 9 607 głosów, a frekwencja w całej gminie wyniosła 57,2%. Analizując poszczególnie obszary, negatywnie wyróżniają się w tym zakresie trzy jednostki, gdzie frekwencja była znacznie niższa niż średnia w gminie: nr 20 Kleszczówka (45,9%), nr 21 Kranosgliny (46,3%) oraz nr 13 Bobrowniki (46,6%).

Tabela 3 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Nr	Obszar	Liczba mieszkańców	Zameldo-wania	Wymeldo-wania	Saldo migracji	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba zarejestro-wanych bezrobo-tnych ogółem	Liczba osób bezro-botnych na 1000 mieszkań-ców	Długotrwale bezrobotni	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba beneficjentów OPS korzystających ze świadczeń ogółem	Liczba korzystających pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa ogółem	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu bezradności ogółem	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu bezradności na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu ogółem	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców
1	Działki	378	6	7	-1	-2,6	5	13,2	4	10,6	10	26,5	2	5,3	1	2,6	2	5,3
2	Jana Pawła	809	17	8	9	11,1	10	12,4	4	4,9	6	7,4	2	2,5	2	2,5	1	1,2
3	Jarmołówka	892	22	9	13	14,6	24	26,9	13	14,6	23	25,8	12	13,5	5	5,6	3	3,4
4	Julin	457	9	8	1	2,2	13	28,4	6	13,1	8	17,5	4	8,8	0	0,0	2	4,4
5	Karola Wojtyły	937	17	12	5	5,3	21	22,4	10	10,7	22	23,5	5	5,3	3	3,2	2	2,1
6	Kolonia Swaty	385	18	1	17	44,2	7	18,2	3	7,8	9	23,4	8	20,8	1	2,6	2	5,2
7	Królewska	863	9	4	5	5,8	21	24,3	6	7,0	22	25,5	3	3,5	2	2,3	3	3,5
8	Słowackiego Jednorodzinne	739	11	9	2	2,7	7	9,5	4	5,4	11	14,9	4	5,4	4	5,4	2	2,7
9	Słowackiego Wielorodzinne	1625	23	23	0	0,0	28	17,2	15	9,2	32	19,7	14	8,6	16	9,8	8	4,9
10	Stare Miasto	1740	35	21	14	8,0	63	36,2	39	22,4	57	32,8	21	12,1	9	5,2	5	2,9
11	Stawy Karasiówka	293	6	4	2	6,8	5	17,1	4	13,7	10	34,1	4	13,7	2	6,8	2	6,8
12	Wojtyły Spółdzielcze	348	3	6	-3	-8,6	5	14,4	1	2,9	8	23,0	5	14,4	2	5,7	2	5,7
13	Bobrowniki	531	1	4	-3	-5,6	25	47,1	14	26,4	15	28,2	8	15,1	3	5,6	5	9,4
14	Brusów	314	9	3	6	19,1	11	35,0	4	12,7	6	19,1	3	9,6	1	3,2	0	0,0
15	Budki-Rososz	147	7	0	7	47,6	4	27,2	1	6,8	1	6,8	1	6,8	0	0,0	1	6,8
16	Chrustne	242	4	6	-2	-8,3	4	16,5	4	16,5	5	20,7	2	8,3	1	4,1	0	0,0
17	Edwardów	109	0	0	0	0,0	4	36,7	2	18,3	7	64,2	1	9,2	1	9,2	0	0,0
18	Janisze	37	0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	27,0	1	27,0	0	0,0	1	27,0
19	Kazimierzyn	34	0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
20	Kleszczówka	217	4	2	2	9,2	8	36,9	4	18,4	2	9,2	2	9,2	0	0,0	2	9,2
21	Krasnogliny	278	9	2	7	25,2	15	54,0	4	14,4	18	64,7	8	28,8	3	10,8	5	18,0
22	Kruków	36	1	0	1	27,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
23	Lasocin	265	10	4	6	22,6	6	22,6	3	11,3	6	22,6	6	22,6	5	18,9	5	18,9
24	Lasoń	75	0	0	0	0,0	4	53,3	2	26,7	5	66,7	0	0,0	0	0,0	1	13,3
25	Leopoldów	1443	11	10	1	0,7	44	30,5	21	14,6	35	24,3	12	8,3	6	4,2	9	6,2
26	Moszczanka	630	22	13	9	14,3	21	33,3	12	19,0	3	4,8	1	1,6	0	0,0	0	0,0
27	Niwa Babicka	367	11	6	5	13,6	6	16,3	4	10,9	11	30,0	1	2,7	1	2,7	1	2,7
28	Nowa Dąbia	424	8	3	5	11,8	10	23,6	7	16,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
29	Nowy Bazanów	371	4	2	2	5,4	13	35,0	7	18,9	4	10,8	0	0,0	1	2,7	0	0,0
30	Nowy Dęblin	129	0	4	-4	-31,0	3	23,3	2	15,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
31	Ogonów	99	2	1	1	10,1	4	40,4	2	20,2	2	20,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
32	Oszczywilk	411	4	7	-3	-7,3	11	26,8	6	14,6	6	14,6	1	2,4	2	4,9	0	0,0
33	Ownia	528	8	6	2	3,8	9	17,0	5	9,5	1	1,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0
34	Podwierzbie	337	1	3	-2	-5,9	13	38,6	9	26,7	17	50,4	9	26,7	2	5,9	5	14,8
35	Potok	137	4	2	2	14,6	4	29,2	2	14,6	4	29,2	4	29,2	0	0,0	0	0,0
36	Rososz	764	9	7	2	2,6	24	31,4	17	22,3	13	17,0	4	5,2	6	7,9	3	3,9
37	Sędowice	223	3	4	-1	-4,5	12	53,8	9	40,4	3	13,5	1	4,5	0	0,0	1	4,5
38	Sierskowola	426	6	4	2	4,7	12	28,2	5	11,7	7	16,4	2	4,7	2	4,7	2	4,7
39	Stara Dąbia	260	1	4	-3	-11,5	5	19,2	4	15,4	2	7,7	1	3,8	0	0,0	1	3,8
40	Stary Bazanów	493	3	5	-2	-4,1	12	24,3	6	12,2	8	16,2	1	2,0	3	6,1	0	0,0
41	Swaty	982	18	4	14	14,3	26	26,5	14	14,3	27	27,5	4	4,1	4	4,1	3	3,1
42	Zalesie	296	2	1	1	3,4	14	47,3	8	27,0	2	6,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0
43	Zalesie Kolonia	140	1	1	0	0,0	2	14,3	1	7,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Średnia	Gmina	20211	339	220	119	5,9	535	26,5	288	14,2	429	21,2	157	7,8	88	4,4	79	3,9

Nr	Obszar	Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności ogółem	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	Liczba dzieci korzystających z dożywiania ogółem	Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców	Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny ogółem	Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny na 1000 mieszkańców	Liczba uczniów niepromowanych	Liczba uczniów niepromowanych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji ogółem	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Liczba gospodarstw z zaległościami czynszowymi ogółem	Liczba gospodarstw z zaległościami czynszowymi na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych ogółem	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw ogółem	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba uprawnionych do głosowania	Liczba oddanych głosów	Frekwencja w wyborach samorządowych
1	Działki	378	5	13,2	2	5,3	1	2,6	0	0,0	13	34,4	0	0,0	7	18,5	12	31,7	349	199	57,0%
2	Jana Pawła	809	3	3,7	0	0,0	0	0,0	1	1,2	2	2,5	0	0,0	6	7,4	33	40,8	804	526	65,4%
3	Jarmołówka	892	4	4,5	3	3,4	1	1,1	0	0,0	1	1,1	2	2,2	18	20,2	44	49,3	843	486	57,7%
4	Julin	457	2	4,4	2	4,4	1	2,2	1	2,2	4	8,8	0	0,0	5	10,9	19	41,6	324	183	56,5%
5	Karola Wojtyły	937	12	12,8	5	5,3	0	0,0	2	2,1	7	7,5	12	12,8	1	1,1	33	35,2	879	502	57,1%
6	Kolonia Swaty	385	6	15,6	1	2,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	14	36,4	104	68	65,4%
7	Królewska	863	9	10,4	4	4,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	24	27,8	40	46,3	587	339	57,8%
8	Słowackiego Jednorodzinne	739	4	5,4	2	2,7	1	1,4	0	0,0	1	1,4	0	0,0	5	6,8	33	44,7	974	551	56,6%
9	Słowackiego Wielorodzinne	1625	7	4,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	3,7	8	4,9	61	37,5	1194	680	57,0%
10	Stare Miasto	1740	19	10,9	14	8,0	3	1,7	2	1,1	7	4,0	29	16,7	48	27,6	80	46,0	1552	893	57,5%
11	Stawy Karasiówka	293	4	13,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	10,2	14	47,8	162	97	59,9%
12	Wojtyły Spółdzielcze	348	5	14,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	14,4	0	0,0	3	8,6	16	46,0	293	161	54,9%
13	Bobrowniki	531	5	9,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	3,8	0	0,0	5	9,4	1	1,9	431	201	46,6%
14	Brusów	314	3	9,6	1	3,2	0	0,0	0	0,0	1	3,2	0	0,0	1	3,2	1	3,2	249	131	52,6%
15	Budki-Rososz	147	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	6,8	0	0,0	1	6,8	0	0,0	109	59	54,1%
16	Chrustne	242	1	4,1	2	8,3	0	0,0	0	0,0	1	4,1	0	0,0	7	28,9	4	16,5	202	122	60,4%
17	Edwardów	109	1	9,2	2	18,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	9,2	0	0,0	88	52	59,1%
18	Janisze	37	1	27,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	27,0	18	10	55,6%
19	Kazimierzyn	34	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	29,4	0	0,0	28	16	57,1%
20	Kleszczówka	217	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	27,6	4	18,4	196	90	45,9%
21	Krasnogliny	278	5	18,0	8	28,8	1	3,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	14,4	0	0,0	231	107	46,3%
22	Kruków	36	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	26	14	53,8%
23	Lasocin	265	1	3,8	4	15,1	1	3,8	1	3,8	1	3,8	0	0,0	1	3,8	1	3,8	209	132	63,2%
24	Lasoń	75	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	51	30	58,8%
25	Leopoldów	1443	14	9,7	15	10,4	1	0,7	0	0,0	4	2,8	0	0,0	5	3,5	18	12,5	1145	624	54,5%
26	Moszczanka	630	2	3,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0	8	12,7	6	9,5	509	303	59,5%
27	Niwa Babicka	367	9	24,5	3	8,2	0	0,0	0	0,0	1	2,7	0	0,0	6	16,3	5	13,6	294	171	58,2%
28	Nowa Dąbia	424	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	4,7	0	0,0	4	9,4	4	9,4	357	206	57,7%
29	Nowy Bazanów	371	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,7	0	0,0	0	0,0	1	2,7	310	194	62,6%
30	Nowy Dęblin	129	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	85	50	58,8%
31	Ogonów	99	0	0,0	2	20,2	0	0,0	1	10,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	74	39	52,7%
32	Oszczywilk	411	5	12,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,4	0	0,0	2	4,9	3	7,3	334	175	52,4%
33	Ownia	528	1	1,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,9	0	0,0	2	3,8	0	0,0	436	253	58,0%
34	Podwierzbie	337	7	20,8	3	8,9	0	0,0	0	0,0	1	3,0	0	0,0	1	3,0	3	8,9	294	183	62,2%
35	Potok	137	0	0,0	2	14,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	21,9	111	65	58,6%
36	Rososz	764	1	1,3	2	2,6	0	0,0	1	1,3	5	6,5	0	0,0	7	9,2	11	14,4	620	330	53,2%
37	Sędowice	223	1	4,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	4,5	0	0,0	0	0,0	1	4,5	190	106	55,8%
38	Sierskowola	426	3	7,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	4,7	0	0,0	8	18,8	1	2,3	356	215	60,4%
39	Stara Dąbia	260	1	3,8	2	7,7	0	0,0	0	0,0	2	7,7	0	0,0	2	7,7	2	7,7	221	128	57,9%
40	Stary Bazanów	493	3	6,1	0	0,0	0	0,0	1	2,0	2	4,1	0	0,0	6	12,2	6	12,2	410	256	62,4%
41	Swaty	982	6	6,1	9	9,2	0	0,0	1	1,0	3	3,1	0	0,0	6	6,1	6	6,1	791	437	55,2%
42	Zalesie	296	1	3,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	3,4	0	0,0	1	3,4	1	3,4	240	154	64,2%
43	Zalesie Kolonia	140	0	0,0	0	0,0	1	7,1	0	0,0	1	7,1	0	0,0	5	35,7	5	35,7	109	69	63,3%
Średnia	Gmina	20211	151	7,5	88	4,4	11	0,5	11	0,5	75	3,7	49	2,4	219	10,8	487	24,1	16 789	9 607	57,2%

Źródło: opracowanie własne

4.3 Wskaźniki gospodarcze

W związku z miejsko-wiejskim charakterem badanej jednostki terytorialnej wskaźniki gospodarcze mocno różnicują wyróżnione obszary.

Grafika 20 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

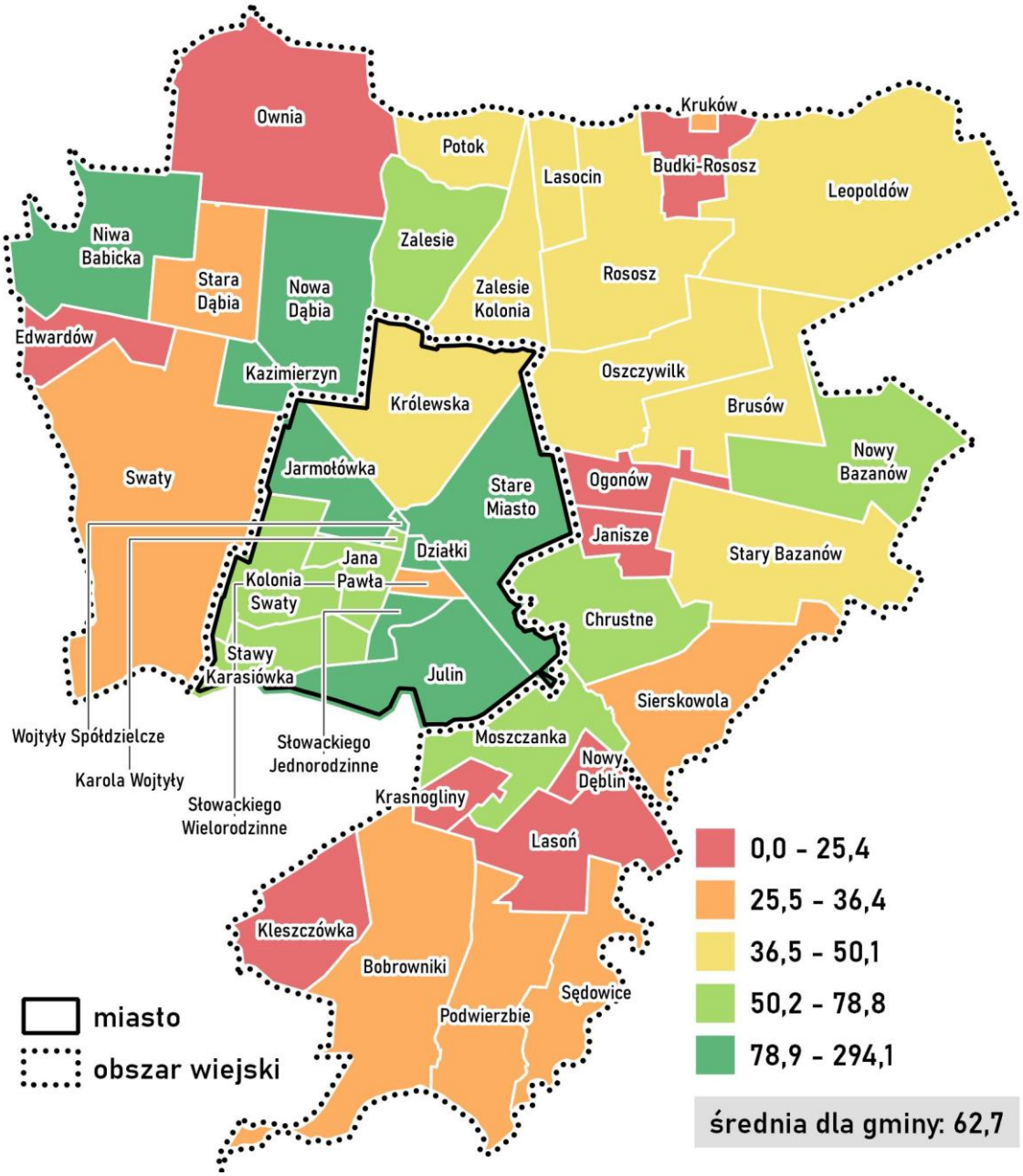

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEID

Najwyższe wartości w zakresie zarejestrowanych działalności gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców odnotowano na obszarach: nr 12 Wojtyły Spółdzielcze (169,5), nr 8 Słowackiego Jednorodzinne (155,6) oraz Jarmołówka (137,9). Z kolei na obszarach nr 18 Janisze oraz nr 24 Lasoń nie jest zarejestrowany żaden podmiot gospodarczy.

Grafika 21 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów

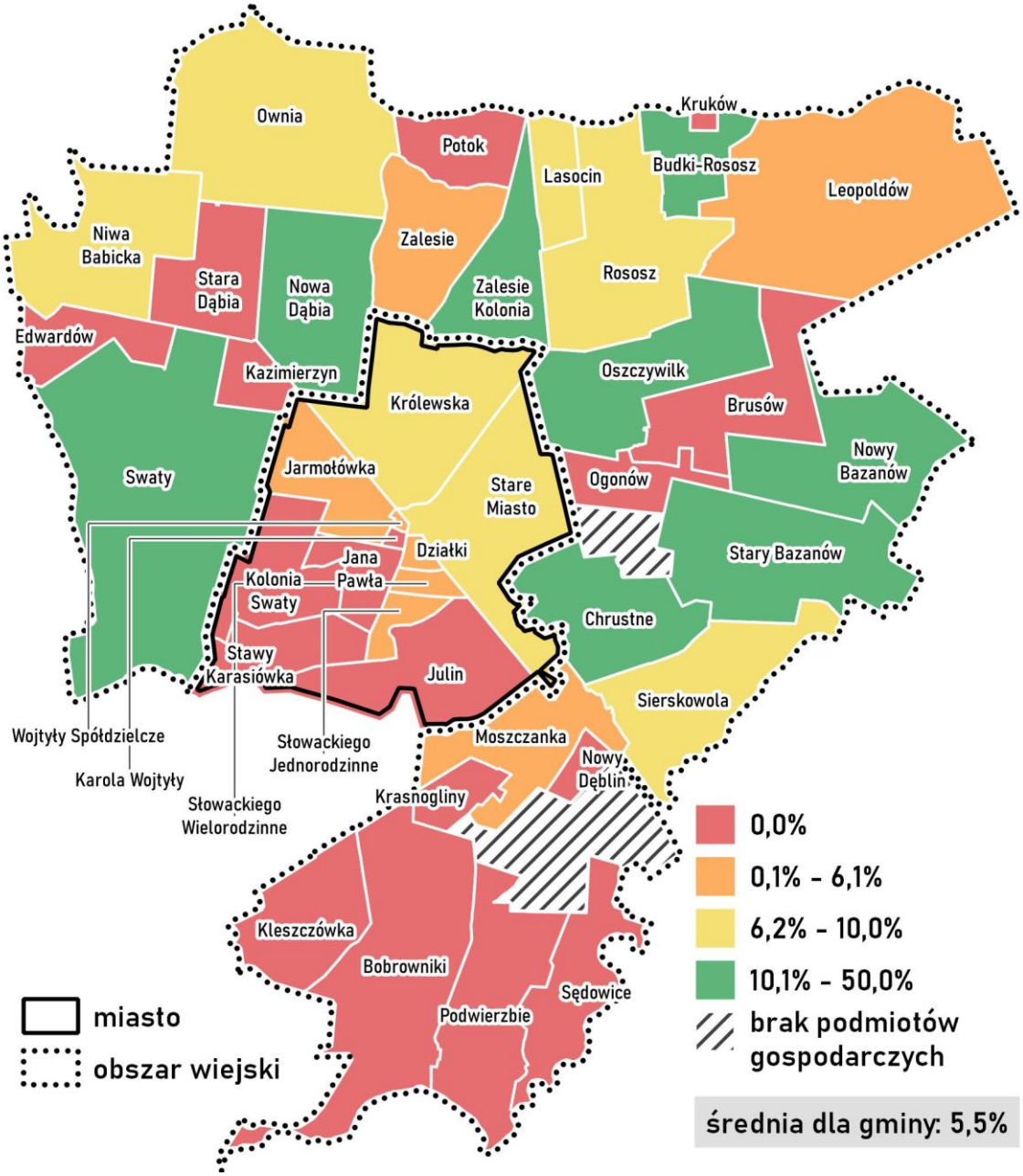

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

Biorąc pod uwagę udział nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów na terenie gminy Ryki, zauważalny jest trend związany z rejestracją nowych podmiotów gospodarczych na terenach wiejskich. Średni wskaźnik dla gminy wynosi 5,5%. W skali całego terenu gminy w 2021 roku powstało 70 firm, z czego najwięcej na obszarze nr 10 Stare Miasto (14).

Tabela 4 Podsumowanie analizy obszarów - sfera gospodarcza – wartości wskaźników

Nr	Obszar	Liczba mieszkańców	Powierzchnia km²	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie
1	Działki	378	0,26	46	121,7	1	2,2
2	Jana Pawła	809	1,25	42	51,9	0	0,0
3	Jarmołówka	892	2,57	123	137,9	4	3,3
4	Julin	457	4,49	37	81,0	0	0,0
5	Karola Wojtyły	937	0,10	59	63,0	0	0,0
6	Kolonia Swaty	385	3,07	25	64,9	0	0,0
7	Królewska	863	6,05	43	49,8	3	7,0
8	Słowackiego Jednorodzinne	739	0,65	115	155,6	7	6,1
9	Słowackiego Wielorodzinne	1625	0,41	47	28,9	2	4,3
10	Stare Miasto	1740	6,11	207	119,0	14	6,8
11	Stawy Karasiówka	293	2,20	15	51,2	0	0,0
12	Wojtyły Spółdzielcze	348	0,06	59	169,5	2	3,4
13	Bobrowniki	531	8,82	19	35,8	0	0,0
14	Brusów	314	4,25	12	38,2	0	0,0
15	Budki-Rososz	147	1,97	2	13,6	1	50,0
16	Chrustne	242	4,14	19	78,5	2	10,5
17	Edwardów	109	1,95	1	9,2	0	0,0
18	Janisze	37	1,27	0	0,0	0	-
19	Kazimierzyn	34	1,06	10	294,1	0	0,0
20	Kleszczówka	217	3,52	4	18,4	0	0,0
21	Krasnogliny	278	1,04	3	10,8	0	0,0
22	Kruków	36	0,16	1	27,8	0	0,0
23	Lasocin	265	1,50	13	49,1	1	7,7
24	Lasoń	75	4,44	0	0,0	0	-
25	Leopoldów	1443	11,77	58	40,2	3	5,2
26	Moszczanka	630	3,59	33	52,4	2	6,1
27	Niwa Babicka	367	5,33	29	79,0	2	6,9
28	Nowa Dąbia	424	4,84	35	82,5	4	11,4
29	Nowy Bazanów	371	5,46	26	70,1	3	11,5
30	Nowy Dęblin	129	0,58	2	15,5	0	0,0
31	Ogonów	99	1,64	1	10,1	0	0,0
32	Oszczywilk	411	5,48	15	36,5	2	13,3
33	Ownia	528	9,03	13	24,6	1	7,7
34	Podwierzbie	337	5,02	9	26,7	0	0,0
35	Potok	137	2,13	6	43,8	0	0,0
36	Rososz	764	6,51	30	39,3	3	10,0
37	Sędowice	223	3,52	6	26,9	0	0,0
38	Sierskowola	426	5,06	15	35,2	1	6,7
39	Stara Dąbia	260	2,97	9	34,6	0	0,0
40	Stary Bazanów	493	6,61	24	48,7	6	25,0
41	Swaty	982	14,19	30	30,5	4	13,3
42	Zalesie	296	3,58	18	60,8	1	5,6
43	Zalesie Kolonia	140	3,12	6	42,9	1	16,7
Średnia	Gmina	20211	161,76	1267	62,7	70	5,5

4.4 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna skupia się na zidentyfikowaniu ograniczeń przestrzennych na poszczególnych obszarach, a także analizie dostępności do usług społecznych. W formie jakościowej w obrębie sfery funkcjonalno-przestrzennej zbadano również poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu. W przypadku analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej istotne jest zwrócenie uwagi na udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeniach publicznych. Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, istotne jest wprowadzanie rozwiązań w przestrzeniach publicznych w mieście oraz likwidacja barier, przeszkód i ograniczeń architektonicznych, co umożliwi i ułatwi funkcjonowanie w przestrzeniach publicznych osobom ze szczególnymi potrzebami m.in. osobom z niepełnosprawnością czy osobom starszym.

Gmina Ryki w zakresie funkcjonalnym ma znaczenie o charakterze ponadlokalnym ze względu na pełnienie funkcji usług administracji, bytowych, oświaty, służby zdrowia jak też kultury.

Podstawowe funkcje miasta i gminy Ryki są następujące:

- administracyjne:
  - siedziba urzędu miejskiego,
  - siedziba urzędu powiatowego,
  - siedziba Sądu Rejonowego w Rykach,
  - siedziba Prokuratury Rejonowej,
  - siedziba Urzedu Skarbowego,
  - oddziały ZUS i KRUS,
- gospodarcze:
  - rolnictwo specjalizujące się w uprawach ogrodniczych (truskawki, maliny, porzeczki, wiśnie oraz warzywa),
  - przemysł (do największych zakładów na obszarze gminy można zaliczyć: KAMPOL-FRUIT Sp. z o.o. Zakład produkcyjny w Rykach – przetwórstwo owoców i warzyw, Spółdzielnia Mleczarska Ryki, Juwent s.c. – produkcja urządzeń klimatyzacyjnych i wentylacyjnych, Juwent sp. z o.o. – produkcja drzwi antywłamaniowych) oraz drobna wytwórczość na bazie surowców lokalnych,
- usługowe:
  - obsługa tranzytowego ruchu na trasie Warszawa-Lublin,
  - ponadlokalna obsługa zespołu sąsiednich gmin (powiatu Ryki),

– lokalna obsługa mieszkańców miasta i gminy (funkcja mieszkaniowa, handlu, usług bytowych, oświaty, służby zdrowia, kultury, wypoczynku codziennego).

Poza możliwością załatwienia spraw urzędowych, gmina Ryki oferuje również szeroki wachlarz usług społecznych.

Grafika 22 Dostępność usług społecznych na 1000 mieszkańców

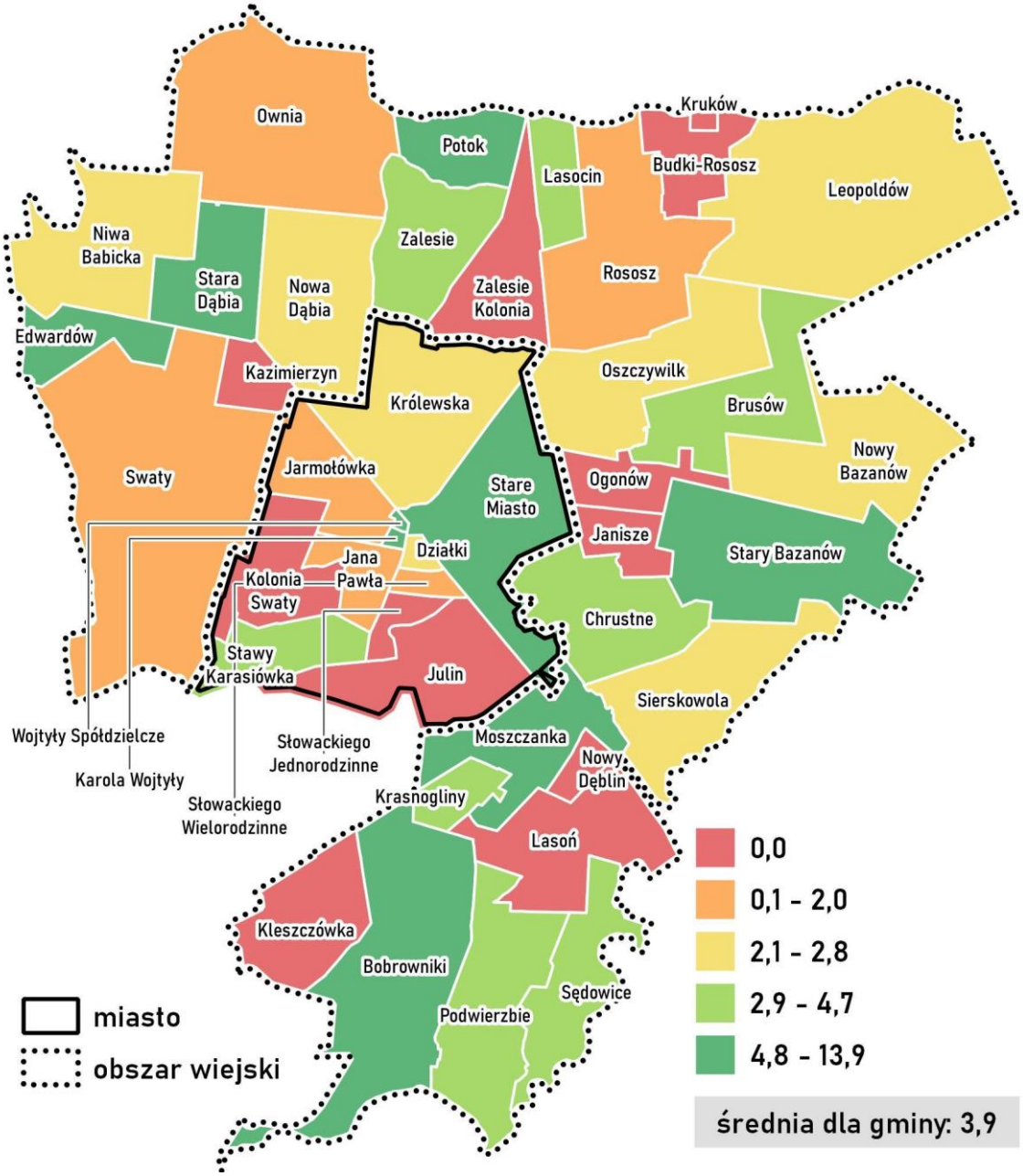

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach.

W przypadku dostępu do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, instytucje kultury, świetlice) na 1000 mieszkańców najlepiej przedstawia się sytuacja na obszarach: nr 10 Stare Miasto oraz nr 5 Karola Wojtyły. Na obszarach: nr 4 Julin, nr 6 Kolonia Swaty, nr 8 Słowackiego Jednorodzinne, nr 15 Budki-Rososz, nr 18 Janisze, nr 19 Kazimierzyn, nr 20 Kleszczówka, nr 22 Kruków, nr 24 Lasoń, nr

30 Nowy Dęblin, nr 31 Ogonów, nr 43 Zalesie Kolonia nie występują żadne podmioty świadczące usługi tego typu.

Grafika 23 Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na km²

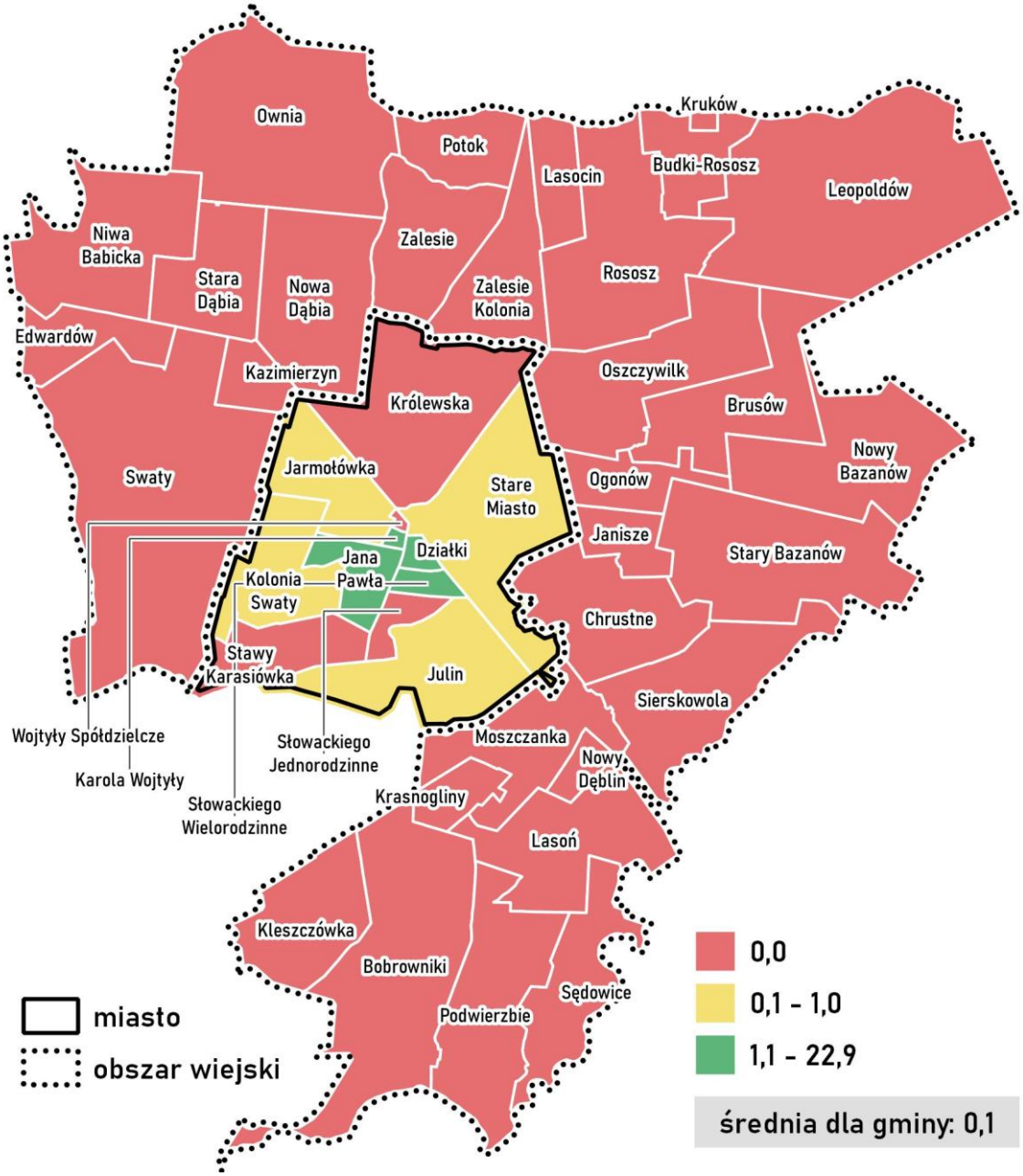

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest liczba udogodnień przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością. W przypadku tego wskaźnika brano pod uwagę:

- Liczbę toalet publicznych dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami,
- Liczbę miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami,
- Liczbę przejść dla pieszych z udogodnieniami dla osób z niepełnosprawnościami.

Mając na uwadze konieczność wprowadzania udogodnień dla osób o specjalnych potrzebach w związku z zapisami Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2020 poz. 1062), dostępność powinna zostać zapewniona w szczególności w wymiarze architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym.

Biorąc pod uwagę gminę Ryki, jedynie na obszarze o charakterze miejskim odnotowano występowanie analizowanych udogodnień.

Grafika 24 Poziom obsługi komunikacyjnej

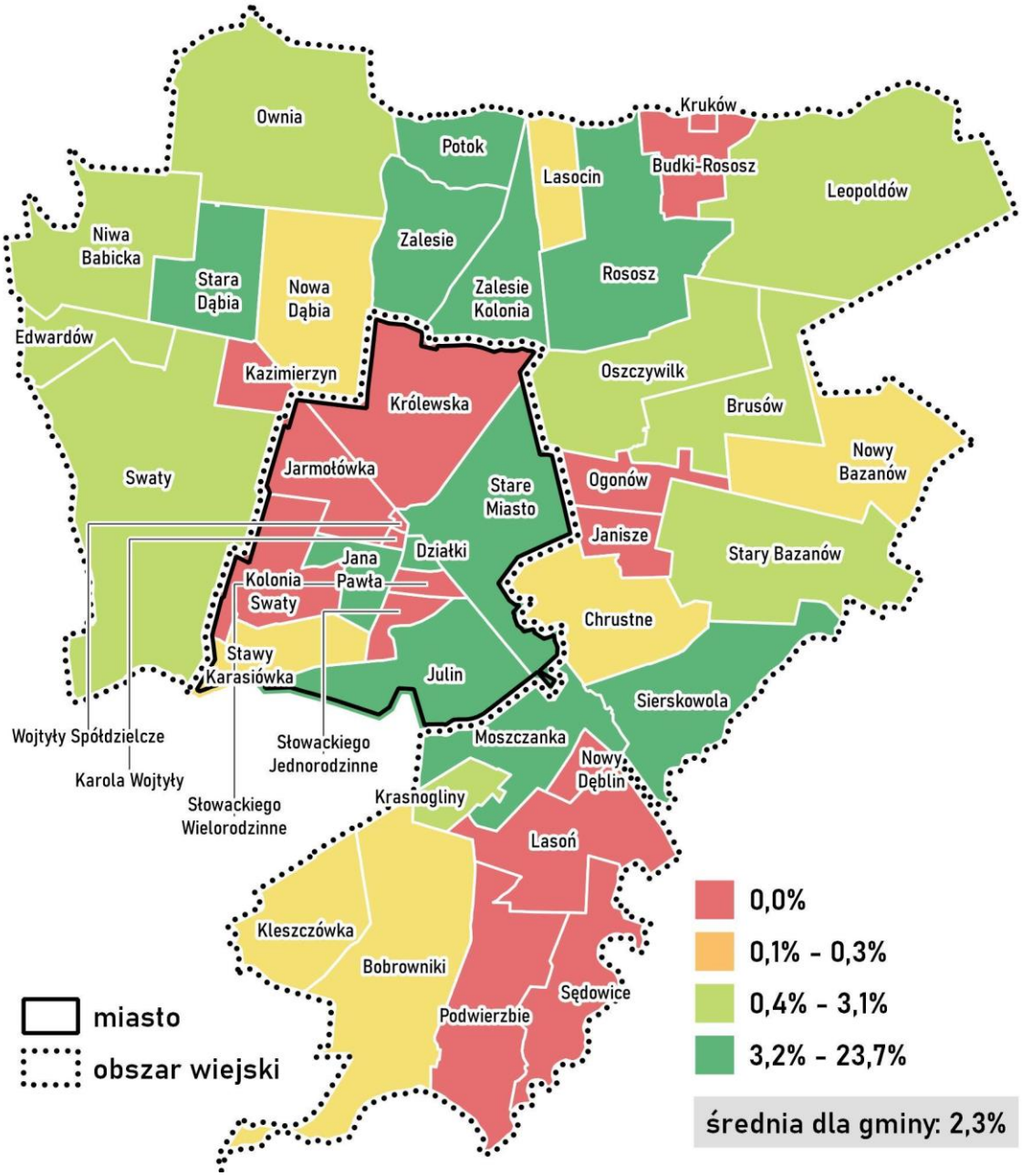

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Analiza sfery funkcjonalno-przestrzennej zawiera także aspekty związane z poziomem dostępności komunikacyjnej. Wykluczenie komunikacyjne definiowane jest jako brak możliwości korzystania

z transportu publicznego mieszkańców danego obszaru. Jest to element decydujący o jakości życia mieszkańców. Analiza objęła strukturę połączeń zbiorowej komunikacji publicznej w gminie Ryki w odniesieniu do jednostek porównawczych, by ocenić ich poziom wykluczenia. Łącznie w gminie znajdują się 62 przystanki komunikacji zbiorowej oraz funkcjonuje 321 punktów linii transportu miejskiego realizowanych przez PKS.

Dane dotyczące punktów komunikacyjnych pokazują, że obszarem, na którym występuje najwyższy poziom obsługi komunikacyjnej jest obszar nr 1 Działki – (23,7% punktów linii transportu miejskiego, na obszarze znajduje się siedziba PKS Ryki). Należy podkreślić, iż na zdecydowanej większości obszarów nie odnotowano występowania punktów linii transportu miejskiego: nr 3 Jarmołówka, nr 5 Karola Wojtyły, nr 6 Kolonia Swaty, nr 7 Królewska, nr 8 Słowackiego Jednorodzinne, nr 9 Słowackiego Wielorodzinne, nr 12 Wojtyły Spółdzielcze, nr 15 Budki-Rososz, nr 18 Janisze, nr 19 Kazimierzyn, nr 20 Kleszczówka, nr 22 Kruków, nr 24 Lasoń, nr 30 Nowy Dęblin, nr 31 Ogonów, nr 34 Podwierzbie, nr 37 Sędowice. Świadczy to o wykluczeniu komunikacyjnym wymienionych jednostek.

Grafika 25 Dostępność infrastruktury przystankowej

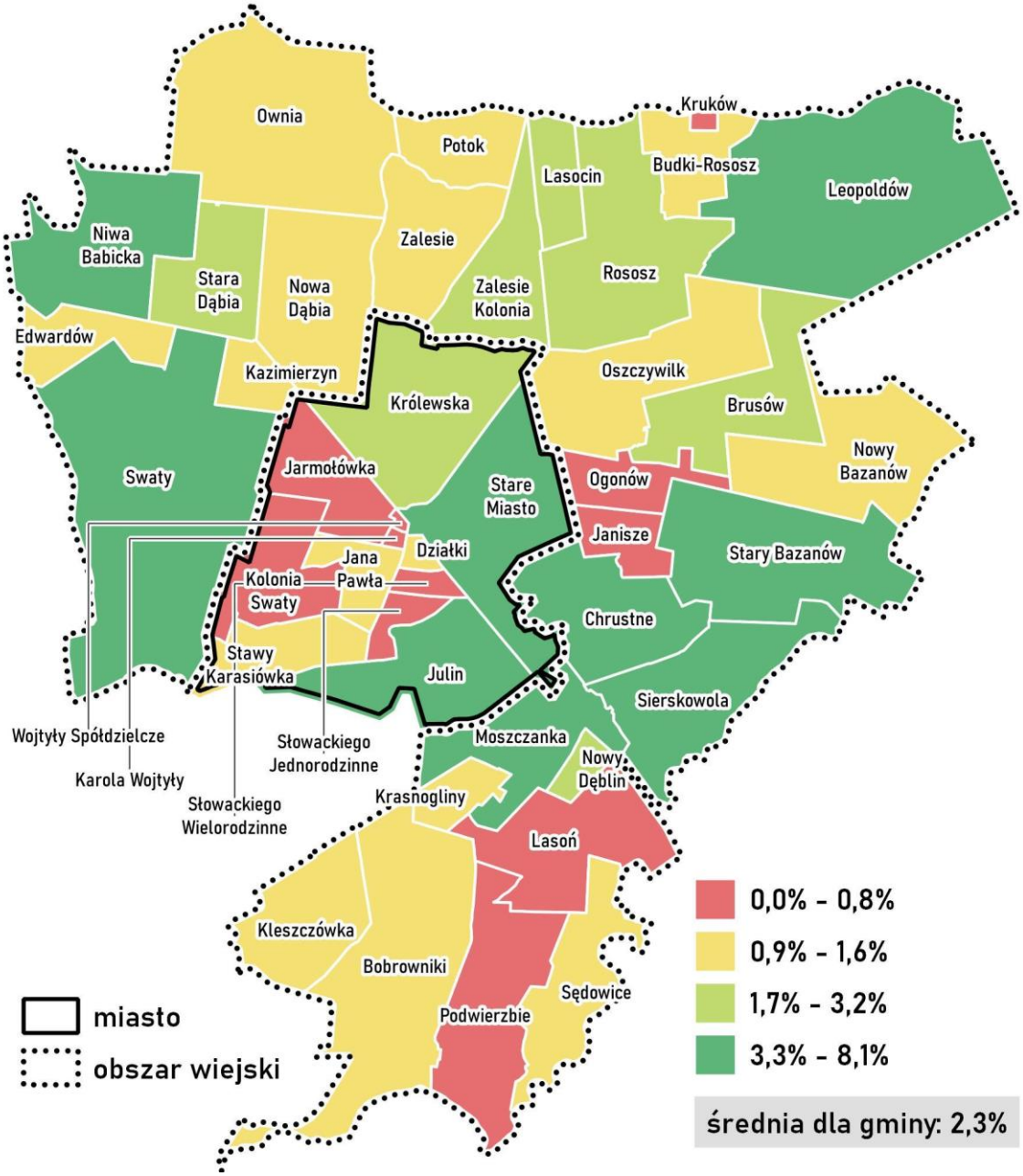

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Oprócz poziomu skomunikowania poszczególnych obszarów, ważne z punktu widzenia dostępności transportowej jest przedstawienie danych związanych z liczbą przystanków w danej jednostce. Wysokie rozproszenie infrastruktury przystankowej w południowej części gminy to jedna z barier istotnie wpływających na funkcjonowanie komunikacji publicznej i transportu zbiorowego. Istniejące rozwiązania nie są w pełni ze sobą powiązane, co wpływa na ich funkcjonalność oraz komfort korzystania przez potencjalnych pasażerów. Najniższa dostępność infrastruktury przystankowej występuje na obszarach: nr 3 Jarmołówka, nr 5 Karola Wojtyły, nr 6 Kolonia Swaty, nr 8 Słowackiego Jednorodzinne, nr 9 Słowackiego Wielorodzinne, nr 12 Wojtyły Spółdzielcze, nr 18 Janisze, nr 22 Kruków, nr 24 Lasoń, nr 31 Ogonów, nr 34 Podwierzbie.

Tabela 5 Podsumowanie analizy obszarów – przestrzenno-funkcjonalna – wartości wskaźników

Nr	Obszar	Liczba mieszkańców	Powierzchnia km²	Liczba instytucji	Dostępność do usług społecznych na 1000 mieszkańców	Liczba miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych	Liczba przejść dla pieszych z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych	Liczba osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności ogółem	Udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni publicznej na km²	Liczba obsługiwanych punktów linii transportu miejskiego realizowanego przez PKS	Poziom obsługi komunikacyjnej	Liczba przystanków	Dostępność komunikacyjna
1	Działki	378	0,26	1	2,6	0	6	5	22,9	76	23,7%	1	1,6%
2	Jana Pawła	809	1,25	1	1,2	0	2	3	1,6	16	5,0%	1	1,6%
3	Jarmołówka	892	2,57	1	1,1	2	0	4	0,8	0	0,0%	0	0,0%
4	Julin	457	4,49	0	0,0	0	1	2	0,2	29	9,0%	4	6,5%
5	Karola Wojtyły	937	0,10	13	13,9	2	0	12	20,8	0	0,0%	0	0,0%
6	Kolonia Swaty	385	3,07	0	0,0	0	1	6	0,3	0	0,0%	0	0,0%
7	Królewska	863	6,05	2	2,3	0	0	9	0,0	0	0,0%	2	3,2%
8	Słowackiego Jednorodzinne	739	0,65	0	0,0	0	0	4	0,0	0	0,0%	0	0,0%
9	Słowackiego Wielorodzinne	1625	0,41	2	1,2	3	0	7	7,3	0	0,0%	0	0,0%
10	Stare Miasto	1740	6,11	19	10,9	6	0	19	1,0	29	9,0%	4	6,5%
11	Stawy Karasiówka	293	2,20	1	3,4	0	0	4	0,0	1	0,3%	1	1,6%
12	Wojtyły Spółdzielcze	348	0,06	2	5,7	0	0	5	0,0	0	0,0%	0	0,0%
13	Bobrowniki	531	8,82	6	11,3	0	0	5	0,0	1	0,3%	1	1,6%
14	Brusów	314	4,25	1	3,2	0	0	3	0,0	4	1,2%	2	3,2%
15	Budki-Rososz	147	1,97	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0,0%	1	1,6%
16	Chrustne	242	4,14	1	4,1	0	0	1	0,0	1	0,3%	3	4,8%
17	Edwardów	109	1,95	1	9,2	0	0	1	0,0	2	0,6%	1	1,6%
18	Janisze	37	1,27	0	0,0	0	0	1	0,0	0	0,0%	0	0,0%
19	Kazimierzyn	34	1,06	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0,0%	1	1,6%
20	Kleszczówka	217	3,52	0	0,0	0	0	0	0,0	1	0,3%	1	1,6%
21	Krasnogliny	278	1,04	1	3,6	0	0	5	0,0	7	2,2%	1	1,6%
22	Kruków	36	0,16	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0%
23	Lasocin	265	1,50	1	3,8	0	0	1	0,0	1	0,3%	2	3,2%
24	Lasoń	75	4,44	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0%
25	Leopoldów	1443	11,77	3	2,1	0	0	14	0,0	8	2,5%	5	8,1%
26	Moszczanka	630	3,59	3	4,8	0	0	2	0,0	26	8,1%	5	8,1%
27	Niwa Babicka	367	5,33	1	2,7	0	0	9	0,0	8	2,5%	3	4,8%
28	Nowa Dąbia	424	4,84	1	2,4	0	0	0	0,0	1	0,3%	1	1,6%
29	Nowy Bazanów	371	5,46	1	2,7	0	0	0	0,0	1	0,3%	1	1,6%
30	Nowy Dęblin	129	0,58	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0,0%	2	3,2%
31	Ogonów	99	1,64	0	0,0	0	0	0	0,0	0	0,0%	0	0,0%
32	Oszczywilk	411	5,48	1	2,4	0	0	5	0,0	7	2,2%	1	1,6%
33	Ownia	528	9,03	1	1,9	0	0	1	0,0	2	0,6%	1	1,6%
34	Podwierzbie	337	5,02	1	3,0	0	0	7	0,0	0	0,0%	0	0,0%
35	Potok	137	2,13	1	7,3	0	0	0	0,0	16	5,0%	1	1,6%
36	Rososz	764	6,51	1	1,3	0	0	1	0,0	13	4,0%	2	3,2%
37	Sędowice	223	3,52	1	4,5	0	0	1	0,0	0	0,0%	1	1,6%
38	Sierskowola	426	5,06	1	2,3	0	0	3	0,0	19	5,9%	3	4,8%
39	Stara Dąbia	260	2,97	2	7,7	0	0	1	0,0	11	3,4%	2	3,2%
40	Stary Bazanów	493	6,61	4	8,1	0	0	3	0,0	9	2,8%	3	4,8%
41	Swaty	982	14,19	2	2,0	0	0	6	0,0	3	0,9%	3	4,8%
42	Zalesie	296	3,58	1	3,4	0	0	1	0,0	17	5,3%	1	1,6%
43	Zalesie Kolonia	140	3,12	0	0,0	0	0	0	0,0	17	5,3%	2	3,2%
Średnia	**Gmina**	**20211**	**161,76**	**78**	**3,9**	**13**	**10**	**151**	**0,1**	**326**	**2,3%**	**62**	**2,3%**

Źródło: Opracowanie własne

4.5 Wskaźniki środowiskowe

Analiza zaprezentowana w sferze środowiskowej określa natężenie problemów, które mają istotne znaczenie i wpływają na jakość życia mieszkańców. Dla jak najlepszego zobrazowania obszaru gminy pod kątem środowiskowym, analizie poddane zostały zmienne związane z jednej strony z dostępnością terenów zielonych, z drugiej natomiast kwestie związane z zanieczyszczeniem środowiska. W tej drugiej kategorii zaprezentowano m.in.: rozmieszczenie nieruchomości zawierających wyroby azbestowe, stopień zanieczyszczenia powietrza czy emisji hałasu.

Grafika 26 Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem

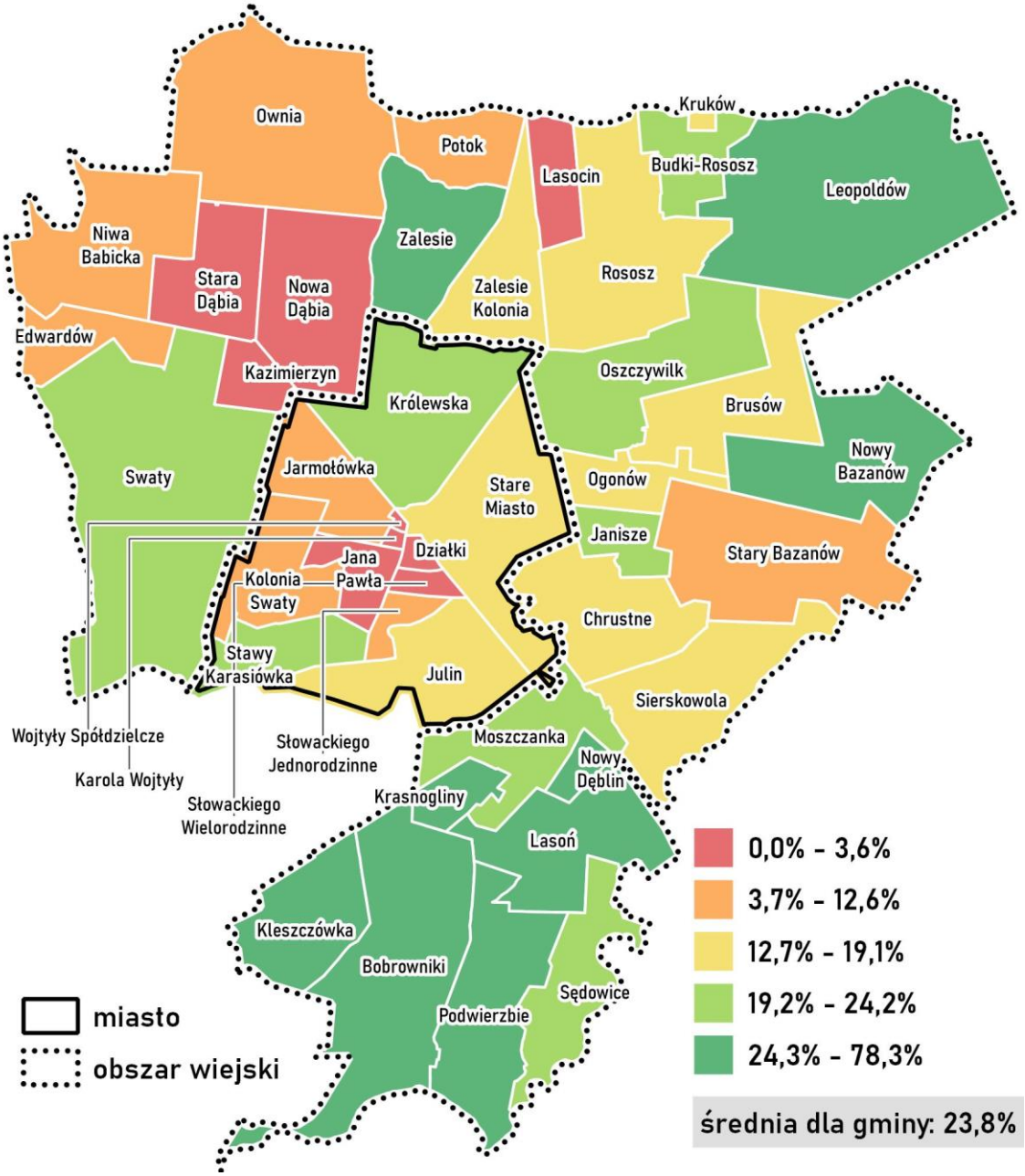

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Ryki tereny zielone zajmują powierzchnię 38,56 km^2, co stanowi 23,8% ogólnej powierzchni gminy. Dostęp do terenów zielonych (parków, zieleńców) ma wymierny wpływ na jakość życia

mieszkańców, szczególnie w związku ze starzeniem się społeczności lokalnej, wychowaniem młodego pokolenia oraz zachodzącymi zmianami klimatycznymi. Do jednostek o wysokim udziale obszarów zielonych należy zaliczyć obszar nr 14 Lasoń (73,8%) oraz nr 20 Kleszczówka (71,9%). Z kolei najniższy udział terenów zielonych w ogólnej powierzchni występuje na obszarach: nr 5 Karola Wojtyły (0%), nr 23 Lasociń (0%), nr 39 Stara Dąbia (0,5%), nr 2 Jana Pawła (1.5%), nr 1 Działki (1,9%) oraz nr 19 Kazimierzyn (2,6%).

Warto dodać, iż na terenie gminy Ryki występują obszary chronione w postaci Obszaru Natura 2000 PLH 060051 Dolny Wieprz oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradolina Wieprza.

Grafika 27 Pomniki przyrody na km²

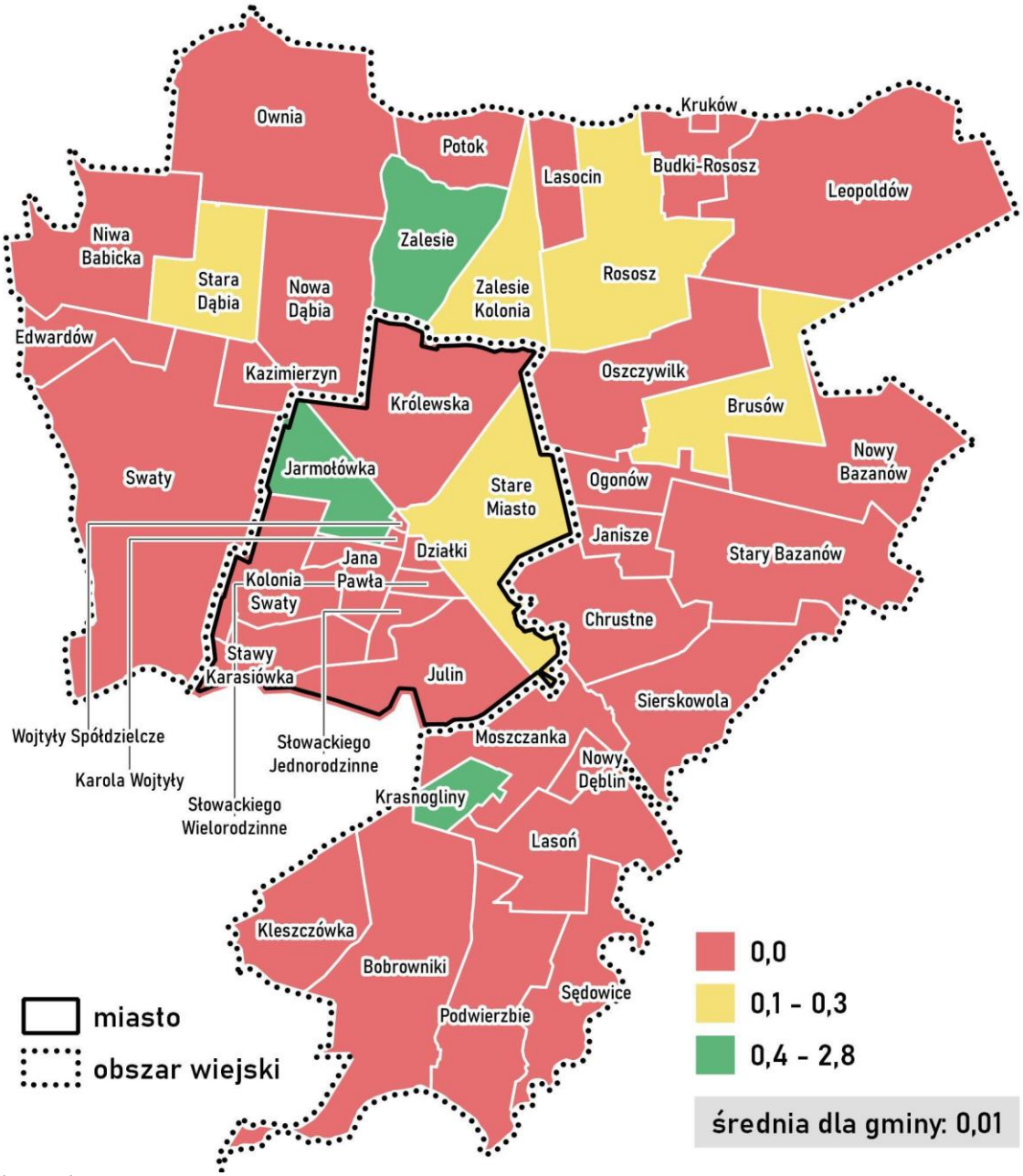

Źródło: Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Ryki znajduje się 21 pomników przyrody. Do jednostek, na których odnotowano ich występowanie zalicza się obszary: nr 42 Zalesie (10 pomników), nr 3 Jarmołówka (3), nr 10 Stare Miasto (2), nr 14 Brusów (1), nr 21 Krasnogliny (1), nr 25 Leopoldów (1), nr 36 Rososz (1), nr 39 Stara Dąbia (1) oraz nr 43 Zalesie Kolonia (1).

Grafika 28 Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca

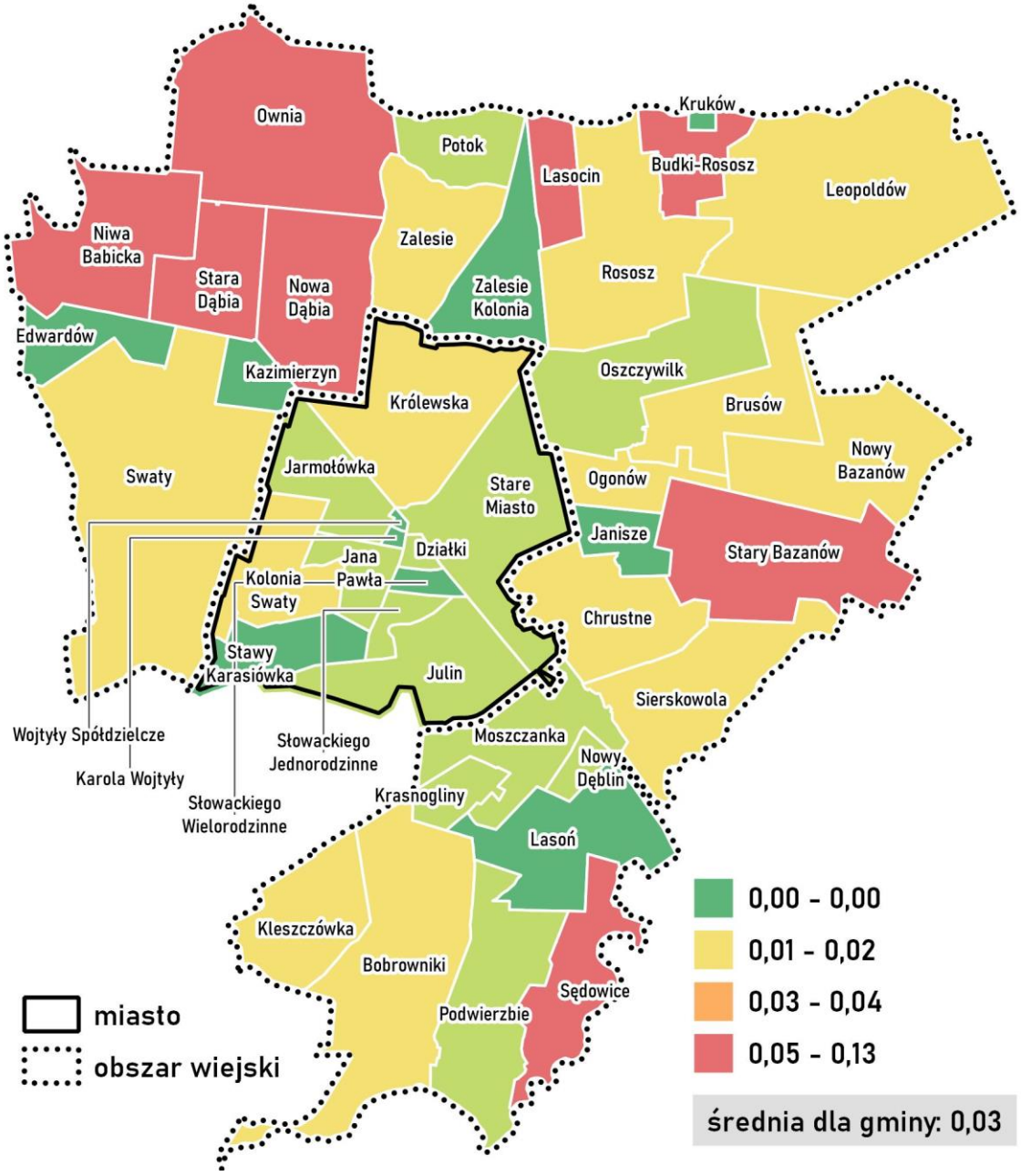

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Delimitacja obszarów w sferze środowiskowej zawiera także analizę występowania wyrobów azbestowych w poszczególnych jednostkach. Zgodnie z przeprowadzoną analizą, całkowita masa azbestu na nieruchomościach w gminie Ryki wyniosła 528,89 ton. Aby zobrazować problem występowania azbestu na terenie gminy, przedstawiono całkowitą masę wyrobów zawierających azbest na 1 mieszkańca danej jednostki. Największą koncentrację wyrobów azbestowych

w przeliczeniu na 1 osobę odnotowano na obszarach: nr 39 Stara Dąbia (0,13 t/osobę), nr 33 Ownia (0,09 t/osobę), nr 27 Niwa Babicka (0,09 t/osobę) oraz nr 37 Sędowice (0,06 t/osobę).

Następna analizowana zmienna dotyczy wskaźnika jakościowego - jakości powietrza, który istotnie wpływa na jakość życia mieszkańców miasta. Istotny wpływ na jakość powietrza prócz emisji punktowej ma ponadto przebieg dróg oraz natężenie ruchu (często związane z koncentracją podmiotów gospodarczych, czy punktów świadczących usługi publiczne). Na potrzeby niniejszego opracowania dokonano jakościowej oceny wskaźnika. Ze względu na zagęszczenie zabudowy, przebieg głównych traktów komunikacyjnych oraz zagęszczenie usług publicznych, najniżej ocenianymi jednostkami pod kątem jakości powietrza są obszary znajdujące się na terenie miejskim gminy lub w bezpośredniej lokalizacji wokół głównych linii komunikacyjnych.

Grafika 29 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia B(a)P [ng_m3]

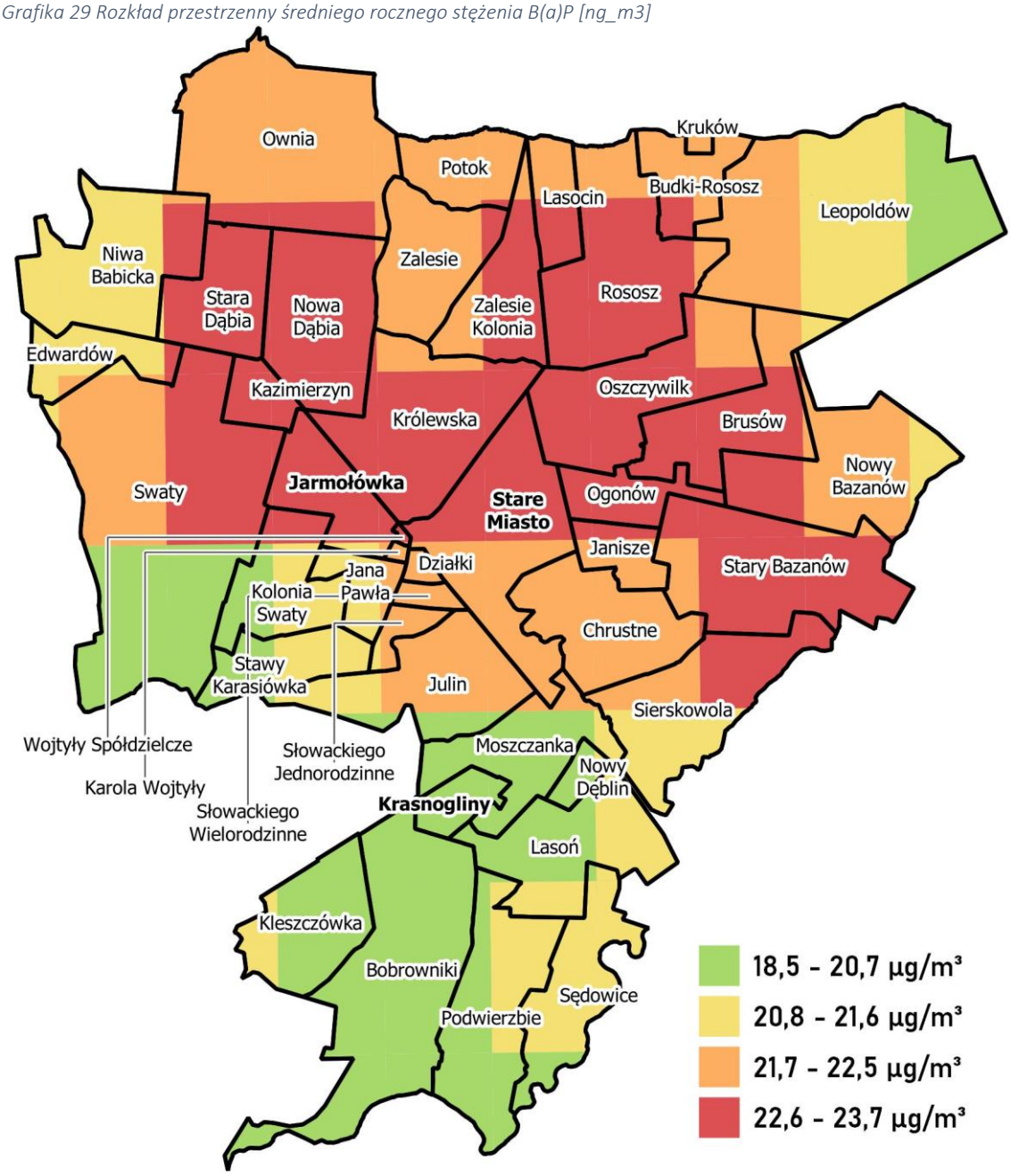

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ
Grafika 30 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM2.5 [µg_m3]

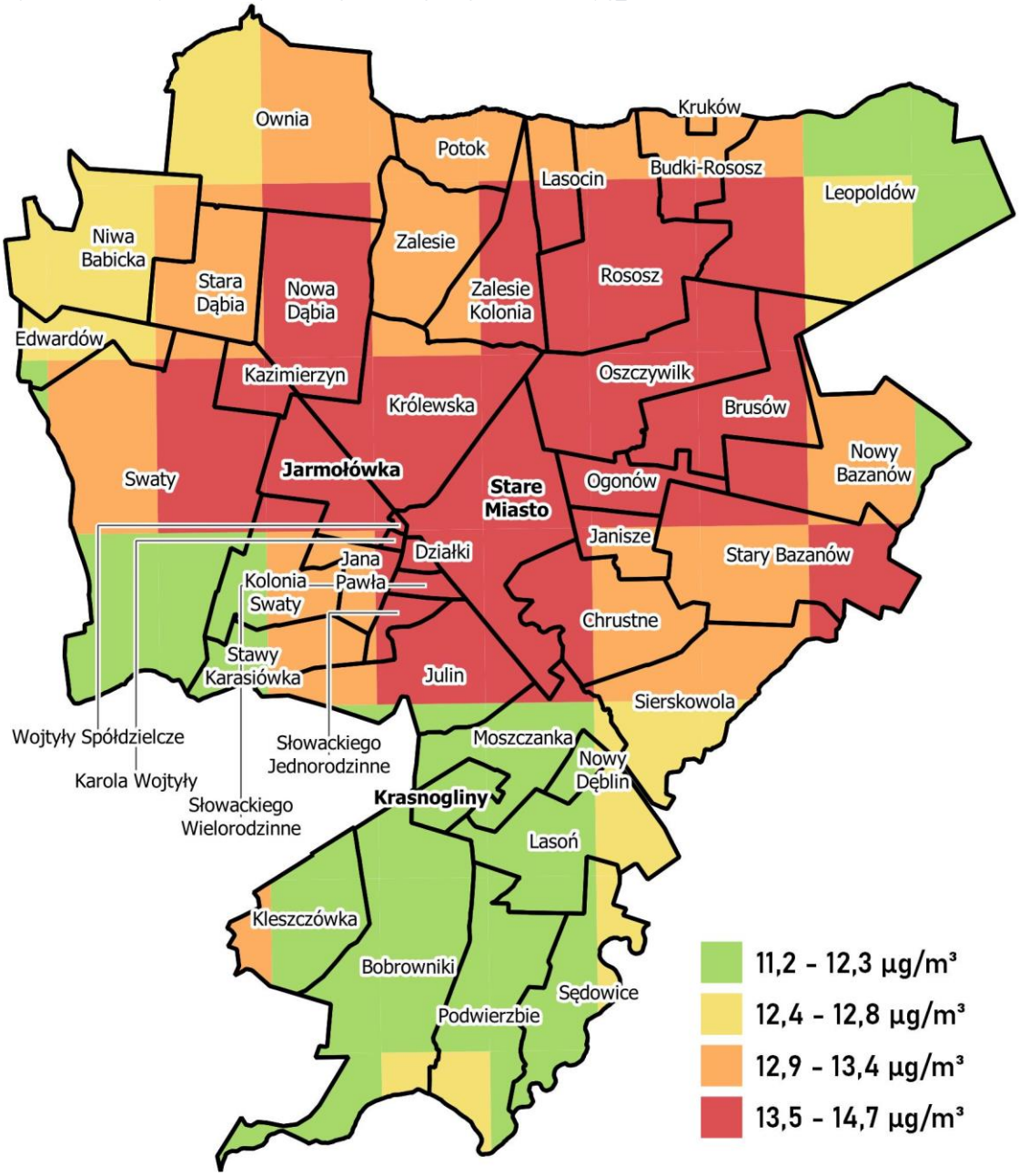

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ

Grafika 31 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM10 [µg_m3]

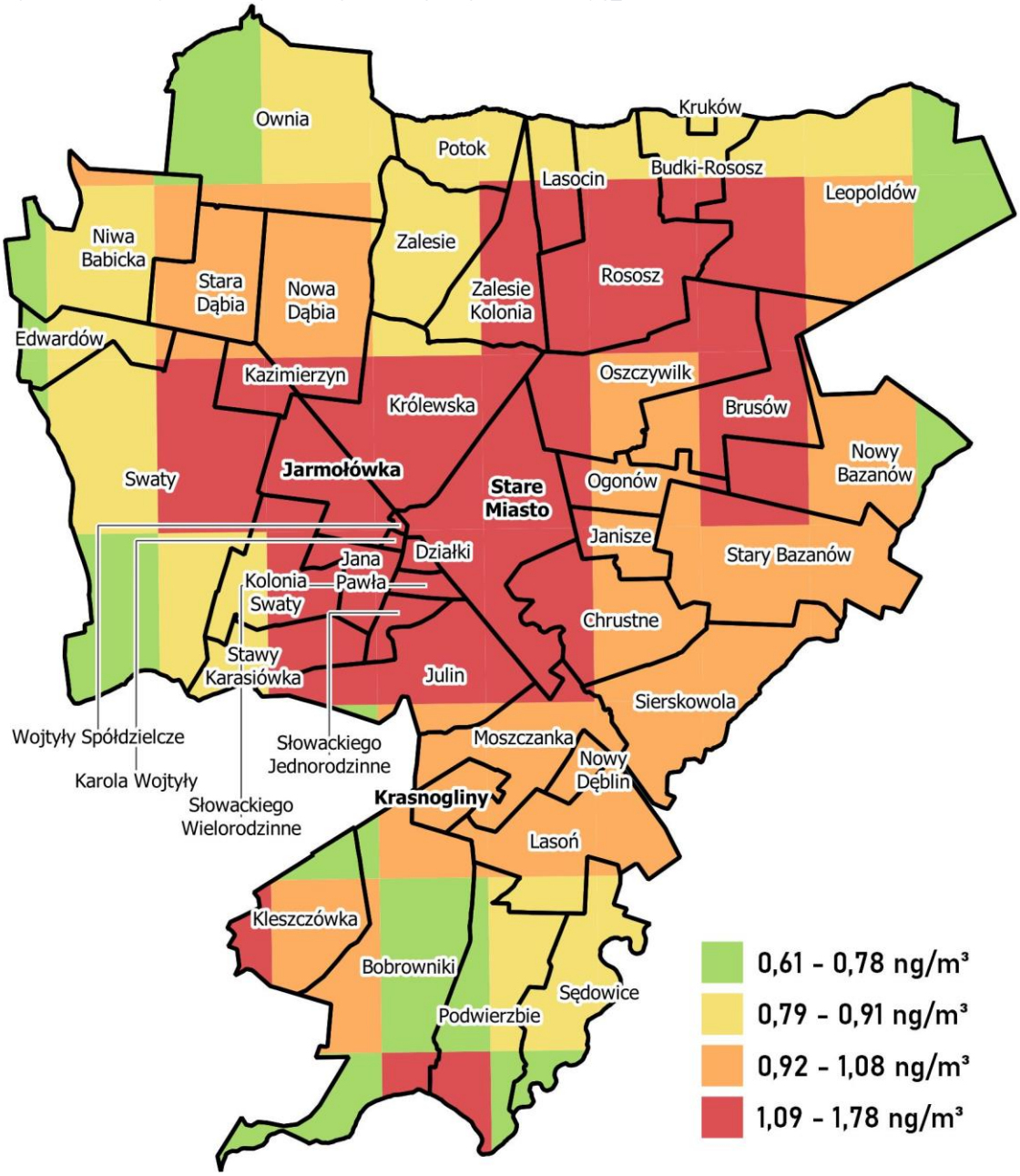

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ

Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów - sfera środowiskowa– wartości wskaźników

Nr	Obszar	Liczba mieszkańców	Powierzchnia km²	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca	Liczba pomników przyrody	Pomniki przyrody na km²	Przeważająca wartość stężenia PM10 [ng_m³]	Przeważająca wartość stężenia PM2,5 [µg_m³]	Przeważająca wartość stężenia B(a)P [µg_m³]
1	Działki	378	0,26	2,25	0,01	0	0,0	22,0	13,7	1,71
2	Jana Pawła	809	1,25	14,41	0,02	0	0,0	21,5	13,1	1,48
3	Jarmołówka	892	2,57	14,65	0,02	3	1,2	22,0	13,7	1,71
4	Julin	457	4,49	9,45	0,02	0	0,0	22,0	13,7	1,71
5	Karola Wojtyły	937	0,10	0	0,00	0	0,0	22,0	13,7	1,71
6	Kolonia Swaty	385	3,07	13,12	0,03	0	0,0	21,5	13,1	1,48
7	Królewska	863	6,05	25,93	0,03	0	0,0	22,0	13,7	1,71
8	Słowackiego Jednorodzinne	739	0,65	16,68	0,02	0	0,0	22,0	13,7	1,71
9	Słowackiego Wielorodzinne	1625	0,41	2,37	0,00	0	0,0	22,0	13,7	1,71
10	Stare Miasto	1740	6,11	24,22	0,01	2	0,3	22,0	13,7	1,71
11	Stawy Karasiówka	293	2,20	0	0,00	0	0,0	21,5	13,1	1,48
12	Wojtyły Spółdzielcze	348	0,06	0	0,00	0	0,0	22,0	13,7	1,71
13	Bobrowniki	531	8,82	18	0,03	0	0,0	19,8	11,9	0,73
14	Brusów	314	4,25	12,75	0,04	1	0,2	22,7	13,5	1,1
15	Budki-Rososz	147	1,97	7,71	0,05	0	0,0	22,2	13,1	0,82
16	Chrustne	242	4,14	10,5	0,04	0	0,0	22,5	13,4	0,99
17	Edwardów	109	1,95	0	0,00	0	0,0	21,6	12,7	0,82
18	Janisze	37	1,27	0	0,00	0	0,0	22,5	13,4	0,99
19	Kazimierzyn	34	1,06	0	0,00	0	0,0	23,2	13,9	1,32
20	Kleszczówka	217	3,52	5,55	0,03	0	0,0	19,7	12,1	1,01
21	Krasnogliny	278	1,04	3,22	0,01	1	1,0	19,6	11,9	0,96
22	Kruków	36	0,16	0	0,00	0	0,0	21,8	12,9	0,83
23	Lasocin	265	1,50	12,23	0,05	0	0,0	22,7	13,6	1,12
24	Lasoń	75	4,44	0	0,00	0	0,0	20,4	12,3	1,04
25	Leopoldów	1443	11,77	48,91	0,03	1	0,1	22,2	13,1	0,82
26	Moszczanka	630	3,59	10,35	0,02	0	0,0	20,4	12,3	1,04

Nr	Obszar	Liczba mieszkańców	Powierzchnia km²	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca	Liczba pomników przyrody	Pomniki przyrody na km²	Przeważająca wartość stężenia PM10 [ng_m³]	Przeważająca wartość stężenia PM2,5 [µg_m³]	Przeważająca wartość stężenia B(a)P [µg_m³]
27	Niwa Babicka	367	5,33	31,33	0,09	0	0,0	21,6	12,7	0,82
28	Nowa Dąbia	424	4,84	20,85	0,05	0	0,0	22,7	13,5	0,99
29	Nowy Bazanów	371	5,46	11,89	0,03	0	0,0	22,0	13,0	1,02
30	Nowy Dęblin	129	0,58	1,65	0,01	0	0,0	20,4	12,3	1,04
31	Ogonów	99	1,64	2,7	0,03	0	0,0	23,0	13,7	0,99
32	Oszczywilk	411	5,48	5,88	0,01	0	0,0	23,0	13,7	0,99
33	Ownia	528	9,03	45,52	0,09	0	0,0	22,1	13,0	0,82
34	Podwierzbie	337	5,02	6,45	0,02	0	0,0	20,9	12,3	0,82
35	Potok	137	2,13	2,4	0,02	0	0,0	22,5	13,2	0,87
36	Rososz	764	6,51	25,29	0,03	1	0,2	22,9	13,9	1,41
37	Sędowice	223	3,52	14,4	0,06	0	0,0	20,9	12,3	0,82
38	Sierskowola	426	5,06	11,47	0,03	0	0,0	21,1	12,7	1,08
39	Stara Dąbia	260	2,97	35,01	0,13	1	0,3	22,7	13,4	0,94
40	Stary Bazanów	493	6,61	25,65	0,05	0	0,0	22,7	13,4	0,92
41	Swaty	982	14,19	25,93	0,03	0	0,0	23,2	13,9	1,32
42	Zalesie	296	3,58	10,17	0,03	10	2,8	22,3	13,3	0,87
43	Zalesie Kolonia	140	3,12	0	0,00	1	0,3	22,7	13,6	1,12
Średnia	**Gmina**	**20211**	**161,76**	**528,89**	**0,03**	**21**	**0,1**	21,5	12,8	0,98

Źródło: opracowanie własne

4.6 Wskaźniki techniczne

Analiza zaprezentowana w sferze technicznej wskazuje bariery, które utrudniają bądź uniemożliwiają jego rozwój, a także negatywnie oddziałują na jakość życia mieszkańców. Biorąc pod uwagę uwarunkowania występujące na terenie gminy Ryki, obszarem o dużej koncentracji obiektów zabytkowych są jednostki znajdujące się na obszarze miejskim gminy. Wskazany aspekt wiąże się ze szczególnym zapotrzebowaniem na prowadzenie prac inwestycyjnych, czy konserwatorskich.

Grafika 32 Liczba budynków zabytkowych na km²

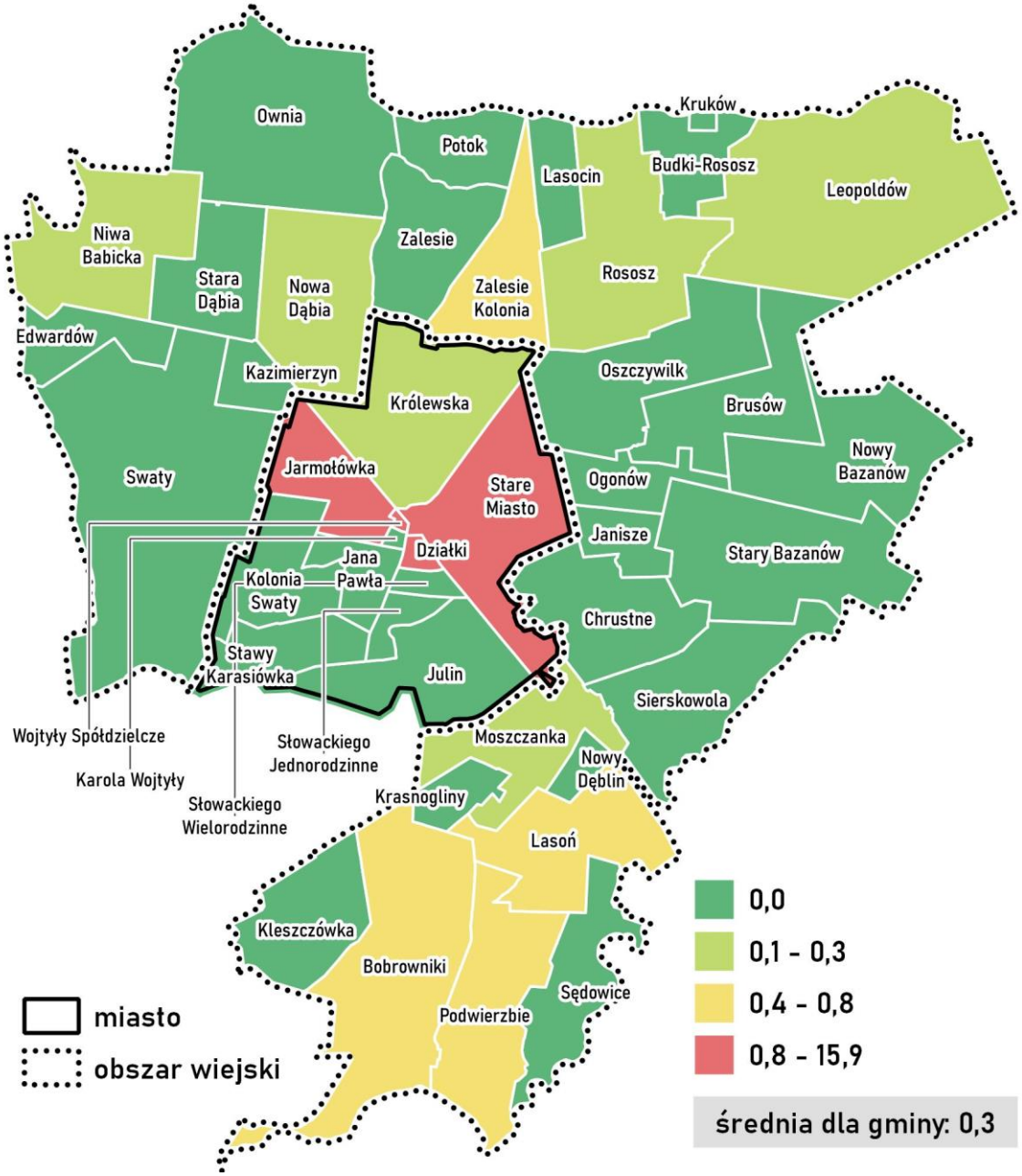

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Łącznie na terenie gminy znajdują się 24 budynki zabytkowe oraz 23 inne obiekty zabytkowe. Jednostkami z największą liczbą zabytków w stosunku do zajmowanej powierzchni (obiekty na km²) są

obszary nr 12 Wojtyły Spółdzielcze(15,9) oraz nr 1 Działki (7,6). Przedstawiona liczba zabytków opiera się na zapisach Gminnej Ewidencji Zabytków. Została ona wprowadzona Zarządzeniem nr 27/2022 Burmistrza Ryk z dnia 21 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Ryki.

Grafika 33 Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km²

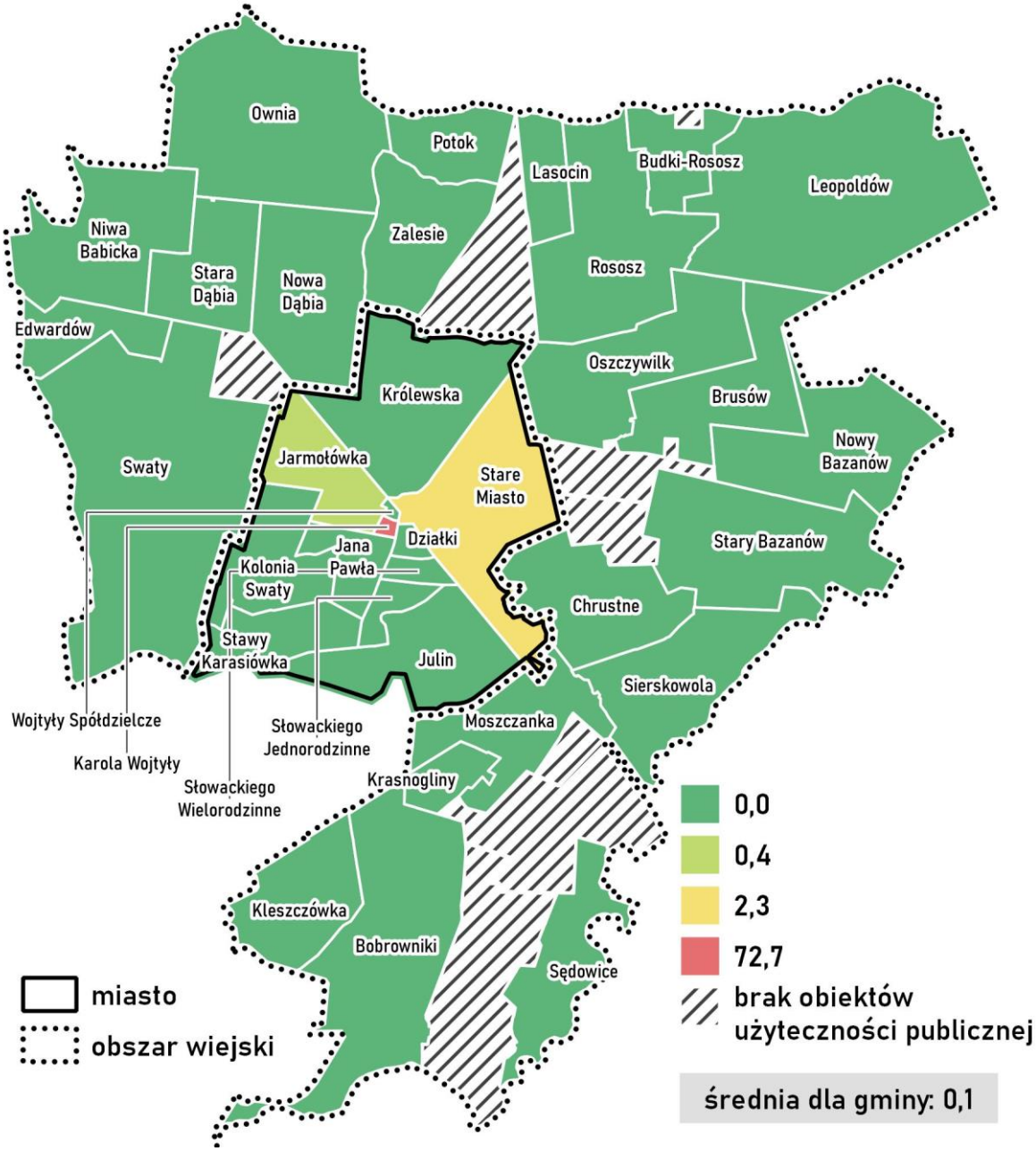

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Kolejny aspekt, w zakresie infrastrukturalnym, dotyczy analizy liczby obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności w stosunku do powierzchni (obiekt/km²). Zbierając dane brano pod uwagę konieczność dokonania termomodernizacji oraz innych działań na rzecz optymalizacji energetycznej. Łącznie, na terenie gminy, 22 budynki użyteczności publicznej wymagają podjęcia działań termomodernizacyjnych. Biorąc pod uwagę wartość wskaźnika liczby obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km² – największe zapotrzebowanie na

podjęcie działań na rzecz optymizacji energetycznej obiektów użyteczności publicznej występuje na obszarach nr 5 Karola Wojtyły (72,7 ob./km^2) oraz nr 10 Stare Miasto (2,3). Jako, że budynki użyteczności publicznej stanowią w dużej mierze bazę dla podejmowanych miękkich (społecznych) działań rewitalizacyjnych, działania z zakresu energooszczędności powinny być podejmowane w jak najszerszym zakresie.

Grafika 34 Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności

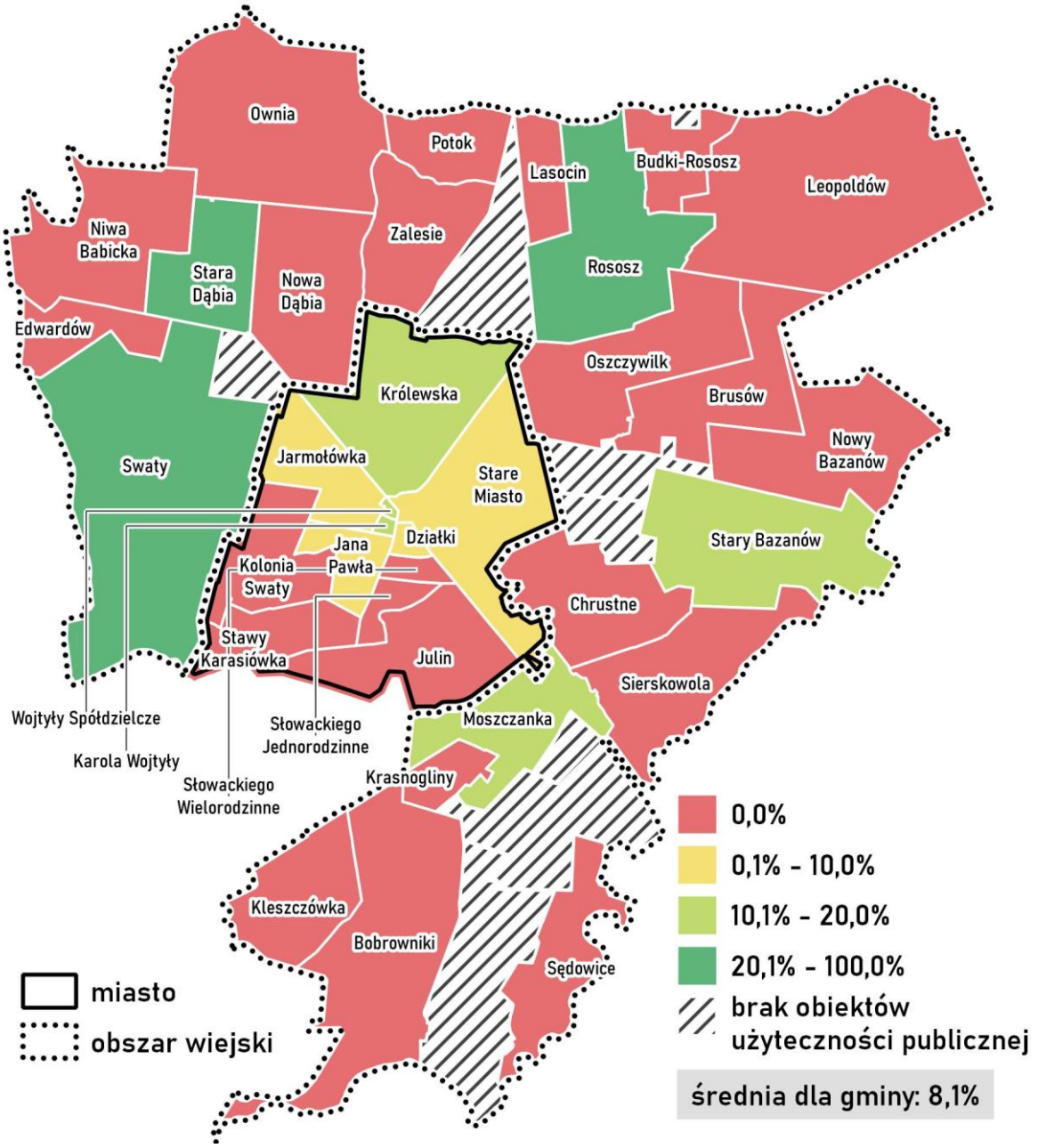

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Elementem bezpośrednio korelującym z powyższym aspektem jest udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności. Spośród 248 budynków występujących na terenie gminy Ryki, dostosowanych do wymogów energooszczędnych jest 20 budynków użyteczności publicznej, co stanowi 8,1% ogółu wskazanych obiektów. Najbardziej korzystna sytuacja

w tym aspekcie występuje na obszarach: nr 39 Stara Dąbia (100%), nr 36 Rososz (50%), nr 41 Swaty (25%) oraz nr 5 Karola Wojtyły (20%).

Grafika 35 Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami

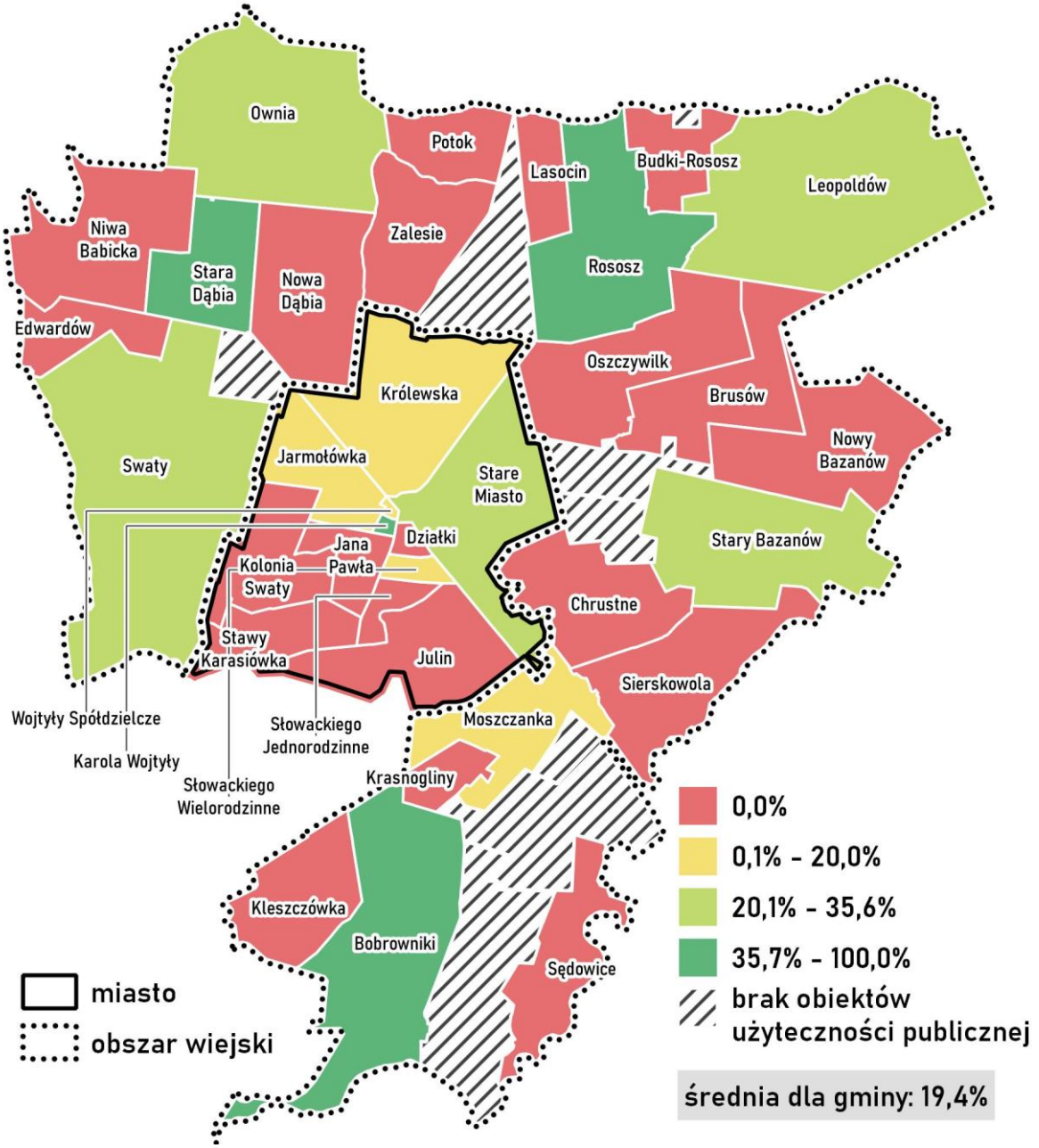

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Na potrzeby przedmiotowej analizy przedstawiono również udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami. Mając na uwadze konieczność wprowadzania udogodnień dla osób o specjalnych potrzebach, w związku z zapisami Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2020 poz. 1062), dostępność powinna zostać zapewniona w szczególności w wymiarze architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym. Podając za ustawą, definiuje się następujące możliwe udogodnienia:

W zakresie dostępności architektonicznej:

a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

Biorąc pod uwagę obszar gminy, odnotowano łącznie 48 obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, co stanowi 19,4% wszystkich obiektów. Pod względem obszarowym, pozytywnie wyróżniają się następujące jednostki: nr 39 Stara Dąbia (100%), nr 13 Bobrowniki (66,7%), nr 36 Rososz (50%) oraz nr 5 Karola Wojtyły (43,3%).

Grafika 36 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

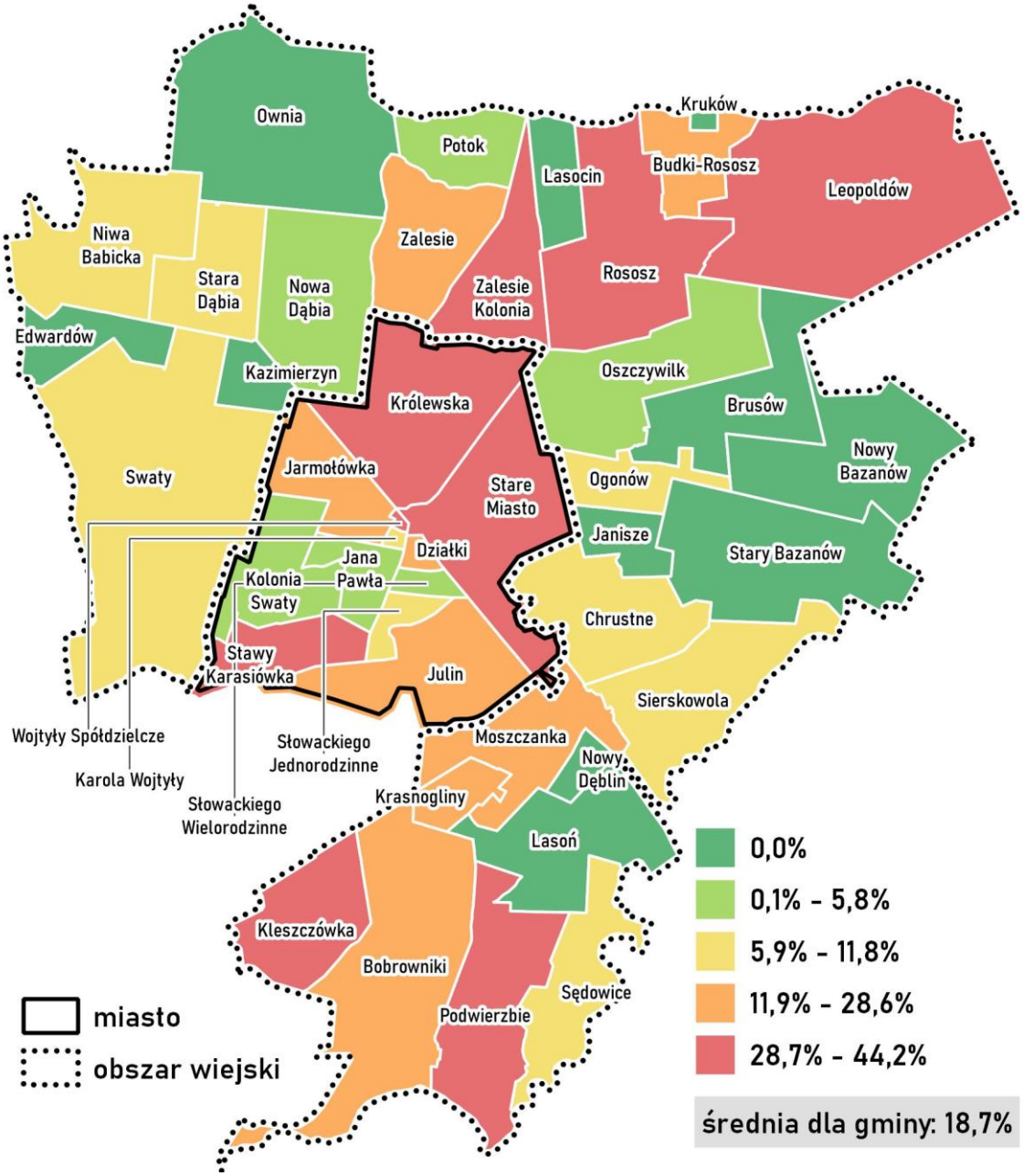

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Kolejną zmienną obrazującą sytuację w sferze technicznej jest wskaźnik odnoszący się do udziału budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Źródłem danych dla przedmiotowej oceny były informacje zawarte w dokumentach miejskich, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje lokalne w terenie. Za tereny najbardziej narażone na występowanie hałasu komunikacyjnego uznano obszary: nr 7 Królewska (44,2%), nr 11 Stawy Karasiówka (41,2%), nr 43 Zalesie Kolonia (38,6%), nr 10 Stare Miasto (37,5%), nr 34 Podwierzbie (33,6%), nr 20 Kleszczówka (32,7%) oraz nr 36 Rososz (32,5%).

Grafika 37 Liczba budynków mieszkalnych na 1 km²

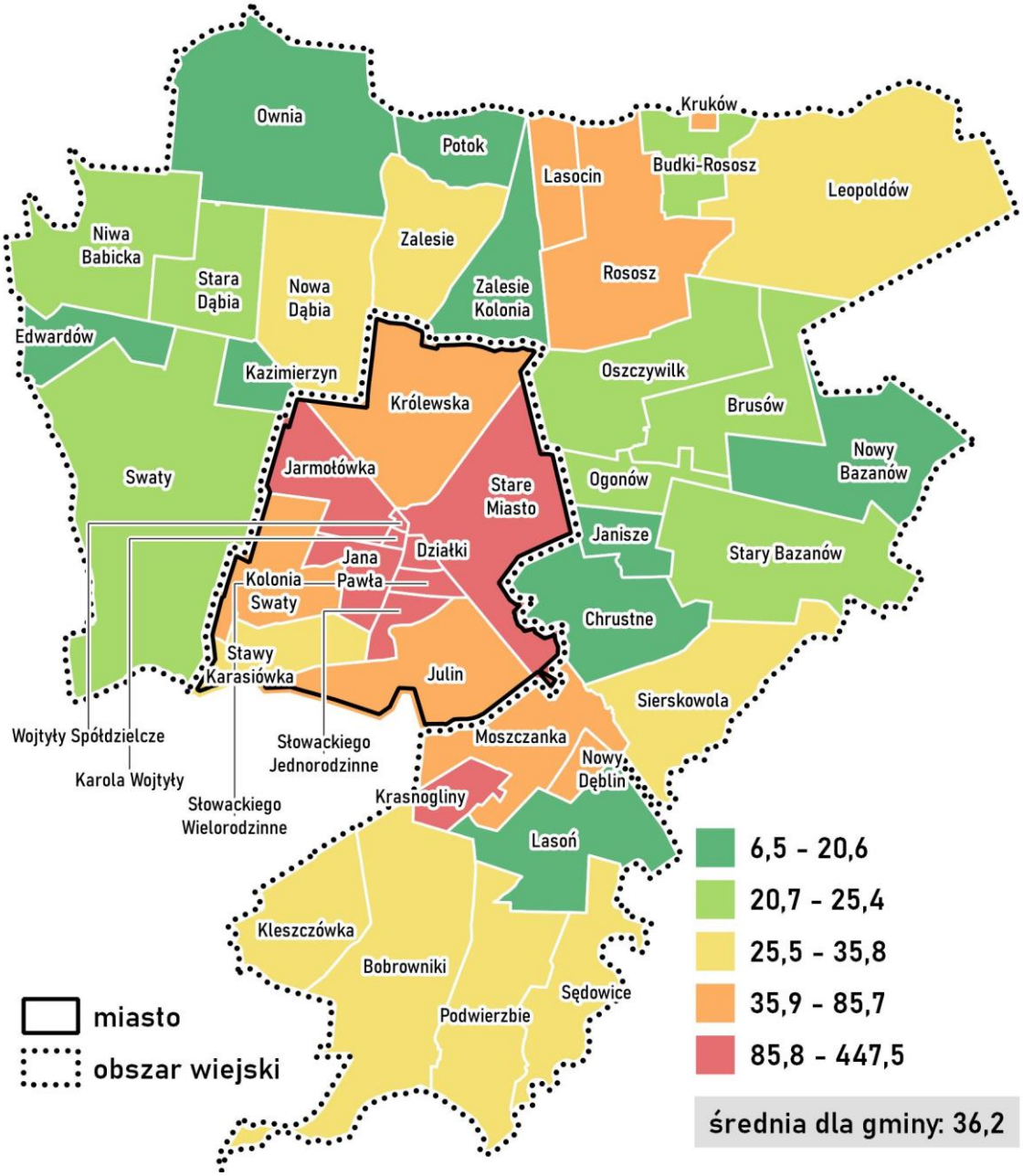

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Rykach

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem jest liczba budynków mieszkalnych na 1 km². Zagęszczenie zabudowy wskazuje zazwyczaj na większe koszty jej utrzymania i konserwacji. Łączna liczba budynków mieszkalnych w gminie Ryki wynosi 5 857. Z kolei odsetek budynków mieszkalnych komunalnych w skali gminy wynosi 2,27%. Najwyższa wartość wskaźnika liczby obiektów mieszkalnych na 1 km² charakteryzuje obszary nr 1 Działki (447,5), nr 8 Słowackiego Jednorodzinne (386,5) oraz nr 12 Wojtyły Spółdzielcze (270,5).

Grafika 38 Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s

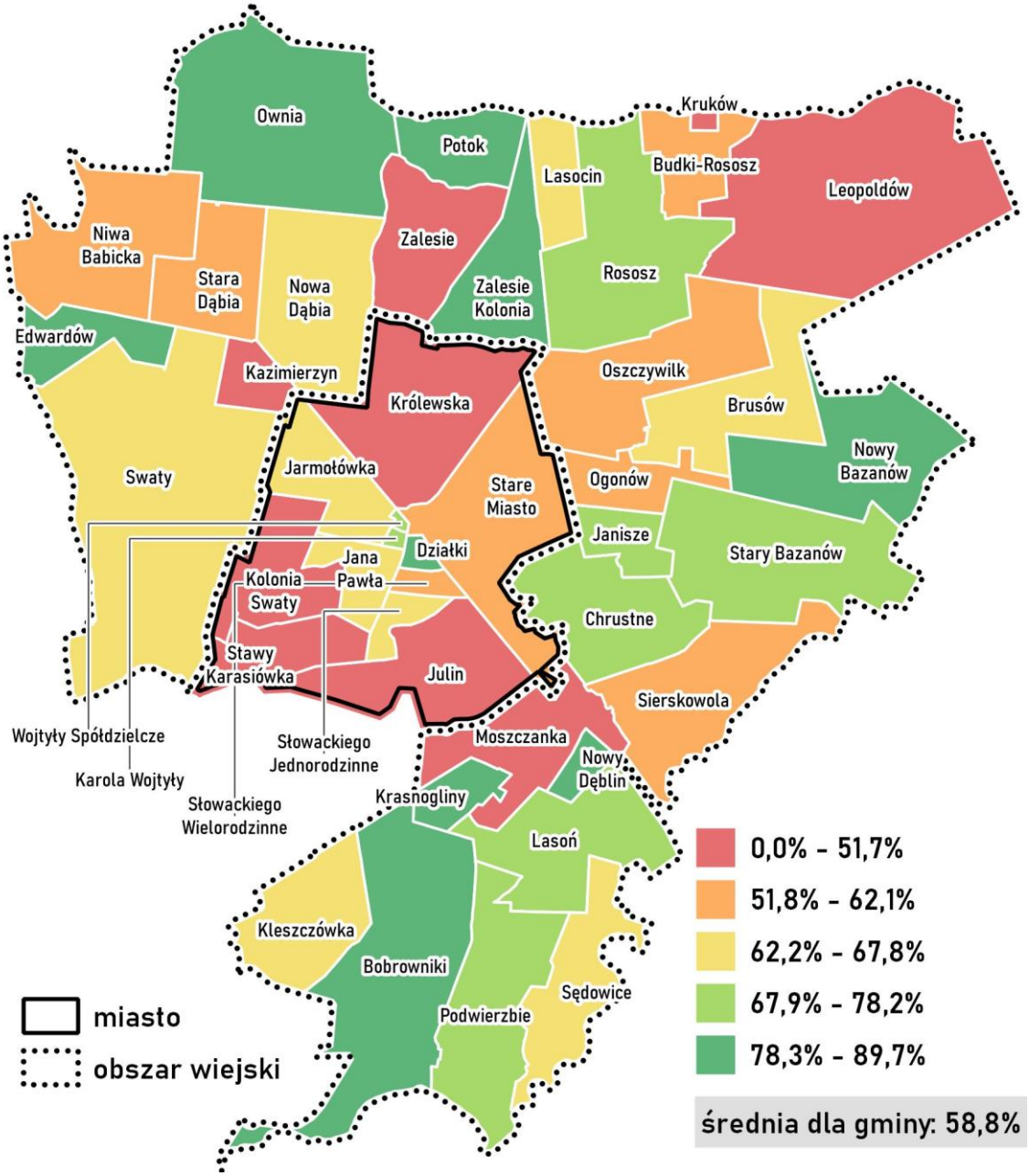

Źródło: https://mapbook.uke.gov.pl/.

Ostatni wskaźnik analizowany w ramach sfery technicznej dotyczy zjawiska wykluczenia cyfrowego. Dla zobrazowania różnic w ramach obszarów porównawczych, przeanalizowano wskaźnik penetracji budynków Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s. Średnie nasycenie wskazanym wskaźnikiem w gminie Ryki wynosi 58,8%. Najkorzystniejsza sytuacja przedstawia się na obszarach: nr 29 Nowy Bazanów (89,7% pokrycia), nr 35 Potok (88,1%) oraz nr 1 Działki (87,1%). Z kolei obszary o najgorszym dostępnie do szybkiego Internetu to jednostki nr 19 Kazimierzyn (0%), nr 22 Kruków (0%), nr 11 Stawy Karasiówka (1,2%), oraz nr 4 Julin (8%).

Tabela 7 Podsumowanie analizy obszarów - sfera techniczna– wartości wskaźników

Nr	Obszar	Liczba mieszkańców	Powierzchnia km²	Liczba budynków zabytkowych ogółem	Liczba budynków zabytkowych na km²	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba lokali komunalnych	Udział lokali komunalnych w budynkach mieszkalnych	Liczba obiektów użyteczności publicznej ogółem	Liczba obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba obiektów użyteczności publicznej ogółem
1	Działki	378	0,26	1	7,6	117	0	0,0	21	0	0,0%	21
2	Jana Pawła	809	1,25	0	0,0	262	0	0,0	10	0	0,0%	10
3	Jarmołówka	892	2,57	3	1,6	327	3	0,0	11	1	9,1%	11
4	Julin	457	4,49	0	0,0	198	0	0,0	23	0	0,0%	23
5	Karola Wojtyły	937	0,10	0	0,0	18	48	2,7	30	13	43,3%	30
6	Kolonia Swaty	385	3,07	0	0,0	124	0	0,0	2	0	0,0%	2
7	Królewska	863	6,05	0	0,3	337	0	0,0	10	2	20,0%	10
8	Słowackiego J.	739	0,65	0	0,0	253	0	0,0	5	0	0,0%	5
9	Słowackiego W.	1625	0,41	0	0,0	57	13	0,2	12	1	8,3%	12
10	Stare Miasto	1740	6,11	11	2,8	533	67	0,1	45	16	35,6%	45
11	Stawy Karasiówka	293	2,20	0	0,0	68	0	0,0	2	0	0,0%	2
12	Wojtyły Spółdzielcze	348	0,06	1	15,9	17	0	0,0	19	2	10,5%	19
13	Bobrowniki	531	8,82	2	0,8	305	0	0,0	6	4	66,7%	6
14	Brusów	314	4,25	0	0,0	105	0	0,0	2	0	0,0%	2
15	Budki-Rososz	147	1,97	0	0,0	49	0	0,0	1	0	0,0%	1
16	Chrustne	242	4,14	0	0,0	81	0	0,0	1	0	0,0%	1
17	Edwardów	109	1,95	0	0,0	32	0	0,0	1	0	0,0%	1
18	Janisze	37	1,27	0	0,0	18	0	0,0	0	0	-	0
19	Kazimierzyn	34	1,06	0	0,0	17	0	0,0	0	0	-	0
20	Kleszczówka	217	3,52	0	0,0	104	0	0,0	2	0	0,0%	2
21	Krasnogliny	278	1,04	0	0,0	91	0	0,0	1	0	0,0%	1
22	Kruków	36	0,16	0	0,0	13	0	0,0	0	0	-	0
23	Lasocin	265	1,50	0	0,0	70	0	0,0	1	0	0,0%	1
24	Lasoń	75	4,44	0	0,7	29	0	0,0	0	0	-	0
25	Leopoldów	1443	11,77	1	0,2	339	0	0,0	6	2	33,3%	6
26	Moszczanka	630	3,59	1	0,3	209	1	0,0	8	1	12,5%	8
27	Niwa Babicka	367	5,33	0	0,2	111	0	0,0	2	0	0,0%	2
28	Nowa Dąbia	424	4,84	1	0,2	133	0	0,0	1	0	0,0%	1
29	Nowy Bazanów	371	5,46	0	0,0	112	0	0,0	1	0	0,0%	1
30	Nowy Dęblin	129	0,58	0	0,0	36	0	0,0	0	0	-	0
31	Ogonów	99	1,64	0	0,0	36	0	0,0	0	0	-	0
32	Oszczywilk	411	5,48	0	0,0	121	0	0,0	2	0	0,0%	2
33	Ownia	528	9,03	0	0,0	137	0	0,0	3	1	33,3%	3
34	Podwierzbie	337	5,02	1	0,4	128	0	0,0	0	0	-	0
35	Potok	137	2,13	0	0,0	40	0	0,0	1	0	0,0%	1
36	Rososz	764	6,51	1	0,3	271	0	0,0	2	1	50,0%	2
37	Sędowice	223	3,52	0	0,0	96	0	0,0	2	0	0,0%	2
38	Sierskowola	426	5,06	0	0,0	164	0	0,0	2	0	0,0%	2
39	Stara Dąbia	260	2,97	0	0,0	68	0	0,0	1	1	100,0%	1
40	Stary Bazanów	493	6,61	0	0,0	167	0	0,0	6	2	33,3%	6
41	Swaty	982	14,19	0	0,0	329	1	0,0	4	1	25,0%	4
42	Zalesie	296	3,58	0	0,0	91	0	0,0	2	0	0,0%	2
43	Zalesie Kolonia	140	3,12	1	0,6	44	0	0,0	0	0	-	0
Średnia	**Gmina**	**20211**	**161,76**	**24**	**0,3**	**5857**	**133**	**0,02**	**248**	**48**	**19,4%**	**248**

Źródło: opracowanie własne

Nr	Obszar	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności	Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km^2	Adresy referencyjne	Czarne plamy	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym (co najmniej 30 mb/s)	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych na 1 km^2
1	Działki	1	4,8%	0	0,0	139	121	87,1%	117	447,5
2	Jana Pawła	1	10,0%	0	0,0	299	186	62,2%	262	209,8
3	Jarmołówka	1	9,1%	1	0,4	363	228	62,8%	327	127,3
4	Julin	0	0,0%	0	0,0	301	24	8,0%	198	44,1
5	Karola Wojtyły	6	20,0%	7	72,7	43	33	76,7%	18	186,9
6	Kolonia Swaty	0	0,0%	0	0,0	168	19	11,3%	124	40,4
7	Królewska	2	20,0%	0	0,0	386	199	51,6%	337	55,7
8	Słowackiego J.	0	0,0%	0	0,0	276	174	63,0%	253	386,5
9	Słowackiego W.	0	0,0%	0	0,0	81	50	61,7%	57	138,1
10	Stare Miasto	2	4,4%	14	2,3	647	335	51,8%	533	87,3
11	Stawy Karasiówka	0	0,0%	0	0,0	85	1	1,2%	68	30,9
12	Wojtyły Spółdzielcze	2	10,5%	0	0,0	29	21	72,4%	17	270,5
13	Bobrowniki	0	0,0%	0	0,0	384	304	79,2%	305	34,6
14	Brusów	0	0,0%	0	0,0	128	86	67,2%	105	24,7
15	Budki-Rososz	0	0,0%	0	0,0	67	36	53,7%	49	24,9
16	Chrustne	0	0,0%	0	0,0	82	63	76,8%	81	19,6
17	Edwardów	0	0,0%	0	0,0	32	26	81,3%	32	16,4
18	Janisze	0	-	0	-	16	11	68,8%	18	14,1
19	Kazimierzyn	0	-	0	-	28	0	0,0%	17	16,1
20	Kleszczówka	0	0,0%	0	0,0	146	92	63,0%	104	29,6
21	Krasnogliny	0	0,0%	0	0,0	88	72	81,8%	91	87,6
22	Kruków	0	-	0	-	14	0	0,0%	13	83,2
23	Lasocin	0	0,0%	0	0,0	80	54	67,5%	70	46,8
24	Lasoń	0	-	0	-	30	22	73,3%	29	6,5
25	Leopoldów	0	0,0%	0	0,0	548	269	49,1%	339	28,8
26	Moszczanka	1	12,5%	0	0,0	224	110	49,1%	209	58,2
27	Niwa Babicka	0	0,0%	0	0,0	146	82	56,2%	111	20,8
28	Nowa Dąbia	0	0,0%	0	0,0	147	97	66,0%	133	27,5
29	Nowy Bazanów	0	0,0%	0	0,0	116	104	89,7%	112	20,5
30	Nowy Dęblin	0	-	0	-	39	32	82,1%	36	62,5
31	Ogonów	0	-	0	-	40	24	60,0%	36	22,0
32	Oszczywilk	0	0,0%	0	0,0	148	80	54,1%	121	22,1
33	Ownia	0	0,0%	0	0,0	151	125	82,8%	137	15,2
34	Podwierzbie	0	-	0	-	126	94	74,6%	128	25,5
35	Potok	0	0,0%	0	0,0	42	37	88,1%	40	18,8
36	Rososz	1	50,0%	0	0,0	379	268	70,7%	271	41,6
37	Sędowice	0	0,0%	0	0,0	119	77	64,7%	96	27,3
38	Sierskowola	0	0,0%	0	0,0	159	95	59,7%	164	32,4
39	Stara Dąbia	1	100,0%	0	0,0	90	49	54,4%	68	22,9
40	Stary Bazanów	1	16,7%	0	0,0	176	131	74,4%	167	25,3
41	Swaty	1	25,0%	0	0,0	344	230	66,9%	329	23,2
42	Zalesie	0	0,0%	0	0,0	83	38	45,8%	91	25,4
43	Zalesie Kolonia	0	-	0	-	45	37	82,2%	44	14,1
Średnia	**Gmina**	**20**	**8,1%**	**22**	**0,1**	**7 034**	**4 136**	**58,8%**	**5 857**	**36,2**

Źródło: opracowanie własne

4.7 Podsumowanie

Identyfikacja obszaru zdegradowanego została przeprowadzona poprzez analizę czynników problemowych, co pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych,
- środowiskowych,
- przestrzenno-funkcjonalnych,
- technicznych.

Stopień i skalę negatywnych zjawisk obrazują mierniki opisujące powyższe sfery. W przedmiotowym dokumencie poddano analizie wszystkie wymienione sfery, bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań, czy raportów. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której zakres danych jest najszerszy, a katalog wskaźników najbardziej rozbudowany z uwagi na możliwość pozyskania wiarygodnych, porównywalnych danych.

Analiza czynników wskazujących na konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że obszarami szczególnie problemowymi w gminie Ryki:

- obszar nr 3 Jarmołówka (obszar miejski),
- obszar nr 7 Królewska (obszar miejski),
- obszar nr 10 Stare Miasto (obszar miejski),
- obszar nr 21 Krasnogliny (obszar wiejski).

W tych obszarach koncentrują się negatywne zjawiska społeczne oraz istnieje możliwość nasilenia tych zjawisk i ich przenikania na pozostałe części gminy. Wartość syntetycznego wskaźnika degradacji w obszarze społecznym, we wskazanych obszarach, była najwyższa spośród wszystkich jednostek.

Wskazuje to na konieczność podjęcia skutecznej interwencji rewitalizacyjnej zarówno w wymiarze społecznym, jak i infrastrukturalnym. Na wskazanych obszarach koniecznie należy wprowadzić zmiany, dzięki którym ich mieszkańcom będzie się lepiej żyło, pracowało i spędzało czas wolny.

Grafika 39 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej

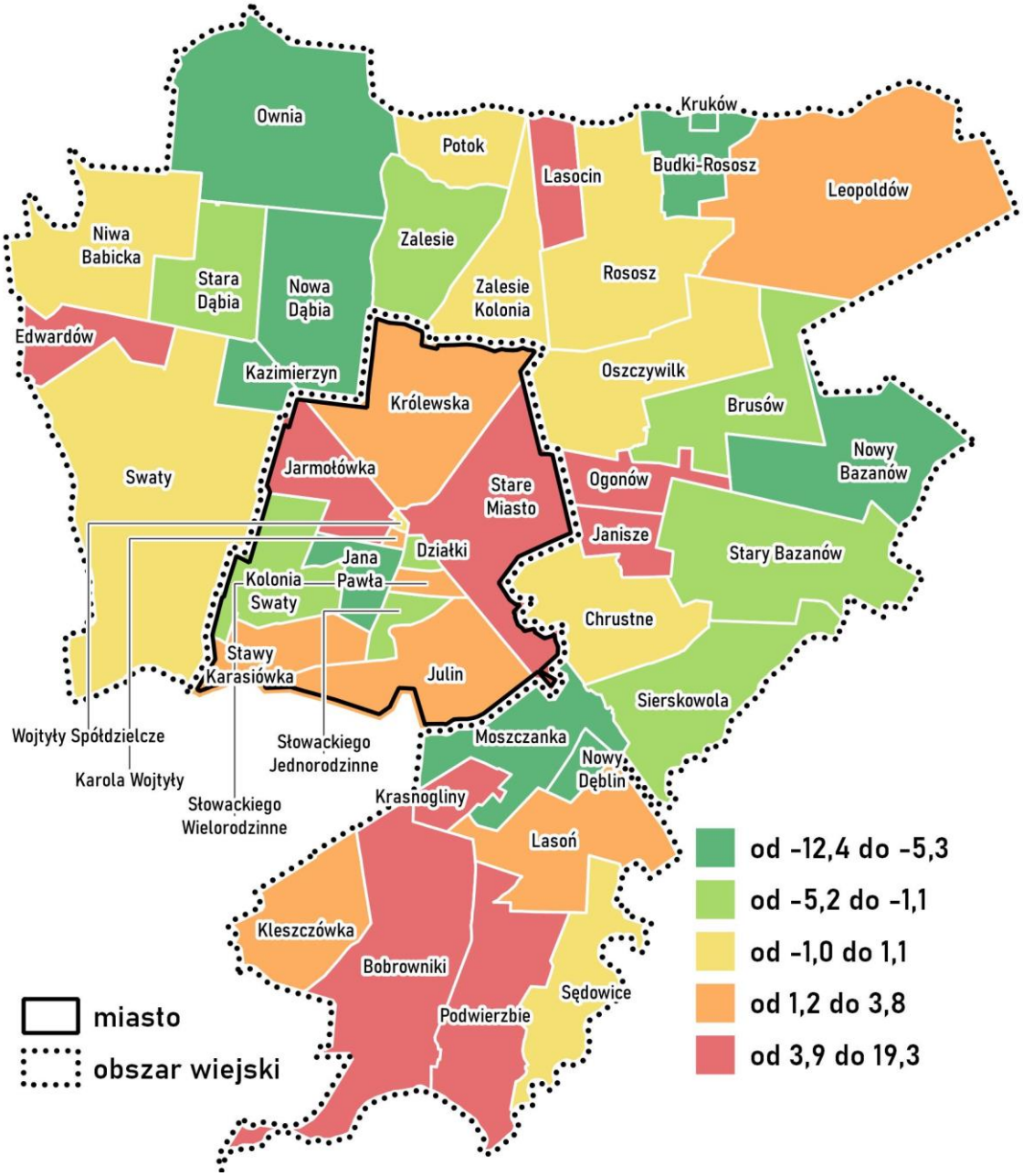

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się obszar, w którym poza występującym stanem kryzysowym w sferze społecznej, występują również negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Kluczową rolę w delimitacji obszaru zdegradowanego odgrywają negatywne zjawiska występujące w sferze społecznej. Dodatkowo, w trakcie delimitacji obszaru zdegradowanego, pod uwagę wzięto oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Przeprowadzenie analizy również pod kątem wymienionych sfer ujawnia i wskazuje problemy, jakimi dotknięte są poszczególne części gminy Ryki. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem

zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, by proces rewitalizacji był skuteczny i efektywny. Uwzględniając wskaźniki z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i środowiskowej wskazują, że w odniesieniu do obszarów porównawczych, obszar zdegradowany mieści się w granicach podobszarów: nr 3 Jarmołówka (obszar miejski), nr 7 Królewska (obszar miejski), nr 10 Stare Miasto (obszar miejski), nr 21 Krasnogliny (obszar wiejski). Na tych obszarach odnotowano najwyższy poziom wskaźnika degradacji społecznej oraz tych czynników w wymiarze techniczno - gospodarczo - środowiskowym, które decydują o uznaniu danego obszaru za zdegradowany.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Program rewitalizacji dotyczy obszarów rewitalizacji (obszary koncentracji sytuacji kryzysowej, obejmujące nie więcej niż 20% powierzchni miasta i 30% ludności gminy) – stanowi narzędzie koordynacji procesów rewitalizacyjnych z wizją przyszłości danego obszaru, dostosowanymi działaniami i źródłami finansowania. Rewitalizacja stanowi proces, który poprzez kompleksowe działania ma na celu wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Działania te obejmują przede wszystkim kwestie społeczne, ale również gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego następuje poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni oraz gospodarki. Aby można było konsekwentnie realizować zaplanowane działania, istotne jest właściwe zdefiniowanie obszaru zdegradowanego, a później obszaru rewitalizacji. Pełna diagnoza i analiza przeprowadzona w każdej ze sfer, służyła wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. i art. 9. ust. 1., obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu

do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. ***Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.*** Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 ***Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.***

Na podstawie przeprowadzonej analizy, jako obszar zdegradowany (dla gminy Ryki), w którym koncentrują się negatywne zjawiska zarówno społeczne, jak i w wymiarze techniczno – gospodarczo – środowiskowym, wyznaczono teren, w obręb którego wchodzą trzy podobszary:

- Podobszar zdegradowany nr 3 Jarmołówka (obszar miejski),
- Podobszar zdegradowany nr 7 Królewska (obszar miejski),
- Podobszar zdegradowany nr 10 Stare Miasto (obszar miejski),
- Podobszar zdegradowany nr 21 Krasnogliny (obszar wiejski).

Tabela 8 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność

Obszar porównawczy	Powierzchnia [ha]	Ludność [os]
Podobszar zdegradowany Jarmołówka	257	892
Podobszar zdegradowany Królewska	605	863
Podobszar zdegradowany Stare Miasto	611	1 740
Podobszar zdegradowany Krasnogliny	104	278
Suma obszar zdegradowany	**1 576**	**3 773**
Gmina Ryki	16 176	20 211
Obszar zdegradowany w stosunku do całości gminy	9,7%	18,67%

Źródło: opracowanie własne

Ze wskazanych obszarów wykazanych, jako obszar zdegradowany wydzielono obszar do rewitalizacji. Obszar ten został podzielony na następujące podobszary:

- Podobszar nr 3 Jarmołówka (obszar miejski),
- Podobszar nr 7 Królewska (obszar miejski),
- Podobszar nr 10 Stare Miasto (obszar miejski),
- Podobszar nr 21 Krasnogliny (obszar wiejski).

Podobszar rewitalizacji nr 3 Jarmołówka o powierzchni 93,7 ha stanowi 0,58% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 767 osób, co stanowi 3,8% ludności gminy Ryki.

Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi, jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (zwłaszcza w zakresie przestępczości oraz znacznej liczby zdarzeń drogowych) i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Podobszar rewitalizacji nr 7 Królewska o powierzchni 286,65 ha stanowi 1,8% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 716 osób, co stanowi 3,5% liczby ludności gminy Ryki.

Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi, jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (zwłaszcza w zakresie przestępczośc oraz znacznej liczby zdarzeń drogowych) i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Ponadto obszar charakteryzuje się wysoką wrażliwością związaną z lokalizacją w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym.

Podobszar rewitalizacji nr 10 Stare Miasto ma powierzchnię 250,44ha, co stanowi 1,55% powierzchni gminy, a liczba mieszkańców podobszaru wynosi 1 357, co stanowi 6,7% liczby ludności gminy Ryki.

Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (zwłaszcza w zakresie świadczeń pomocy społecznej, liczby przestępstw oraz zdarzeń drogowych) i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Podobszar rewitalizacji nr 21 Krasnogliny o powierzchni 103,88 ha stanowi 0,64% powierzchni gminy i jest zamieszkały przez 278 osób stanowiących 1,4 % ludności gminy Ryki.

Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (zwłaszcza w zakresie intensywności korzystania pomocy społecznej oraz niskiej aktywności społecznej) i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 734,69 ha (4,5% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 3 119 osób (15,43% mieszkańców). Oznacza to, że wytyczony obszar spełnia wymagania zawarte w ustawie odnośnie obszaru oraz liczby ludności.

Tabela 9 *Zestawienie wskaźników obligatoryjnych*

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany	3 773	18,67%	1 576,19	9,7%
Obszar rewitalizacji	**3 119**	**15,43%**	**734,69**	**4,5%**
Podobszar Jarmołówka	767	3,8%	93,7	0,58%
Podobszar Królewska	716	3,5%	286,65	1,8%
Podobszar Stare Miasto	1 357	6,7%	250,44	1,55%
Podobszar Krasnogliny	278	1,4%	103,88	0,64%
Gmina Ryki	**20 211**	**100%**	**16 176,32**	**100%**

Źródło: opracowanie własne

Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, aby proces rewitalizacji mógł okazać się skuteczny. Zaprezentowane w układzie przestrzennym wskaźniki z zakresu pozostałych sfer, jednoznacznie wskazują, że w odniesieniu do jednostek porównawczych, obszar zdegradowany mieści się w granicach 4 podobszarów – zdiagnozowano w nich (oprócz wskaźników z zakresy sfery społecznej) problemy o wysokim natężeniu przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym (niska jakość powietrza atmosferycznego, bardzo wysoki poziom natężenia hałasu, wysoka liczba zdarzeń drogowych, niski poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu, wysoki poziom degradacji infrastruktury technicznej).

Grafika 40 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

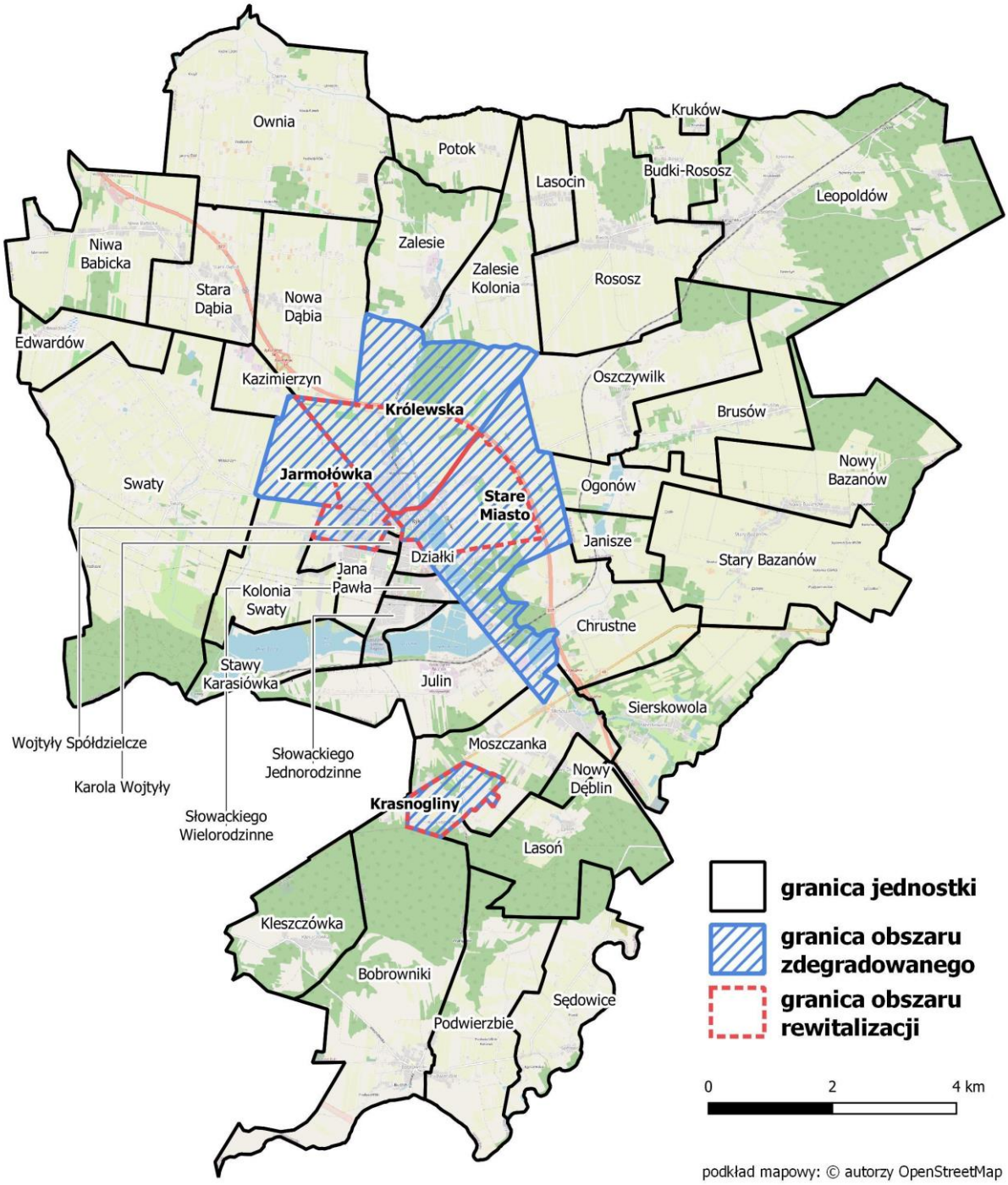

Źródło: opracowanie własne

Grafika 41 Mapa poglądowa podobszaru Jarmołówka

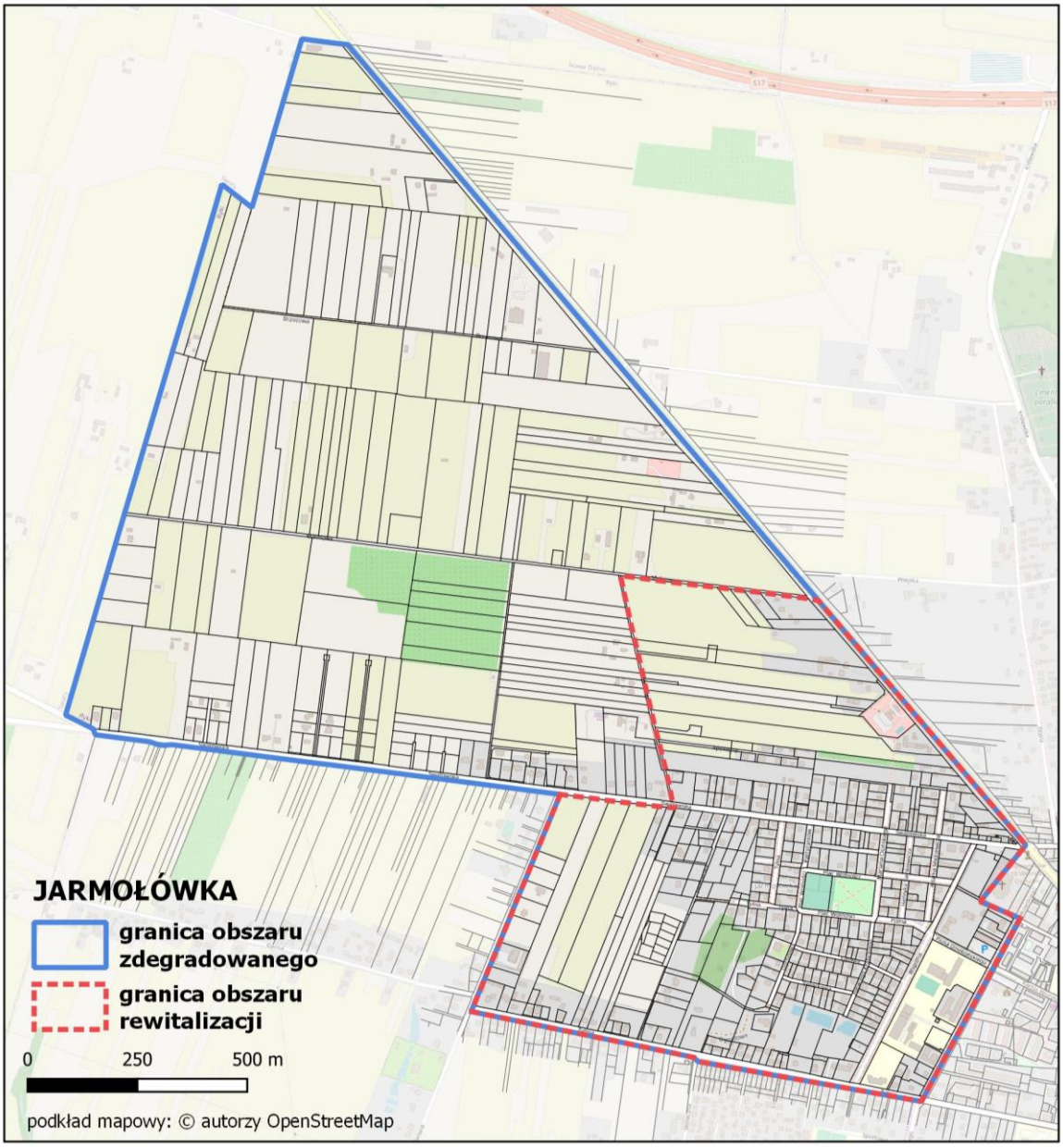

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji Jarmołówka – obszar wydzielony w ramach sołectwa położonego w mieście Ryki. W obszarze sołectwa zlokalizowany jest park przy ul. Plac Wolności z pomnikiem przyrody „Dąb Wolności", oraz przy ul. Wspólnej „Jan", wpisane do centralnego rejestru form ochrony przyrody. Na obszarze znajdują się boisko oraz plac zabaw, które są miejscem spotkań mieszkańców i organizacji imprez integracyjnych, jednak wymagają pilnej przebudowy. Teren parku oraz boiska stanowi własność Gminy Ryki jako właściciela samoistnego. Sołectwo jest obszarem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, z miejscami prowadzenia działalności gospodarczych. W obszarze sołectwa zlokalizowany jest Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy, do którego uczęszczają wychowankowie z niepełnosprawnością sprzężoną i niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.

Grafika 42 Mapa poglądowa podobszaru Królewska

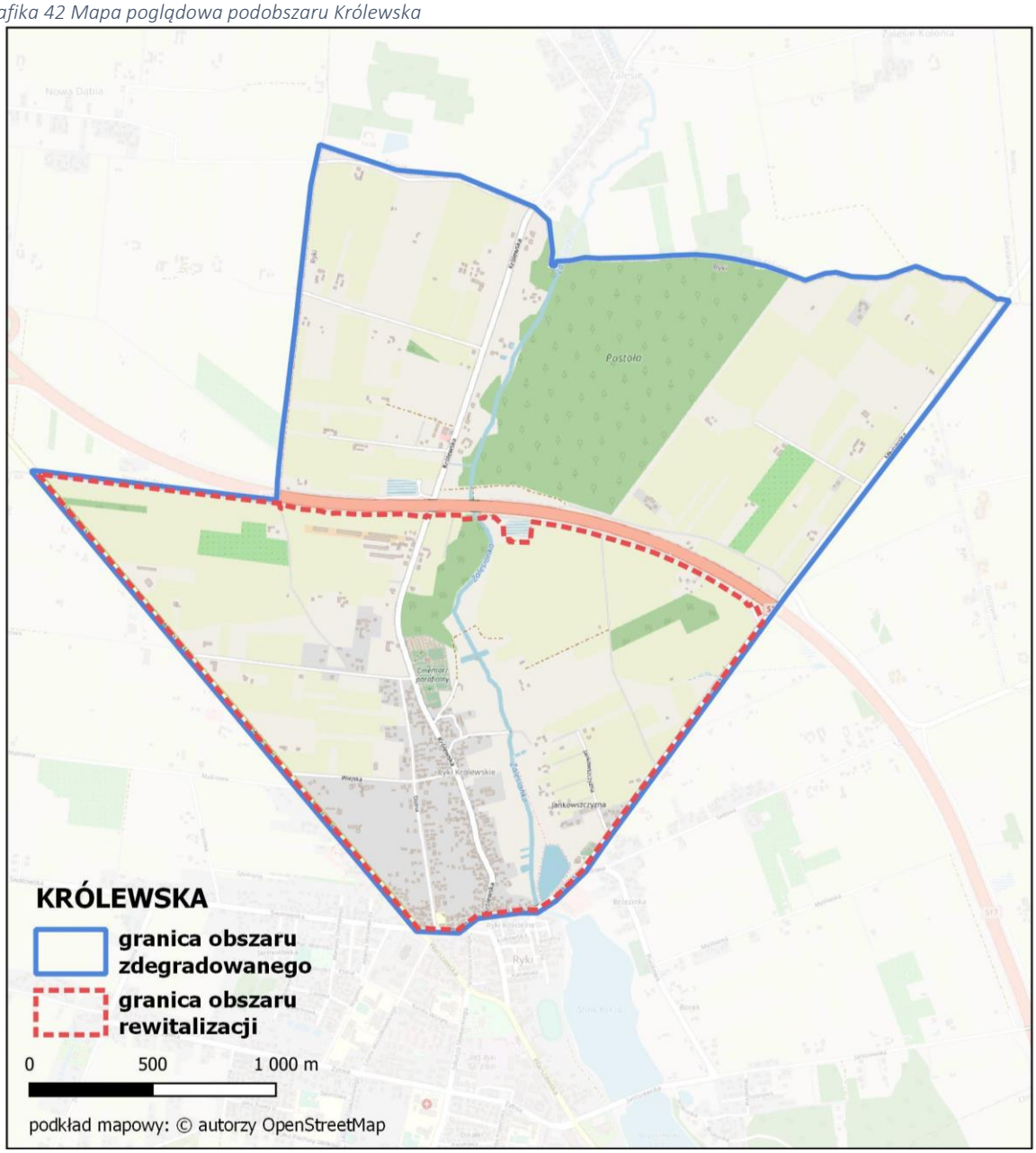

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji Królewska – obszar wydzielony w ramach sołectwa położonego w mieście Ryki. Jest to teren zabudowy jednorodzinnej, wykorzystywany w części rolniczo. W tym obszarze zlokalizowany jest zabytkowy cmentarz oraz Dom Młynarza, który jest wpisany do rejestru zabytków (planowany do remontu na cele kulturalne). Zlokalizowane są tutaj także: Komenda Powiatowa Policji, Ośrodek Zdrowia, działalności gospodarcze w zakresie handlu i usług. Miejscem charakterystycznym jest Staw Skalski, który stanowi miejsce wypoczynku dla mieszkańców gminy, jak również łowisko dla wędkarzy. Odbywają się w tym miejscu coroczne zawody wędkarskie.

Grafika 43 Mapa poglądowa podobszaru Stare Miasto

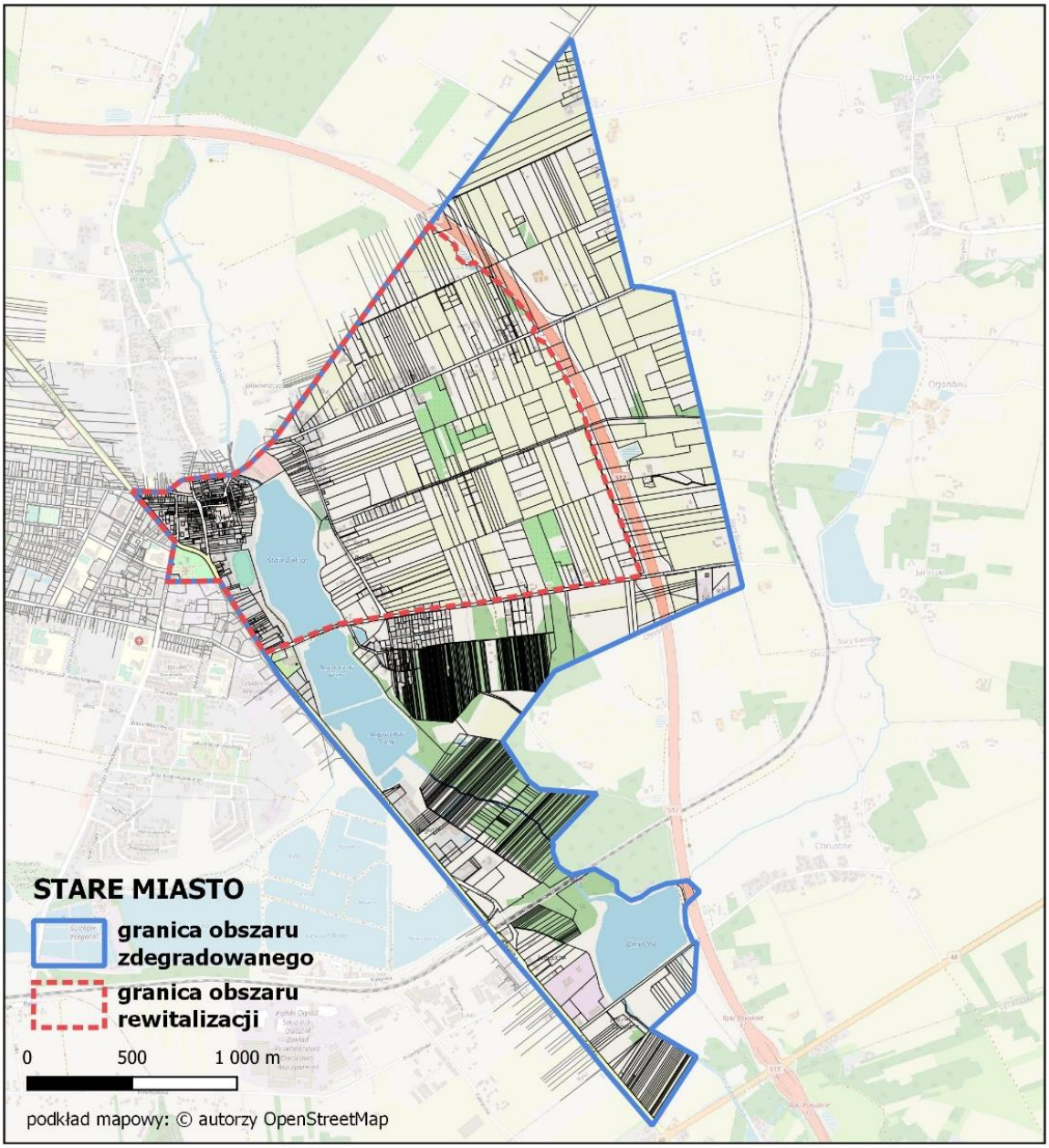

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji Stare Miasto – obszar wydzielony w ramach sołectwa położonego w mieście Ryki, obejmujący najstarszą część miasta Ryki. Wzdłuż ul. Poniatowskiego zlokalizowana duża liczba punktów handlowych. W obszarze zlokalizowane są instytucje tj. Sąd Rejonowy, Powiatowy Urząd Pracy, PT KRUS, Biuro Terenowe ZUS Ryki. Działa Pracownia Orange (miejsce spotkań, integracji, kursów, warsztatów, wydarzeń, strefa rozwijania kompetencji cyfrowych). W obszarze sołectwa zlokalizowane są duże zbiorniki wodne, które gmina chce zagospodarować na cele rekreacyjne, jako miejsce do spędzania wolnego czasu dla mieszkańców całego miasta i gminy. Występuje także teren tzw. harcówki, zlokalizowany na nabrzeżu stawów przy ul. Piaskowej, gdzie docelowo planowane jest stworzenie miejsca dla turystów tj. baza noclegowa z polem namiotowym/kempingowym, a budynek zagospodarowany na cele konferencyjne, gastronomiczne, stadion miejski wymagający przebudowy

wraz z budową kortów tenisowych i boisk sportowych. Charakterystyczny na obszarze jest również zabytkowy Dom Młynarza położony przy ul. Młynarskiej, w tej chwili niewykorzystany, docelowo planowane jest zagospodarowanie obiektu na cele kulturowe.

Grafika 44 Mapa poglądowa podobszaru Kranogliny

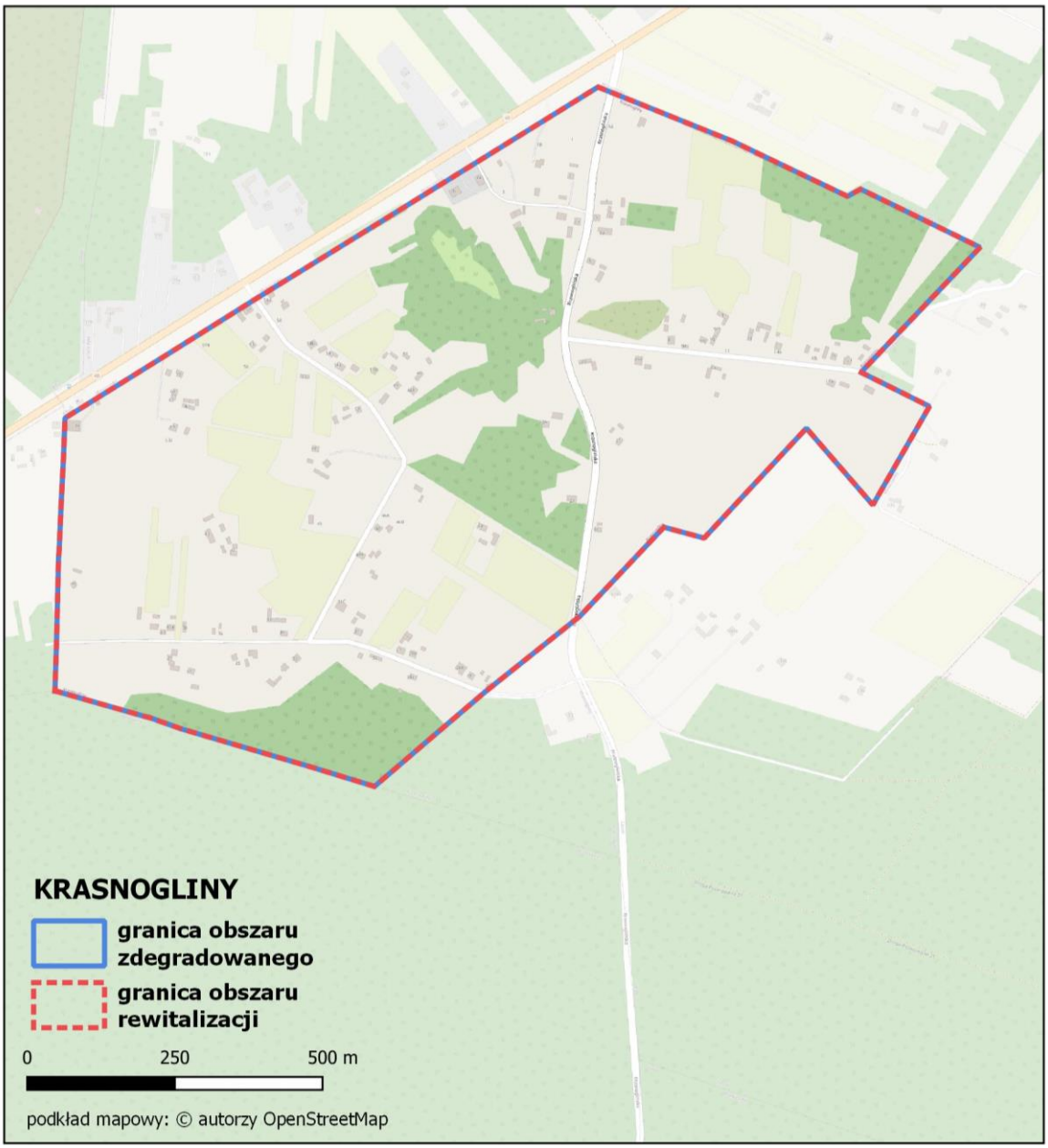

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji Krasnogliny - obszar wydzielony w ramach granic sołectwa położonego na obszarze wiejskim gminy. Obszar rolniczy. Zlokalizowana tu jest świetlica wiejska, które działalność finansowana jest ze środków Funduszu Sołeckiego. Stanowi miejsce integracji społeczności lokalnej. Obszar, przez który przebiega szlak rowerowy- Pętla czerwona Ryki – Sędowice -Sarny.

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji ... 10
Tabela 2 Kryteria delimitacji ... 14
Tabela 3 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników ... 35
Tabela 4 Podsumowanie analizy obszarów - sfera gospodarcza – wartości wskaźników ... 39
Tabela 5 Podsumowanie analizy obszarów – przestrzenno-funkcjonalna – wartości wskaźników ... 47
Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów - sfera środowiskowa– wartości wskaźników ... 54
Tabela 7 Podsumowanie analizy obszarów - sfera techniczna– wartości wskaźników ... 64
Tabela 8 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność ... 69
Tabela 9 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych ... 71

Grafika 1 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego ... 4
Grafika 2 Podział gminy na jednostki urbanistyczne ... 12
Grafika 3 Podział obszaru miejskiego ... 13
Grafika 4 Saldo migracji na 1000 mieszkańców ... 18
Grafika 5 Liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców ... 19
Grafika 6 Liczba osób pobierających świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców ... 21
Grafika 7 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców ... 22
Grafika 8 Liczba osób pobierających świadczenia z powodu bezradności na 1000 mieszkańców ... 23
Grafika 9 Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny na 1000 mieszkańców ... 24
Grafika 10 Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców ... 25
Grafika 11 Liczba gospodarstw z zaległościami czynszowymi na 1000 mieszkańców ... 26
Grafika 12 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców ... 27
Grafika 13 Liczba uczniów niepromowanych na 1000 mieszkańców ... 28
Grafika 14 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców ... 29
Grafika 15 Liczba osób pobierających świadczenia z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców ... 30
Grafika 16 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców ... 31
Grafika 17 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców ... 32
Grafika 18 Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców ... 33
Grafika 19 Frekwencja w wyborach samorządowych w 2018 roku ... 34
Grafika 20 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców ... 37
Grafika 21 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów ... 38
Grafika 22 Dostępność usług społecznych na 1000 mieszkańców ... 42
Grafika 23 Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na km² ... 43
Grafika 24 Poziom obsługi komunikacyjnej ... 44
Grafika 25 Dostępność infrastruktury przystankowej ... 46
Grafika 26 Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem ... 48
Grafika 27 Pomniki przyrody na km² ... 49
Grafika 28 Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca ... 50
Grafika 29 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia B(a)P [ng_m3] ... 51
Grafika 30 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM2.5 [µg_m3] ... 52
Grafika 31 Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM10 [µg_m3] ... 53
Grafika 32 Liczba budynków zabytkowych na km² ... 56
Grafika 33 Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km² ... 57
Grafika 34 Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności ... 58
Grafika 35 Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami ... 59
Grafika 36 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym ... 61
Grafika 37 Liczba budynków mieszkalnych na 1 km² ... 62
Grafika 38 Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s ... 63
Grafika 39 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej ... 67
Grafika 40 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ... 72
Grafika 41 Mapa poglądowa podobszaru Jarmołówka ... 73
Grafika 42 Mapa poglądowa podobszaru Królewska ... 74
Grafika 43 Mapa poglądowa podobszaru Stare Miasto ... 75
Grafika 44 Mapa poglądowa podobszaru Kranogliny ... 76